



Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών ΠΜΣ: Αθλητικές  
Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία

Διπλωματική Εργασία

Ο Αθλητισμός στην Κρήτη του Μεσοπολέμου: Η περίπτωση της  
εφημερίδας τα *Αθλητικά Νέα Χανίων* 1931-1933

Γεώργιος Αντωνάκης

Επιβλέπων καθηγητής: Αθανάσιος Τσούμας

Πάτρα, Ιανουάριος 2023

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

«Ο Αθλητισμός στην Κρήτη του Μεσοπολέμου: Η περίπτωση  
της εφημερίδας τα *Αθλητικά Νέα* Χανίων 1931-1933»

«Γεώργιος Αντωνάκης»

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

Αθανάσιος Τσούμας

Διδάκτορας Κοινωνιολογίας

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό  
του Ε.Α.Π

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Διαμαντής Μαστρογιαννάκης

Διδάκτορας Κοινωνιολογίας

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό  
του Ε.Α.Π

Πάτρα, Ιανουάριος 2023

*Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον αξιότιμο καθηγητή κ. Τσούμα για την επίβλεψη αυτής της διπλωματικής εργασίας. Ήταν πάντα διαθέσιμος να μου προσφέρει τις πλούσιες γνώσεις του και την πολύτιμη εμπειρία του. Να απευθύνω εγκάρδιες ευχαριστίες σε όλους τους υπολοίπους καθηγητές για τα ακαδημαϊκά εφόδια και την αναγκαία καθοδήγηση που με προθυμία προσέφεραν κατά τη διάρκεια της διετούς και πλέον φοίτησής μου.*

*Σε προσωπικό επίπεδο, θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς όλους όσους με παρακίνησαν να ξεκινήσω κάτι τόσο δύσκολο, δεδομένων των συνθηκών, και έπειτα για την παρότρυνση, υποστήριξη και υπομονή τους, που μου έδιναν τη δύναμη ώστε να φτάσω στην κατάκτηση του στόχου μου.*

*Αφιερώνω σε αυτούς που δεν είναι πια μαζί μας αλλά θα είναι για πάντα στην καρδιά μου.*

## **Περίληψη**

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η μελέτη του αθλητισμού στην Κρήτη την περίοδο του μεσοπολέμου, όπως αυτός παρουσιάζεται μέσα από τον αθλητικό της Τύπο. Ειδικότερα επιχειρήθηκε η αποδελτίωση, η μελέτη και η κριτική παρουσίαση της αρθρογραφίας της αθλητικής εφημερίδας «Αθλητικά Νέα» Χανίων (Χανιά, 1931-1933). Η εργασία διαρθρώνεται σε τέσσερα μέρη. Στο πρώτο μέρος, παρατίθενται στοιχεία για τον αθλητισμό και τον αθλητικό Τύπο στην Ελλάδα και την Κρήτη κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου και το πώς οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες οδήγησαν στην διάδοση και ισχυροποίηση του αθλητικού γίνεσθαι στη χώρα. Το δεύτερο μέρος παρουσιάζει το μεθοδολογικό πλαίσιο της εργασίας, καθώς και το υλικό της. Τέλος, στο τρίτο μέρος παρουσιάζεται η εφημερίδα «Αθλητικά Νέα» Χανίων και ο αθλητισμός στην Κρήτη, όπως αυτός ανιχνεύεται μέσα από την αποδελτίωση του εντύπου. Ειδικότερα, γίνονται αναφορές στη σχέση της εφημερίδας με τον τοπικό αθλητισμό και άλλα έντυπα που εκδίδονται στην Κρήτη, αλλά και στο ευρύτερο αθλητικό γίνεσθαι του νησιού. Τέλος, στο τέταρτο μέρος της εργασίας, παρατίθεται το υλικό της αποδελτίωσης του εντύπου ανά φύλλο έκδοσης.

### **Λέξεις – Κλειδιά**

Αθλητισμός, Μεσοπόλεμος, Αθλητικός Τύπος, Τύπος, Κρήτη, Ελλάδα, Χανιά

# “Sports in Interwar Crete: The case of the newspaper “AthlitikaNea” 1931-1933”

“GeorgiosAntonakis”

## **Abstract**

The purpose of this paper was the study of sports in Crete during the interwar period, as it is presented through its sports press. In particular, an attempt was made to extract, study and critically present the articles of the sports newspaper "AthlitikaNea" of Chania (Chania, 1931-1933). The work is structured in four parts. In the first part, data are listed on sports and the sports press in Greece and Crete during the interwar period and how the socio-economic conditions led to the spread and strengthening of sports in the country. The second part presents the methodological framework of the work as well as its material. Finally, in the third part, the newspaper "AthlitikaNea" of Chania is presented and the sport in Crete as it is detected through the publication of the publication. In particular, references are made to the newspaper's relationship with local sports and other publications published in Crete, but also to the wider sporting development of the island. Finally, in the fourth part of the paper, the material of the decommissioning of the form is listed per issue sheet.

## **Keywords**

Press, Newspaper, Sports, Greece, Interwar, Crete, Chania

## Περιεχόμενα

Περίληψη	5
Abstract	6
Περιεχόμενα	7
Εισαγωγή	8
Α΄ ΜΕΡΟΣ	
Η ερευνητική μέθοδος και οι περιορισμοί της έρευνας	10
Β΄ ΜΕΡΟΣ	
Αθλητισμός και Ιστορική Έρευνα	12
2.1. Ο Τύπος ως ιστορική πηγή	12
2.2. Ο Αθλητισμός και ο Αθλητικός Τύπος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου	17
2.2.1. Ο Αθλητισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου	17
2.2.2. Ο Αθλητικός Τύπος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου	24
2.3. Ο Αθλητικός Τύπος στην Κρήτη του Μεσοπολέμου	27
Γ΄ ΜΕΡΟΣ	
Ο αθλητισμός στην Κρήτη και η εφημερίδα «Αθλητικά Νέα» Χανίων	28
3.1 Οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στην Κρήτη του Μεσοπολέμου	28
3.2. Ο Αθλητισμός στην Κρήτη	33
3.3. Η έκδοση και οι σκοποί της εφημερίδας	38
3.3.1. Παρουσίαση των μόνιμων στηλών	45
3.4. Η στάση της εφημερίδας απέναντι στον τοπικό αθλητισμό και η σχέση της με άλλα έντυπα του νησιού	49
3.4.1 Ο τοπικός αθλητισμός	49
3.4.2 Η σχέση της με άλλα έντυπα του νησιού	54
3.5. Ο αθλητισμός στο νησί μέσα από τις δημοσιεύσεις της εφημερίδας	56
3.5.1 Ο Αθλητισμός στα Χανιά	56
<i>Το Γυμναστήριο Χανίων</i>	56
<i>Η Σκοποβολή, ο Προσκοπισμός και η Φυσική Αγωγή στα Χανιά</i>	57
<i>Ο Γυναικείος Αθλητισμός στα Χανιά</i>	58
<i>Αθλητικές έριδες στα Χανιά</i>	58
3.5.2 Ο Αθλητισμός στο Ηράκλειο	59
<i>Η ίδρυση και τα ζητήματα της Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων Ηρακλείου</i>	59
<i>Στοιχεία για τον αθλητισμό της ενδοχώρας του Ηρακλείου</i>	60
<i>Η αθλητική σχέση Ηρακλείου και Χανίων</i>	60
3.5.3 Οι αθλητικοί θεσμοί στο Ρέθυμνο	61
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	62
Δ΄ ΜΕΡΟΣ	
Η ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΝΕΑ»	64
4. Βιβλιογραφικές Αναφορές	146

## Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία εκπονείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία» της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί η μελέτη και κριτική παρουσίαση ενός αθλητικού εντύπου των αρχών του 20<sup>ου</sup> αιώνα και συγκεκριμένα του Μεσοπολέμου. Ειδικότερα πρόκειται για την εφημερίδα «Αθλητικά Νέα» (1931-1933), η οποία εκδίδεται στην Κρήτη και συγκεκριμένα στην πόλη των Χανίων σε μια ιδιαίτερα γόνιμη εκδοτικά, αλλά ταυτόχρονα σημαντική ιστορική μεταβατική περίοδο, της Κρήτης λίγα χρόνια μετά την ένωση με την Ελλάδα (1913).

Η εργασία διαρθρώνεται σε δύο Κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται η ένταξη του εντύπου στα θεωρητικά και ιστορικά συμφραζόμενα. Σε αυτό το πλαίσιο το πρώτο κεφάλαιο της εργασίας συγκροτείται από τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα επικεντρώνεται στους ειδικότερους σκοπούς της έρευνας και θέτοντας τα ερευνητικά ερωτήματα παρουσιάζεται η ακολουθούμενη μεθοδολογική προσέγγιση του θέματος, η οποία έγκειται στη χρησιμοποίηση της παραδοσιακής έντυπης εφημερίδας στη σύγχρονη ψηφιοποιημένη μορφή της. Μέσα από αυτή τη μελέτη θα διερευνηθεί ο χαρακτήρας του τύπου ως ιστορικό τεκμήριο με τα ποικίλα σημαίνοντα που αυτό μπορεί να αποκτά.

Ακολούθως, στη δεύτερη ενότητα επιχειρείται μία «αντίστροφη» προσέγγιση της σχέσης που υπάρχει ανάμεσα στον αθλητισμό και τα ΜΜΕ στις διαφορετικές εκφάνσεις και των δύο πεδίων στη διαχρονία. Παρακάμπτοντας τη σύγχρονη πραγματικότητα των ψηφιακών βάσεων εφημερίδων και περιοδικού τύπου, καθώς και των ηλεκτρονικών μέσων κοινωνικής δικτύωσης της σύγχρονης μας εποχής, η ματιά στρέφεται προς την αντίστοιχη πραγματικότητα του παρελθόντος του αποκλειστικά έντυπου τύπου, για να εξεταστεί η αναδίπλωση του αθλητικού γίνεσθαι προς εξυπηρέτηση του στόχου της παρούσας εργασίας.

Η τρίτη ενότητα αφιερώνεται στη μελέτη της ιστορικής, κοινωνικής, πολιτικής, πολιτισμικής και ιδεολογικής συνθήκης εντός της οποίας γεννήθηκε, αναπτύχθηκε και τερματίστηκε η παρουσία της εφημερίδας «Αθλητικά Νέα» Χανίων στην αθλητική σκηνή της τοπικής κοινωνίας της Κρήτης και ειδικότερα αυτής της πόλης των Χανίων στην περίοδο του Μεσοπολέμου. Εξετάζονται ειδικότερα θέματα όπως η δομή και η διάρθρωση της εφημερίδας, οι σχέσεις της με τον αθλητισμό και τον τοπικό αθλητικό Τύπο, αλλά και το πώς μέσα από τις δημοσιεύσεις της ίδιας αναδεικνύονται ζητήματα



του κρητικού αθλητισμού. Ταυτόχρονα, η επισκόπηση αυτή αναμένεται να αναδείξει τυχόν σημεία σύγκλισης ή απόκλισης στις πτυχές του Αθλητισμού ανάμεσα σε τοπικό και υπερ-τοπικό/εθνικό επίπεδο.

Το δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζει την πρωτογενή ερευνητική προσέγγιση του εντύπου πάνω στην οποία στηρίχθηκε η κριτική αποτίμηση, των περιεχομένων, του πρώτου μέρους. Για την αποδελτίωση του εντύπου δημιουργήθηκε ειδικό δελτίο όπου παρουσιάζεται, ανά φύλλο, τα στοιχεία και η θεματική ύλη της εφημερίδας. Κάθε δελτίο παρουσιάζει τα στοιχεία ταυτότητας κάθε φύλλου και τη θεματική διάταξη ανά σελίδα.

## **Α΄ ΜΕΡΟΣ**

### **Η ερευνητική μέθοδος και οι περιορισμοί της έρευνας**

Η μελέτη των πηγών, βάσει των ερωτήσεων που θέτει ο ιστορικός, αποτελεί τη βασική διαδικασία της ιστορικής έρευνας η οποία αποσκοπεί στον εντοπισμό και την ανάλυση της ιστορικής πληροφορίας για τη σύνθεση της ιστορικής αφήγησης. Η Ιστορία, επομένως, δεν αποτελεί μια απλή αφήγηση γεγονότων, αλλά τη μελέτη και ανάλυση των ιστορικών πληροφοριών του παρελθόντος (Evans, R.J, 2002: 23). Ο ιστορικός, λοιπόν, πρέπει να αντλήσει από τις πρωτογενείς πηγές τις ιστορικές πληροφορίες αυτές, οι οποίες αποτελούν μέρη ενός ευρύτερου συνόλου πληροφοριών. Στη διαδικασία αυτή, ωστόσο, περιλαμβάνεται και η εύρεση των πρωτογενών πηγών, οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήσιμη ιστορική πληροφορία. Τα ηλεκτρονικά μέσα δίνουν τη δυνατότητα στον ερευνητή να αναζητήσει τις πηγές του στο διαδίκτυο, όπως στις ψηφιακές βιβλιοθήκες και τα ψηφιακά αποθετήρια. Τα ιστορικά αρχεία εν γένει, είναι σημαντικό να είναι διαθέσιμα στον ψηφιακό χώρο, ώστε ο ιστορικός να μην αναστείλει τις έρευνες του εξαιτίας της απόστασης του από το φυσικό αρχείο (Τώρου, 2009: 27-36). Η χρησιμότητα και η σημαντικότητα της ύπαρξης τέτοιων πρωτογενών πηγών σε ψηφιακή μορφή φάνηκε κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας, καθώς δόθηκε η δυνατότητα της εξ αποστάσεως μελέτης τους.

Ειδικότερα, μελετήθηκαν τα ψηφιοποιημένα φύλλα της εφημερίδας «Αθλητικά Νέα Χανίων», τα οποία εναπόκεινται στο ψηφιακό αποθετήριο Εφημερίδων και Περιοδικών της Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων. Το έντυπο αμιγώς αθλητικού περιεχομένου εξέδωσε συνολικά 81 φύλλα και η δραστηριοποίησή του τοποθετείται χρονολογικά στην περίοδο από τον Οκτώβριο του 1931 έως και τον Απρίλιο του 1933, οπότε και διεκόπη η έκδοσή του.

Μεθοδολογικά, αρχικά αναζητήθηκαν πληροφορίες για την έκδοση και τη λειτουργία της εφημερίδας, τους σκοπούς, τη διάρθρωσή της, τη φυσιογνωμία των αρθρογραφούντων. Έπειτα διερευνήθηκε η σχέση της με τον τοπικό αθλητισμό και άλλα έντυπα που εκδίδονταν στην Κρήτη εκείνη την περίοδο. Τέλος, μελετήθηκε ο τρόπος με τον οποίο το έντυπο προβάλλει την αθλητική δραστηριότητα στην Κρήτη και ειδικότερα στην πόλη των Χανίων κατά την περίοδο του μεσοπολέμου, συσχετίζοντας το περιεχόμενο των άρθρων με τη γενικότερη περιρρέουσα ατμόσφαιρα της περιόδου.

Πέρα όμως από τις πληροφορίες που εξήχθησαν κατά την ερευνητική διαδικασία, υπήρξαν και σημαντικοί περιορισμοί. Όπως αναφέρεται και σε επόμενο κεφάλαιο, η βιβλιογραφία για την τοπική ιστορία της Κρήτης είναι εκτενής. Ωστόσο, το ζήτημα του αθλητισμού και δη του αθλητικού Τύπου στην Κρήτη δεν έχει μελετηθεί επαρκώς, και συνεπώς οι πληροφορίες για το παρόν πεδίο μελέτης είτε δεν επαρκούν, είτε στην καλύτερη των περιπτώσεων, είναι δυσεύρετες. Έτσι, εκτός από τις περιπτώσεις που ανακύπτουν πληροφορίες από διάσπαρτες, και μη στοχευμένες στο συγκεκριμένο πεδίο, μελέτες, οι πηγές από τις οποίες θα μπορούσαν να εξαχθούν πληροφορίες περιορίζονται στα ελλιπή αρχεία των αθλητικών σωματείων και στα διασωθέντα φύλλα των εντύπων της περιόδου του μεσοπολέμου.

Εντούτοις, κατά τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας, εντοπίστηκε η ψηφιοποιημένη πηγή, από την οποία εξήχθησαν πληροφορίες χρήσιμες για την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων. Βάσει, λοιπόν, της μεθοδολογίας της ιστορικής έρευνας και εδώ τέθηκαν ερωτήματα στις πηγές και αναζητήθηκε η ιστορική πληροφορία, χρησιμοποιώντας και τις δευτερογενείς πηγές, οι οποίες παρατίθενται στις *Βιβλιογραφικές Αναφορές*, για τη σύνδεση των ευρημάτων και τη σύνθεση της αφήγησης. (Τώρου, 2009: 35)

## **Β΄ ΜΕΡΟΣ**

### **Αθλητισμός και Ιστορική Έρευνα**

#### **2.1. Ο Τύπος ως ιστορική πηγή**

Οι πηγές δεν αποτελούν αποδείξεις για το παρελθόν αλλά μονάχα τις «πρώτες ύλες». Φυσικά, οι πηγές και οι πληροφορίες τους ανήκουν στο παρελθόν κι ο ιστορικός απλώς μέσα από τη δική του οπτική προσπαθεί να τις ερμηνεύσει. Ωστόσο, η οπτική αυτή του ιστορικού, η οποία βασίζεται στο παρελθόν, δομείται μέσω μιας πολύπλοκης διαδικασίας σύνδεσης των ψηγμάτων πληροφορίας και της ανάδειξής τους σε ιστορικές πληροφορίες. Ο ιστορικός επομένως, χρησιμοποιεί τα στοιχεία που ήδη κατέχει σε συνδυασμό με τις πηγές. Γίνεται έτσι κατανοητό, ότι ένα άτομο χωρίς τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες θα ήταν αδύνατο να εντοπίσει και να χρησιμοποιήσει αυτά τα στοιχεία. Το γεγονός ότι υπάρχουν τόσες πηγές διαθέσιμες για συγκεκριμένα ζητήματα, άτομα και εποχές καθιστά την προσπάθεια μιας πλήρους έρευνάς τους σχεδόν αδύνατη. Σε ιδιαίτερες περιπτώσεις, ωστόσο, δεν υπάρχουν αρκετές πηγές, ή όσες έχουν διασωθεί δεν περιέχουν βάσιμες πληροφορίες για το παρελθόν. Συνεπώς, παρόλο που οι εφημερίδες χρησιμοποιούνται ως χρήσιμα αποθετήρια πληροφοριών για το παρελθόν, εντούτοις, αυτές οι πληροφορίες δεν κρίνονται πάντοτε ως ασφαλείς και βάσιμες από τους ιστορικούς. (Μαυροσκούφης, 2015: 16-18 · Tanackovic&Krtalić&Lacović, 2014: 2-3). Επιπλέον, η επιλογή και η χρήση των πηγών εγείρουν ζητήματα ιστοριογραφικής φύσεως ανάμεσα στους ιστορικούς, αναφορικά με την επάρκεια ή μη των πληροφοριών που προσφέρουν για την υποστήριξη μιας θέσης σε σχέση με το παρελθόν. Έτσι, αναδύονται ζητήματα αναφορικά με τον τρόπο εκμετάλλευσης της εκάστοτε πηγής από τον ερευνητή. Δηλαδή, αν ο ίδιος μπορεί να θέσει τα σωστά ερωτήματα και κατ' επέκταση να εξάγει συμπεράσματα τα οποία αναδεικνύουν τη σημαντικότητα της ίδιας της πηγής για την ιστορική έρευνα. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται ο ερευνητής να εξοικειωθεί με πολλά και διαφορετικά είδη πηγών, το καθένα από τα οποία όμως θα πρέπει να μελετήσει βάσει αυτών ακριβώς των ιδιοτεροτήτων που τα διαχωρίζουν από τα υπόλοιπα. Παρά τα ζητήματα που ανακύπτουν, η κατηγοριοποίηση των πηγών υπόκειται σε μία σειρά μεθοδολογικών κανόνων, οι οποίοι ορίζουν τα είδη των πηγών και τις διαφορετικές τους οπτικές. (Μαυροσκούφης, 2015)

Πηγές όπως είναι οι εφημερίδες, ή ο Τύπος εν γένει, στοχεύουν σε ένα σύγχρονο τους κοινό. Όμως, ήδη από τον 19ο αιώνα, υπήρχε η ιδέα χρήσης τους ως ιστορικών πηγών. Ένας από τους πρώτους που πρότειναν τη χρήση των εφημερίδων ως ιστορικών πηγών

ήταν ο δικηγόρος ThomasDonaldson το 1845. Αργότερα το 1901, ο Αμερικανός ιστορικός James Ford υποστήριξε σε βάθος τη σημαντικότητα της χρήσης εφημερίδων σαν ιστορικές πηγές. Συγκεκριμένα, συμπέρανε πως το καθήκον των ιστορικών είναι να αναγνωρίσουν στις εφημερίδες το ρόλο που έχουν να επηρεάζουν το παρόν και την σημαντικότητά τους στην διατήρηση των πεπραγμένων του παρελθόντος. Το 1923 η Αμερικανίδα ιστορικός LucyMaynardSalmon, εξέδωσε το «The Newspaper and the Historian», ένα βιβλίο το οποίο θεωρείται ως το έργο που καθιέρωσε τις εφημερίδες σαν πηγές ιστορικών πληροφοριών. Σκοπός της ήταν να ανακαλύψει τα όρια στη χρήση των εφημερίδων ως πηγών αλλά και τα πλεονεκτήματα που εκείνες έχουν σαν ιστορικό υλικό. Τελικά, συμπέρανε πως οι εφημερίδες δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την συγκρότηση σαφούς εικόνας για παρελθοντικά γεγονότα, αλλά δύναται να λειτουργήσουν ως εργαλεία εμπλουτισμού τους και κατόπιν δημιουργίας μιας άποψης για τις παρελθοντικές κοινωνίες. Όταν ένας ιστορικός μελετά εφημερίδες σαν ιστορικές πηγές πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι οι εφημερίδες παρουσιάζουν συχνά τις ειδήσεις μέσω της οπτικής της πολιτικής τους κατεύθυνσης ή των προθέσεων των κοινωνικών ομάδων που εκπροσωπούν (Jones, 2009: 2-4). Επιπλέον, η διαδικασία αυτή απαιτεί την χρήση διαφορετικών μεθόδων έρευνας, σκέψης και διαχείρισης. Όπως αναφέρει και η Βόγλη για τις πηγές, ο ιστορικός θα πρέπει να ανακαλύψει, «... με ποιο τρόπο μπορεί και πρέπει να τις διαχειριστεί, να τις αξιολογήσει και να τις αξιοποιήσει, αλλά και πού θα πρέπει να αναζητήσει τις πηγές του». (Βόγλη, 2015: 44) Έτσι, είναι δεδομένη η συνεχής μεταβολή του τρόπου γραφής και απόδοσης του κειμένου, καθώς το εκάστοτε γνωστικό αντικείμενο υπόκειται σε διαφορετικά ερευνητικά δεδομένα. Εντούτοις, παρόλο που οι ιστορικοί καλούνται να χρησιμοποιήσουν αρκετές μεθόδους έρευνας, υπάρχουν κοινά σημεία τα οποία χαρακτηρίζουν στο σύνολό της την ερευνητική διαδικασία στην επιστήμη της Ιστορίας. Συνεπώς, είτε η πληροφορία αναζητείται στον ψηφιακό χώρο, είτε στο φυσικό αρχείο, ο ερευνητής θέτει τα ίδια ερωτήματα στις πηγές του χωρίς, ωστόσο, να παύει να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις του κάθε μέσου, εκμεταλλευόμενος την επιστημονική του κατάρτιση, την εμπειρία και την αντιληπτική του ικανότητα. Φαίνεται, επομένως, πως ένα από τα κυριότερα ζητήματα που αντιμετωπίζει ένας ερευνητής, ο οποίος μελετά εφημερίδες για να αντλήσει πληροφορίες για το παρελθόν, δεν είναι τόσο η εγκυρότητα αλλά η αξιοπιστία. Αυτό σημαίνει ότι ο ερευνητής πρέπει να λαμβάνει υπόψη αυτή την αξιοπιστία του εντύπου στην παρουσίαση των πληροφοριών, ώστε έπειτα να μπορέσει να αξιολογήσει και την εγκυρότητά τους. Αυτά ακριβώς τα ζητήματα, της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας, καθιστούν τις εφημερίδες ως αμφιβόλου ποιότητας πηγές πληροφοριών. Τούτο συμβαίνει εξαιτίας των τυχόν κινήτρων του εκάστοτε

δημοσιογράφου, των υποχρεώσεων και των συμφερόντων του εκδότη και κατ' επέκταση του ίδιου το εντύπου, απέναντι σε πολιτικές δυνάμεις και ιδιώτες. Από την πλευρά τους, οι ακαδημαϊκοί ερευνητές βλέπουν τις εφημερίδες, ως ένα μέσο αναπαραγωγής και διαμοιρασμού ιδεολογικών αντιλήψεων σε όλη την κοινωνία. Κατ' αυτή τη λογική, η επιλογή των προβαλλόμενων ειδήσεων αντικατοπτρίζει τις προθέσεις και τα συμφέροντα των οικονομικά κυρίαρχων ομάδων μιας κοινωνίας. Συνεπώς, οι αντλούμενες πληροφορίες είναι επιρρεπείς σε μεροληψία. (Franzosi, 1987: 5-7)

Γενικότερα, όσον αφορά τις εφημερίδες ως είδος ιστορικών πηγών, η χρήση τους ως τέτοιες πραγματοποιείται με επιφυλάξεις. Συγκεκριμένα, οι αναφορές των εφημερίδων μπορούν να εκληφθούν ως αποδείξεις για την ύπαρξη ενός γεγονότος μια δεδομένη χρονική στιγμή, ενώ αντιθέτως η έλλειψη τέτοιων αναφορών δεν θα μπορούσε να αποτελεί απόδειξη για το ότι ένα γεγονός δεν συνέβη. Για την επιβεβαίωση τέτοιων πληροφοριών γίνεται διασταύρωση αναφορών ανάμεσα σε διαφορετικές εφημερίδες, με διαφορετικές οπτικές αλλά και σε άλλα είδη πηγών. Σημαντικό ρόλο προς τη δημιουργία μιας οπτικής για την απόδοση των γεγονότων διαδραματίζει η γεωγραφική θέση της εφημερίδας και οι αντιλήψεις του κοινού στο οποίο απευθύνεται. Επίσης, οι πληροφορίες αναφορικά με την τοποθεσία των γεγονότων αλλά και το χρόνο που εκείνα συνέβησαν είναι πολλές φορές δύσκολο να επιβεβαιωθούν μόνο από την ίδια την εφημερίδα. Αυτό συμβαίνει επειδή, πέρα από την ασαφή εγκυρότητα, υπάρχει απόσταση ανάμεσα και στο χρόνο λήψης μιας πληροφορίας από την εφημερίδα έως και την αναγωγή της σε γεγονός από την ίδια. (Franzosi, 1987: 5-7) Η ροή και η παροχή ειδήσεων εν γένει, αποτελεί μία διαδικασία παρουσίασης γεγονότων από την οπτική των αυτόπτων μαρτύρων. Ωστόσο, η προσπάθεια από τον Τύπο, της όσο το δυνατόν πιο γρήγορης, αποκάλυψης των εκάστοτε συμβάντων λόγω και του ανταγωνισμού, οδηγεί στην αλλοίωση της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των αναφορών τους. (Baumgartner, 1981: 256)

Πέρα, όμως, από αυτά τα ζητήματα, οι εφημερίδες εν γένει αντιμετωπίζονται με διαφορετικούς τρόπους όσον αφορά τη χρήση τους ως μέσα άντλησης πληροφοριών για το παρελθόν. Το ζήτημα που εγείρεται εδώ αφορά και τον τρόπο με τον οποίο τα έντυπα διατηρούνται και διατίθενται προς ανάγνωση. Όπως προαναφέρθηκε, η χρήση διαφορετικού τύπου πηγών, αποτελεί τον δημοφιλέστερο τρόπο έρευνας του παρελθόντος, μόνο ένα μικρό μέρος βασίζεται αποκλειστικά ή σε μεγάλο βαθμό στις εφημερίδες. Αυτό συμβαίνει λόγω της υποκειμενικότητας που διέπει το συγκεκριμένο μέσο και τα ΜΜΕ γενικά. Ωστόσο, σημαντικός είναι και ο τρόπος με τον οποίο, οι ιστορικοί που ερευνούν συλλογές εφημερίδων, συλλέγουν και διαχειρίζονται τις εκάστοτε πληροφορίες που ανασύρουν από εκείνες. Υπάρχουν διαφορές στη διαδικασία

άντλησης της πληροφορίας αναλόγως και με τον τρόπο με τον οποίο έχει διατηρηθεί το ίδιο το έντυπο. Αν δηλαδή ο ιστορικός μελετά ένα φυσικό έντυπο ή ένα ψηφιοποιημένο αρχείο. Σ' αυτό σημαντικό ρόλο φαίνεται να παίζουν οι βιβλιοθήκες ή οι συλλογές που έχουν κάνει την ψηφιοποίηση ή την διατήρηση του αρχείου των εφημερίδων. (Tanackovic & Krtalić & Lacović, 2014)

Επιπροσθέτως, μεγάλο ποσοστό ιστορικών ερευνητών δεν δύναται να έχει εύκολη πρόσβαση σε πρωτογενείς πηγές, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης και συνεπώς της απόστασής τους από το φυσικό αρχείο. Ωστόσο, τα μικροφιλμ και εν γένει τα ψηφιοποιημένα αρχεία και πηγές, φαίνεται να αντισταθμίζουν την έλλειψη πρόσβασης στο φυσικό αρχείο. Επιπλέον, από αυτό το ψηφιοποιημένο υλικό, οι εφημερίδες παραμένουν στις προτιμήσεις των ιστορικών ως μία από τις κύριες πηγές άντλησης πληροφοριών. Ωστόσο, οι εφημερίδες δεν χρησιμοποιούνται ως αποκλειστική πηγή για την έρευνα, αλλά συνδυαστικά με άλλες εφημερίδες της εκάστοτε εποχής και δευτερογενείς πηγές και βιβλιογραφία. Έτσι αποδεικνύεται και η πληθώρα χρήσεων μιας εφημερίδας από τον ιστορικό. Παρά την έλλειψη ψηφιοποιημένων ή και σωστά ψηφιοποιημένων εφημερίδων, οι ιστορικοί ερευνητές τις προτιμούν στις έρευνές τους επειδή τις χρησιμοποιούν συνδυαστικά με άλλες πηγές για να μπορέσουν να εξάγουν σαφέστερα συμπεράσματα. Από τις εφημερίδες εξάγονται χρήσιμες πληροφορίες για τις τοποθεσίες μέσα από φωτογραφίες και περιγραφές, αλλά και για τις απόψεις των ατόμων και της κοινωνίας της εποχής, συνδράμοντας στο έργο των ιστορικών, προφυλάσσοντας τους από αναχρονισμούς και αστοχίες. Παρόλα αυτά, οι εφημερίδες, όπως ειπώθηκε παραπάνω, δεν χρησιμοποιούνται ποτέ κατά μόνας αλλά σε συνδυασμό με άλλες πρωτογενείς πηγές, όπως κρατικά αρχεία. (Allen & Sieczkiewicz, 2010: 1-4)

Συνοψίζοντας, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε το γεγονός ότι οι εφημερίδες και τα ψηφιοποιημένα αρχεία και πηγές, είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι των ερευνών στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Ειδικότερα στη σύγχρονή μας εποχή, κατά την οποία η ψηφιοποίηση επέτρεψε στις πηγές να γίνουν ευκολότερα προσβάσιμες και διαχειρίσιμες από τους ερευνητές, ενώ είναι καίριες για την περαιτέρω εξέλιξη και άλλων ψηφιακών εργαλείων και δομών στην ιστορική έρευνα (Late, & Kumpulainen, 2022: 108-109). Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι δουλειά του ιστορικού αποτελεί η εύρεση ιστορικών αποδείξεων και η μελέτη των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν το παρελθόν (Τώρου, 2009: 35). Όπως αναφέρει ο Ίγκερς, η ιστορική αφήγηση, «έχει απαραίτητως ανάγκη τη βοήθεια της φαντασίας για να τα τοποθετήσει μέσα σε μία συνεκτική διήγηση. Έτσι λοιπόν, σε κάθε ιστορικό λόγο παρεισφρεί ένα στοιχείο μυθοπλασίας». Ωστόσο, ο ιστορικός δεν γράφει από τη φαντασία του αλλά συνθέτει τις ιστορικές πληροφορίες των πηγών του δομώντας την ιστορική αφήγηση. Τελικά, οι πηγές οι οποίες στην εποχή

τους δημιουργήθηκαν με άλλη, από τη σημερινή, σκοπιμότητα, απαιτούν από τον ιστορικό να μεταχειρίζεται την κάθε μία με διαφορετικό τρόπο, προσαρμοζόμενος στις ιδιαιτερότητες τους (Ιγκερς, 2006: 14-15).



## **2.2. Ο Αθλητισμός και ο Αθλητικός Τύπος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου**

### **2.2.1. Ο Αθλητισμός στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου**

Η ραγδαία ανάπτυξη που σημειώθηκε ήδη από τις αρχές του 20<sup>ου</sup> αιώνα στον τομέα των μεταφορών και των δικτύων, κατέστησε ευκολότερες και οικονομικότερες τις μετακινήσεις και τις διαμονές. Στην ελληνική κοινωνία, η ανταπόκριση στο «εμπορευματοποιημένο», «μυθικό» και «φαντασιακό», η δυνατότητα της υπέρβασης της τοπικότητας του αθλητισμού (ώστε να αποτελέσει μία «παγκόσμια» πρακτική-έναν υπερ-εθνικό θεσμό), και της συμβολικής μίμησης και της μύησης στα από-εδαφοποιημένα διαπολιτισμικά σχέδια της παγκοσμιοποίησης, έγινε δυνατή μέσω της δυναμικής του θεάματος (Vigarello, 2004: 138-144). Η σύζευξη αυτών των παραγόντων ενέγραψε το άθλημα στο μηχανισμό της αγοράς και στις πρακτικές της από-εδαφοποίησης και εισήγαγε τον αθλητικό χώρο και χρόνο βαθύτερα στον κόσμο των συμβόλων, του μύθου, της αφήγησης και της αφοσίωσης στην ιστορία και τις αξίες της ομάδας (Vigarello, 2004: 170-172· Brick, 2011: 10).

Τα μέλη μιας αθλητικής κοινότητας βιώνουν την ευχαρίστηση της κατανάλωσης, της συμμετοχής και της συναισθηματικής έκφρασης επενδύοντας συμβολικά στην πολιτισμική διαφορά, διαχωρίζοντας τον κοινωνικό κόσμο σε οικείες και ανταγωνιστικές συλλογικότητες, συγκροτώντας πολιτισμικές ταυτότητες και αφηγήματα για ομάδες και πρόσωπα της δημοφιλούς κουλτούρας (Ζαϊμάκης, 2017: 3). Κατά την υπό μελέτη περίοδο του Μεσοπολέμου οι ιδιαίτεροι δεσμοί μεταξύ των μελών μίας αθλητικής κοινότητας αναπτύσσονται γύρω από ζητήματα που συνδέονται με κριτήρια όπως η τοπικότητα<sup>1</sup> (γεωγραφική γειτνίαση, κοινή καταγωγή, ιδεολογικές πεποιθήσεις, κοινωνικό επίπεδο κλπ).

Καμπή στην ιστορία που εγγράφεται γύρω από τον αθλητισμό αποτελεί η ίδρυση των πρώτων ελληνικών οργανωμένων συνδέσμων η οποία έχει τις ρίζες της στις πρώτες μεταπολεμικές (Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος) δεκαετίες. Σε αυτή τη χρονική συγκυρία, νεαροί οπαδοί αντλώντας πρότυπα μέσω της δυναμικής του θεάματος, εκφράζουν την κοινωνική δυσαρέσκειά τους απέναντι στο σύστημα αξιών της μεσαίας τάξης και της ευυπόληπτης εργατικής τάξης που συνιστούσαν την

---

<sup>1</sup>Η «τοπικότητα» διαφοροποιείται ως προς το μέγεθος από την υπέρ-τοπικότητα η οποία μπορεί να αναφέρεται σε διαφορετικές κλίμακες: περιφερειακή, εθνική, παγκόσμια/οικουμενική (Σπύρος, 2017: σ.6).

κοινωνική διαφορετικότητα. Ταυτόχρονα, αναζητούν «αυθεντική»<sup>2</sup> περιπέτεια του οπαδού ως θεματοφύλακα των παραδοσιακών αξιών της ομάδας και διεγερτική απόλαυση στο παιχνίδι που διεξάγεται έξω από το χώρο του αθλητικού δρώμενου. Όσον αφορά στο πολιτικό επίπεδο, συλλογικότητες οπαδών φαίνεται να συστρατεύονται σε πολιτικές ιδεολογίες, αλλά και να αντιστρατεύονται αυτές ως αντίδραση στο διανοουμενισμό της πολιτικοποιημένης νεολαίας της εποχής και στο κατεστημένο των ενηλίκων (Ζαϊμάκης, 2017: 7, 9, 16, 26· Παπαγεωργίου: 2004, 54-60).

Επρόκειτο για έναν διαφορετικό πολιτισμό ανδροπρέπειας που υιοθετούσε στάσεις βραχυπρόθεσμου ηδονισμού και νέα εκφραστικά πρότυπα ζωής υιοθετώντας διακριτούς κώδικες συμπεριφοράς και μορφές συμβολικής ή και πραγματικής βίας, δανεισμένα από την κουλτούρα των ευρωπαίων ομολόγων τους. Είναι τα ερεθίσματα μέσω της διάχυσης της πληροφορίας από τον Τύπο που γοητεύουν το οπαδικό κοινό το οποίο υιοθετεί παγκόσμιες στάσεις. Πρόκειται για ένα κατά Boudrillard κλίμα «σαγηνευτικής υπερπραγματικότητας» που δημιουργούν και μεταδίδουν τα ΜΜΕ, η οποία καλλιέργησε τις συνθήκες ανάπτυξης και (ανα)τροφοδότησης μιας έννοιας που έχει συζητηθεί εκτενώς, ήτοι αυτής του οπαδισμού<sup>3</sup> (Ζαϊμάκης, 2017: σ.6).

---

<sup>2</sup> Είναι οι οπαδοί που, κατ' αντιστοιχία των προτύπων συμπεριφοράς και δράσης των απανταχού ομολόγων τους, καταλαμβάνουν θύρες στα πέταλα (corps) - τα «φρούρια» υπεράσπισης της τιμής της ομάδας και χωρικού αποκλεισμού του «άλλου» και διαμορφώνουν μέσω τελετουργικών πρακτικών μία ενεργητική ατμόσφαιρα με ρυθμικά χειροκροτήματα, ύμνους, παρατεταμένα τραγούδια και θορυβώδεις εκδηλώσεις διεκδικώντας μία ουσιαστική συμμετοχή στο ποδοσφαιρικό θέαμα. Υιοθετούν διακριτά πρότυπα ζωής και στις ρητορικές τους αντιπαλότητες στο γήπεδο χρησιμοποιούν το πρότυπο του σκληρού άνδρα. Ταυτόχρονα, εμφανίζεται μία κάπως οργανωμένη και ενίοτε προμελετημένη βία ανάμεσα σε αντιμαχόμενες συλλογικότητες οπαδών – «ομάδες κρούσης», καθώς και συγκρούσεις οπαδών με την αστυνομία ως αποτέλεσμα περισσότερο μίας «αυτοεκπληρούμενης προφητείας» παρά ως μία ένδειξη παθογένειας της κατάστασης, ενώ δεν απουσιάζουν οι περιπτώσεις χρήσης λεκτικής ή/και φυσικής βίας εναντίον παικτών και διοίκησης όταν θίγονται τα οπαδικά συμφέροντά τους ή ως μέσο διεκδίκησης ενός λόγου άσκησης επιρροής στα κέντρα λήψης αποφάσεων (σύνδεσμος, σύλλογος, διοίκηση, τοπική ή κεντρική εξουσία). Ταυτόχρονα, παρατηρείται μία σταδιακή προσαρμογή ενός μεγάλου μέρους των οπαδών στις ανάγκες του εμπορευματοποιημένου και επαγγελματικού ποδοσφαίρου ως η θεαματική όψη ενός παραδοσιακού θεάματος που πωλείται ακριβά σε χορηγούς και κανάλια (Ultras), οδηγώντας σε διολίσθηση της παραδοσιακής αξίας του οπαδού ως θεματοφύλακα των παραδοσιακών αξιών της ομάδας, συμμετέχοντας και χτίζοντας και αυτοί με το δικό τους τρόπο τη νέα ταυτότητα του ποδοσφαίρου ως εμπορικού θεάματος που καταναλώνεται μαζικά.

<sup>3</sup> Ως η ειδική σχέση που υπάρχει ανάμεσα σε ένα ορισμένο κοινό (κοινότητα) και ως ένα είδος λαϊκής κουλτούρας, μεταβάλλοντας την εστίαση από τις βίαιες και αποκλίνουσες συμπεριφορές στη σφαίρα της κοινωνικής ιστορίας, της κουλτούρας και των μετασχηματισμών των ταυτοτήτων των οπαδών (Ζαϊμάκης, 2017: σσ.1,3).

Είτε ιδωθεί ως διαδικασία κοινωνικοποίησης ατόμων και κοινωνικού – ιστορικού (μετα)σχηματισμού ταυτοτήτων είτε ως μέσο εκτόνωσης και κατά Ν. Elias «διαδικασία εκπολιτισμού» είτε ακόμα και ως τρόπο εκδήλωσης βίαιων και αποκλινουσών συμπεριφορών (Ζαϊμάκης, 2017: σ.6).

Η εμφάνιση και η άνοδος του οργανωμένου αθλητισμού, κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, έρχεται ως αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας προσαρμογής των συλλογικών πρακτικών και ανταγωνιστικών παιχνιδιών, σε αθλήματα με κανόνες και όρια. Στην περίοδο του μεσοπολέμου και ιδιαίτερα μετά το 1922 ο αθλητισμός διαδόθηκε μαζικά στην κοινωνία και ταυτοχρόνως αναδύθηκε ο αθλητικός Τύπος, ο οποίος ήταν απαραίτητος για την καταγραφή της αθλητικής κίνησης. Με την άφιξη των προσφύγων και την άνοδο της αστικοποίησης, η διάδοση της φυσικής άσκησης λειτούργησε ως φορέας αλλαγών στην υπό διαμόρφωση μεσοπολεμική κοινωνία (Ζαϊμάκης, 2012: 297-298).

Επομένως, αναζητώντας τις βάσεις του ελληνικού μετεμφυλιακού αθλητικού οικοδομήματος και των κοινωνικών, ιδεολογικών, πολιτικών και πολιτισμικών εκφάνσεών του, το ενδιαφέρον στρέφεται, κυρίως για λόγους σύγκρισης, στην λεγόμενη «ρομαντική» για τον αθλητισμό περίοδο του Μεσοπολέμου, κατά την οποία τους παίκτες και οπαδούς συνέδεε συνήθως η κοινή κοινωνική και τοπική καταγωγή, ενώ η εγγύτητα οπαδών-παικτών που διασφάλιζαν τα τότε γήπεδα επέτρεπαν την ταύτιση των συναισθημάτων των δύο μερών τα οποία από κοινού αποκρυστάλλωναν την έννοια της ομάδας, χωρίς να απαιτείται η παρεμβολή της απρόσωπης τηλεοπτικής αναμετάδοσης του αθλητικού γεγονότος. Αυτή η ταύτιση προσδιόριζε με συγκεκριμένους τρόπους και τις σχέσεις με τους αντίπαλους παίκτες, αλλά και οπαδούς. Η ομάδα ως κομβικό σύμβολο της αθλητικής κοινότητας-συλλογικότητας συνέδεε παίκτες, οπαδούς, παράγοντες και προπονητές στο πλαίσιο μίας επικοινωνιακής κοινότητας που αντιπροσώπευε το βάρος μίας «παράδοσης» ως άθροισμα μυθοπλαστικών ή ρεαλιστικών αφηγήσεων, στάσεων ζωής, συμπεριφορικών κωδίκων, εδραιώνοντας μία βιωματική σχέση των οπαδών στη βάση των ανδρικών προτύπων, αλλά και των εξατομικευμένων και συλλογικών πρακτικών (Παπαγεωργίου, 2007: 43-52).

Επεκτείνοντας τη μελέτη του αθλητισμού κατά την περίοδο του ελληνικού Μεσοπολέμου (1923-1940), η ιστορία καταδεικνύει ότι τα ζητήματα που απασχολούσαν τον έξω-ελλαδικό χώρο, ταλάνιζαν κατά αντιστοιχία και την Ελλάδα έχοντας επιπτώσεις σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δράσης. Οι συγκυρίες του 1936

---

Ο οπαδισμός τόσο ως ταυτότητα όσο και ως πλέγμα προτύπων συμπεριφοράς της μεταπολεμικής Δύσης συνδέθηκε με νέους τύπους συμπεριφοράς, κατανάλωσης και νεανικών προτύπων ζωής. Η εξέλιξη αυτή συνοδεύτηκε από αλλαγές στην κουλτούρα και τα μοντέλα συμπεριφοράς των φιλάθλων, συμπεριλαμβανομένων και των προτύπων βίας (Ζαϊμάκης, 2017: σ.6).

επί της πολιτικής σκηνής δημιούργησαν εκείνες τις συνθήκες που επέτρεψαν την επικράτηση του μεταξικού ολοκληρωτικού καθεστώτος. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η απόπειρα ελέγχου του αθλητισμού και ειδικότερα του αθλητισμού της νεολαίας έφτασε στην ακραία της μορφή. Η ίδρυση της Εθνικής Οργάνωσης Νεολαίας (ΕΟΝ) είχε ως απώτερο σκοπό την ενσωμάτωση σε αυτήν των νέων και των δύο φύλων για τον πλήρη έλεγχο των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου τους. Ουσιαστικά, πρόκειται για μία, τρόπον τινά, συνέχεια προγενέστερων πρακτικών που θεσμοθετήθηκαν με τον προγενέστερο Ν.5620/1932, αλλά εξωθήθηκαν σε ακραίο βαθμό (Σφακιανάκη, 2015: 23,24).

Η Μικρασιατική Καταστροφή (1923) σήμανε για την Ελλάδα το τέλος της εκπλήρωσης της Μεγάλης Ιδέας ανατρέποντας κάθε σχεδιασμό, φιλοδοξία και προσδοκία να επιλύσει τα χρόνια αλυτρωτικά ζητήματα που την απασχολούσαν. Ταυτόχρονα, η συρροή μεγάλου αριθμού προσφύγων στην ελληνική επικράτεια ανέτρεψε τις έως τότε οικονομικές, κοινωνικές, ιδεολογικές, πολιτικές και πολιτισμικές ισορροπίες. Σημαίνουσες αλλαγές παρατηρήθηκαν και ως προς τον τρόπο που ο έως τότε ελληνισμός «έβλεπε» τα θέματα που σχετιζόνταν με τις δραστηριότητες τηςσχόλης. Δε μπορεί να αμφισβητηθεί το γεγονός ότι το 1922 αποτελεί το όριο μεταβολής της φυσιογνωμίας του ελληνικού αθλητισμού ο οποίος «μαζικοποιείται κυρίως ως θέαμα, διευρύνεται η κοινωνική του βάση, εμφανίζεται ο αθλητικός ημερήσιος τύπος, ενώ αλλοιώνεται ο συσχετισμός δυνάμεων μεταξύ των διαφορετικών σπορ. Στο εξής, το ποδόσφαιρο θα είναι ο αδιαφιλονίκητος πρωταγωνιστής. Πρόκειται για γεγονότα που εγγράφουν το 1922 στο προοίμιο της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας των σπορ (Κουλούρη, 1997: 11).

Συνεπώς, η ανάγκη άμεσης εγκατάστασης και αποκατάστασης περίπου 1.500.000 προσφύγων υπήρξε κομβικής σημασίας για το ελληνικό κράτος, κατά το Μεσοπόλεμο. Αυτή η διαδικασία ήταν και εκείνη η οποία επέτρεψε την σημαντική προσφορά των προσφύγων στον αθλητισμό, καθώς με την είσοδό τους στην ελληνική κοινωνία, άρχισε να διαδίδεται ο αθλητισμός, και δη το ποδόσφαιρο, με την ίδρυση πολλών συλλόγων (Γάσιας, 2005: 39). Σύμφωνα και με την Κουλούρη, *«Η εισροή των προσφύγων και της δικής τους ποδοσφαιρικής και αθλητικής παράδοσης, η κοινωνική διεύρυνση των σπορ ως πρακτικής και ως θεάματος, η συνακόλουθη εμπορευματοποίησή τους και η άνοδος του επαγγελματισμού αλλάζουν πλέον ριζικά τη φυσιογνωμία του ελληνικού ποδοσφαίρου, αδιαφιλονίκητου*

*πρωταγωνιστή στη λαϊκή κουλτούρα του 20ου αιώνα». (Ζήσης, 2020: 52,53· Κουλούρη, 1999: 415).*

Η άφιξη των προσφύγων και η οικιστική αναδιαμόρφωση που ακολούθησε την εγκατάστασή τους στα προάστια των μεγάλων κυρίως πόλεων δημιούργησε τις συνθήκες για να μαζικοποιηθεί ο αθλητισμός και ιδιαίτερα το ποδόσφαιρο ως μία από τις δημοφιλέστερες ψυχαγωγικές δραστηριότητές τους σε αντίθεση με το εμβρυικό στάδιο που βρίσκονταν τα αντίστοιχα ελληνικά σωματεία. Η ήδη μεγάλη εμπειρία που διέθεταν στη σωματειακή οργάνωση, τους επέτρεψε σε σύντομο χρονικό διάστημα να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες είτε για την εγκατάσταση στην ελληνική επικράτεια ήδη υφιστάμενων σωματείων είτε για την ίδρυση νέων. Η ταχύτατη αύξηση του ενδιαφέροντος για τον αθλητισμό με επίκεντρό του το ποδόσφαιρο, δε θα μπορούσε να αφήσει αδιάφορο τον τύπο της εποχής. Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1920 εμφανίζονται στήλες στις καθημερινές εφημερίδες με αφιέρωση στον αθλητισμό και στους αγώνες που διεξάγονταν. Ταυτόχρονα, κάνουν την εμφάνισή τους τα ιδιαίτερα δημοφιλή στους φιλάθλους αθλητικά έντυπα (Γάσιος, 2005: 21-22).

Ο αθλητισμός ως ένα δημοφιλές και διαδεδομένο φαινόμενο δε θα μπορούσε να περάσει απαρατήρητο από την Αριστερά. Ενδιαφέρουσα είναι η οπτική του Τύπου στην προσέγγιση της σχέσης των δύο πεδίων κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Θεωρεί ότι η σχέση αυτή βασίζεται μάλλον στα πολιτικά οφέλη που θα μπορούσε να αποφέρει ο οργανωμένος αθλητισμός, παρά στη σωματική άσκηση καθαυτήν. Διακρίνει την παρουσία της Αριστεράς στην ίδρυση αθλητικών συλλόγων και σωματείων των προσφύγων ως μέσο για την ομαλότερη εγκατάστασή τους, καθώς και τη βαρύτητα που ενέχουν για την ίδια ζητήματα κοινωνικά και ταξικά προωθώντας την ίδρυση εργατικών αθλητικών συλλόγων και της αθλητικής διαπαιδαγώγησης-ψυχαγωγίας των νέων (Καλαφάτης, 1998: 30). Ειδικότερα, μέσω της διάδοσης του ποδοσφαίρου, του οποίου οι κανόνες ήταν απλοί και ευκόλως κατανοητοί, οι νέοι έμπαιναν στη διαδικασία της συνεχούς εξάσκησης και της στρατηγικής σκέψης. Έτσι, ο αθλητισμός ο οποίος ενέπνεε στους αθλητές την αυταπάρνηση, την ευγενή άμιλλα και το ομαδικό πνεύμα οδηγούσε στη διαμόρφωση πιο ολοκληρωμένων ατόμων.

Οι συνθήκες που επικράτησαν κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου έφεραν αδιαμφισβήτητα τις επιρροές της προηγούμενης περιόδου , του μεταιχιμίου του

19ου και 20ου αιώνα, τα γεγονότα της οποίας άφησαν το αποτύπωμά τους και επί των σχετιζόμενων ζητημάτων με τον αθλητισμό (Κουλούρη, 1998: 18-19)<sup>4</sup>.

Αναφερόμαστε στην περίοδο κατά την οποία αναδεικνύεται η χρησιμότητα και σημαντικότητα της τυπογραφίας ως μία χωρίς προηγούμενο ευκαιρία πνευματικής εξέλιξης για την ανθρωπότητα. Η τυπογραφία λειτούργησε ως δίαυλος για τη μεταφορά της γνώμης όσων άρθρωναν δημόσιο λόγο με σκοπό την ενίσχυση της ιδεολογίας περί ενίσχυσης της εθνικής ταυτότητας. Βοήθησε στην ανάδειξη των πολιτικών σχηματισμών των εθνών κρατών, ενίσχυσε τη δυναμική των νέων πολιτικών ιδεών, υπερέβη τα έως τότε στεγανά στην παρουσίαση αποκλειστικά πολέμων και διπλωματικών εξελίξεων, ενίσχυσε τη διαμόρφωση νέων αντιλήψεων περί παραγωγής και διάδοσης της πληροφορίας, ως το βασικό σημείο αναφοράς για την έκφραση στο δημόσιο χώρο και την ενημέρωση του κοινού για τα εκάστοτε τεκταινόμενα, μεταξύ των οποίων και τα αθλητικά (Παπαστάθη, 2017: 7,8).

Η περίοδος του Μεσοπολέμου αποτελεί το σημείο σύζευξης της παραδοσιακής γυμναστικής βασιζόμενη στο αρχαιοελληνικό αθλητικό πνεύμα και της σύγχρονης σωματικής αγωγής ήτοι των σπορ, αμφότερες συνάδουσες με το μεγαλοϊδεατικό κλίμα των εθνικών διεκδικήσεων (είτε ως η αντίληψη που έθετε το γυμνασμένο σώμα στην υπηρεσία της πατρίδας είτε των σχολικών ταγμάτων και προσταγμάτων της πειθαρχίας, αφοσίωσης και υπακοής). Η σωματική άσκηση απευθυνόμενη κυρίως στη νεολαία της εποχής, αναζήτησε τη νομιμοποίηση της στον παιδαγωγικό λόγο θεσμοθετώντας την ως μέρος του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (Κουλούρη, 1997: 377). Η σημαντικότερη μεταρρύθμιση της γυμναστικής εκπαίδευσης πραγματοποιήθηκε με τον Ν.5620/1932 ως μία απόπειρα δημιουργίας ενός «καταστατικού χάρτη» της σωματικής αγωγής εισάγοντας και την εποπτεία της εξωσχολικής αθλητικής δραστηριότητας τιμωρώντας ακόμα και με την δια παντός αποβολή από το σχολείο όσων μαθητών συμμετείχαν σε αθλητικά σωματεία (Σφακιανάκη, 2015: 22).

Στην Ελλάδα ο αθλητισμός οικοδομήθηκε σε δύο ιδεολογικές σταθερές του ελληνικού εθνικισμού· τη λατρεία της αρχαιοελληνικής αθλητικής κληρονομιάς και

---

<sup>4</sup> Μετά την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων και τη διοργάνωσή τους στην Αθήνα (1896), επιβάλλεται η άποψη για μία ιστορία του αθλητισμού «από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς». Η αδιάσπαστη συνέχεια της σωματικής άσκησης ανακαλύπτεται ως ιδιάζον και σταθερό εθνικό χαρακτηριστικό σε όλες τις ιστορικές περιόδους, ακόμη και στις λιγότερο «αθλητικές» όπως το χριστιανικό Βυζάντιο, επιτρέποντας αναχρονισμούς και αντιφάσεις ώστε εκδηλώσεις και πρακτικές που ανήκουν σε διαφορετικές πολιτισμικές και κοινωνικές πραγματικότητες (αρχαίοι αγώνες, λαϊκά παιχνίδια, σχολική γυμναστική, σπορ και σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες) να παρουσιάζονται ως κρίκοι της ίδιας εξελικτικής αλυσίδας (Κουλούρη, 1998: σσ.18-19).

την πολιτισμική/ψυχική συνέχεια και ενότητα του έθνους. (Ζαϊμάκης και Φουρναράκη, 2015: 14). Συγκεκριμένα κατά το Μεσοπόλεμο, και ειδικότερα μετά το 1922, εδραιώθηκε ένας νέος τύπος κεντρικής διαχείρισης του αθλητισμού από το κράτος, υπό την αιγίδα της Διεύθυνσης της Φυσικής Αγωγής. Η οργάνωση και επίβλεψη των αθλητικών δρώμενων και δραστηριοτήτων αποδόθηκε στη Διεύθυνση Εθνικής Φυσικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και ορίστηκαν επιτροπές Φυσικής Αγωγής στις περιφέρειες της χώρας, οι οποίες ήταν υπόλογες στο Υπουργείο Παιδείας. Η Διεύθυνση Εθνικής Φυσικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας, είχε τον απόλυτο έλεγχο στις διαδικασίες διεξαγωγής των αθλητικών διοργανώσεων και οργάνωσης των αθλητικών οργανισμών και σωματείων. Αυτό σήμαινε, πως το κράτος είχε το ρόλο του διαχειριστή του συνόλου του αθλητικού γίνεσθαι της χώρας (Γάσιος, 2005: 39)

Η αυτονόμηση της Κρήτης και η δημιουργία της Κρητικής Πολιτείας (1898-1913) σήμανε για την Ελλάδα την αποτυχία της να επιλύσει τα αλυτρωτικά ζητήματα τα οποία την απασχολούσαν επί σειρά ετών. Η νέα πραγματικότητα επέβαλλε τις άμεσες ενέργειες της νέας Πολιτείας ώστε να οργανωθεί σε όλα τα επίπεδά της. Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι μεταξύ των βασικών καταστατικών σκοπών της Κρητικής Πολιτείας ήταν και η ίδρυση σωματείων μεταξύ των οποίων ήταν και αθλητικά, σύμφωνα με το Γενικό Αρχείο του Κράτος «Επίσημος Εφημερίς της Κρητικής Πολιτείας» (1898-1914). Στην ίδια τονίζεται η ιδιαίτερη θέση που καταλάμβανε η πόλη των Χανίων ως πρωτεύουσα του νησιού η οποία αποτέλεσε πνευματικό, διοικητικό, εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο. Η διοίκηση της Κρητικής Πολιτείας πραγματοποιούνταν από τα Χανιά και οι κυριότερες επαναστάσεις που ακολούθησαν για την προσάρτησή της στην Ελλάδα (1913) εκκινούσαν από την ίδια πόλη.

Δύο δεκαετίες μετά τη συνένωση της Κρήτης με την Ελλάδα και διανύοντας την περίοδο του Μεσοπολέμου εκκίνησε τη δράση της η υπό μελέτη αθλητική εφημερίδα Τα *Αθλητικά Νέα* Χανίων με τόπο έκδοσής της τα Χανιά και περίοδο δραστηριοποίησής της από το 1931 έως το 1933<sup>5</sup>.

---

<sup>5</sup>Το έτος διεξαγωγής των εκλογών που ανέδειξαν με οριακή νίκη την Κυβέρνηση Βενιζέλου. Την ίδια χρονιά πραγματοποιήθηκε η δεύτερη απόπειρα δολοφονίας του Ελευθερίου Βενιζέλου. Όλα έδειχναν ότι η δύναμη του είχε ατονήσει. Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο <https://www.tanea.gr/1999/11/19/greece/afierwma-o-ellinikos-20os-aiwnas-ta-gegonota-1933/> ).

### **2.2.2. Ο Αθλητικός Τύπος στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου**

Οι εφημερίδες, ως το βασικό μέσο μετάδοσης της αθλητικής πληροφορίας δημιουργούσε μια κατά Guschwan «φανταστική κοινότητα», καθώς «άνθρωποι που δε συναντήθηκαν ποτέ μπορούσαν να φανταστούν ότι και οι γείτονές τους διαβάζουν τα ίδια πράγματα και ασχολούνται με τα ίδια ζητήματα και συνεπώς συνδέονται όλοι μεταξύ τους ακόμα και αν διαφωνούν με συγκεκριμένες πολιτικές ή αξίες» (Σπύρος, 2017: 2) Αναμφισβήτητα, τα ΜΜΕ, τόσο στην αρχική έντυπη μορφή όσο και στη συνέχεια στην ηλεκτρονική μορφή τους, διαδραμάτισαν σημαντικότερο ρόλο στην ανάπτυξη και διάδοση των σύγχρονων σπορ. Πρόκειται για το κατά Bourdieu «αθλητικό-μηντιακό» σύμπλεγμα μεταξύ των πεδίων των σπορ, των ΜΜΕ και της αγοράς που δημιουργεί μία κατά Skogvang «σχέση εξάρτησης στο πλαίσιο των διαδικασιών επαγγελματοποίησης και εμπορευματοποίησης μεταξύ των σπορ, των επιχειρήσεων και της αγοράς αναφορικά με ζητήματα όπως ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης, ποιος τραβάει την προσοχή στο δημόσιο λόγο/χώρο και ποιος κατέχει την εξουσία στο αθλητικό πεδίο» (Σπύρος, 2017: 1).

Στην Ελλάδα, ως χρονική αφετηρία των αθλητικών εκδόσεων, αναφέρεται η 1η Οκτωβρίου 1898 με το περιοδικό «Ποδηλατική και Αθλητική Επιθεώρησης της Ανατολής», από τον Μιλτιάδη Νεγρεπόντη. Επρόκειτο για την περίοδο που ακολούθησε μετά την ενθουσιώδη τέλεση των πρώτων σύγχρονων διεθνών Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα (1896) που αποτέλεσε τομή για την ανάπτυξη του ελληνικού αθλητισμού, προς την κατεύθυνση τόσο της κλασικής γυμναστικής όσο και των σύγχρονων σπορ. Ωστόσο, υπάρχουν αναφορές για την ύπαρξη μιας αθλητικής εφημερίδας το 1894 με τον τίτλο Βέλος, με εκδότη την Πανελλήνια Ένωση Ποδηλατών, ενώ το 1901, εκδόθηκε το αθλητικό περιοδικό «Αθλητικόν Λεύκωμα» (Ζήσης, 2020: 52-53).

Την περίοδο που μας αφορά (Μεσοπόλεμος) και συγκεκριμένα μετά το 1925, η έναρξη έκδοσης πολλών εντύπων αθλητικού περιεχομένου, και η αύξηση του φίλαθλου κοινού, προσέλκυσαν διαφημίσεις αθλητικών ειδών και ως εκ τούτου, ένα νέο έσοδο για τους συλλόγους και τα σωματεία, τα οποία είχαν αρχίσει να αυξάνονται ραγδαία. Ο αθλητικός Τύπος στην Ελλάδα, συνέδραμε σημαντικά στη διάδοση του αθλητισμού. Συγκεκριμένα, κανονισμοί και τακτικές λεπτομέρειες των αθλημάτων, δημοσιεύονταν στα έντυπα, βοηθώντας τους φίλαθλους αναγνώστες να κατανοήσουν καλύτερα τις αθλητικές διαδικασίες. Συγχρόνως, δινόταν έμφαση στη



συμμετοχή των νέων στον αθλητισμό και στην ενασχόλησή τους με τη φυσική άσκηση. (Ζήσης, 2020: 52-53).

Ειδικότερα, το 1925 εκδόθηκε η πρώτη εβδομαδιαία εφημερίδα των Αθηνών, με τίτλο «Αθλητική Ηχώ» και «Αθλητισμός στην Ελλάδα». Μετά το 1925, ο αθλητικός Τύπος άρχισε να ενισχύεται με νέα έντυπα, αφού και το ποδόσφαιρο είχε πλέον κεντρίσει το ενδιαφέρον της πλειονότητας του φίλαθλου κοινού. Το 1926 εκδόθηκε ο «Αθλητικός Κόσμος» του Φωκίωνα Κουντουριώτη, και το 1927 η εφημερίδα «Αθλητισμός». Το 1928 εκδόθηκαν η «Αθλητική» και η «Αθλητική Εβδομάδα» από τους Σπύρο Γιαννουλάτο και Φ. Κουντουριώτη αντιστοίχως. (Ασημακόπουλος, &Καλλιανιώτης, 2015) Το 1929, εκδόθηκε η πρώτη αθλητική εφημερίδα της Θεσσαλονίκης, «Αθλητικά Νέα», ενώ, το 1931 εκδόθηκε η πρώτη αθλητική εφημερίδα της ελληνικής επαρχίας, στα Χανιά, με τίτλο «Αθλητικά Νέα Χανίων» που αποτελεί και το υλικό μελέτης.Ο ελληνικός αθλητικός Τύπος αναπτύσσεται περισσότερο μετά το 1930, με την έναρξη των βαλκανικών αγώνων και του ελληνικού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου. Στα μέσα της ίδιας δεκαετίας εκδόθηκε από τον Παναθηναϊκό Α.Ο. ένα οκτασέλιδο έντυπο με τίτλο «Παναθηναϊκός». Παρόλα αυτά, οι κατοχικές δυνάμεις κατέστρεψαν τη βιβλιοθήκη του αθηναϊκού συλλόγου, εξαλείφοντας τα ίχνη αυτής της προπολεμικής έκδοσης. (Μοσχονά, 2018: 12)

Οι κοινωνικοπολιτικές μεταβολές της περιόδου του Μεσοπολέμου είχαν σημαντικές επιπτώσεις στις ποδοσφαιρικές ομάδες της Ελλάδας. Μεγάλες ομάδες της χώρας συνδέθηκαν ιδεολογικά με την εργατική-αστική τάξη, εκφράζοντας φιλελεύθερες απόψεις. Όπως ήδη αναφέρθηκε, η έλευση των προσφύγων υπήρξε σημαντική για την εξέλιξη του αθλητισμού στην ελληνική κοινωνία. Το ποδόσφαιρο, ανάμεσα σε άλλα αθλήματα, έγινε πολύ δημοφιλές κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου τόσο στις τάξεις των προσφύγων όσο και εντός της ελληνικής κοινωνίας εν γένει. Ειδικότερα, η δημοφιλία του αθλήματος αυξήθηκε ραγδαία μετά και την ίδρυση νέων ομάδων, την ανάδυση του αθλητικού Τύπου και την προσέλευση του κόσμου στα γήπεδα. Το ποδόσφαιρο κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου ακολούθησε τις εντάσεις που υπήρχαν σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο, ξεφεύγοντας από τα πλαίσια του ρομαντισμού της προηγούμενης περιόδου. Συνδέεται, δηλαδή, με τις εκδηλώσεις βίας οι οποίες λάμβαναν χώρα εντός και εκτός των αγωνιστικών χώρων, και οι οποίες ήταν απότοκα του γενικευμένου κλίματος βίας και φανατισμού εκείνης της περιόδου. Η ασέβεια και η μη συμμόρφωση με τους κανόνες των ποδοσφαιρικών θεσμών ήταν

συχνά απόρροια του γενικότερου κλίματος δυσπιστίας προς τους θεσμούς που εκδηλωνόταν έντονα κατά τη μεσοπολεμική περίοδο στην Ελλάδα. Περιστατικά βίας και συρράξεων παρουσιάζονται συχνά από τον αθλητικό Τύπο της εποχής. Ο αθλητικός Τύπος παρουσιάζει περιστατικά φανατισμού και βίας σε ποδοσφαιρικά γήπεδα στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στην Πάτρα και αλλού. (Baltas, 2020: 992-1006)

Ο ελληνικός Μεσοπόλεμος κατά την Κουμαριανού μπορεί να εκληφθεί ως μία περίοδος «της ιστορίας του Τύπου με διακριτά χαρακτηριστικά, ιδιαιτερότητες, νεοτερισμούς, αλλά και συνεχείς «μικρές αλλαγές» που οδηγούν ορισμένα έντυπα σε γενικότερες μεταμορφώσεις». (Κουμαριανού, 2018: 41) Χαρακτηριστική είναι η χρήση του αθλητισμού και ειδικότερα του ποδοσφαίρου με σκοπό τον έλεγχο της εργατικής τάξης. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκαν γυμναστήρια, σωματεία και εργασιακά πρωταθλήματα, με πρωτοβουλίες των μεγάλων επιχειρήσεων, όπως η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Το πάθος του λαού για τον αθλητισμό και δη για το ποδόσφαιρο ενέπνευσε και την εργαλειοποίησή του για πολιτικούς λόγους. Εντούτοις, η διάδοση του αθλητισμού με σκοπό την ενίσχυση του αισθήματος ενότητας, υπήρξε σημαντική στο μεσοπόλεμο, ενώ σε πόλεις όπως ο Βόλος και η Θεσσαλονίκη, δημιουργήθηκαν ποδοσφαιρικά σωματεία με πρωτοβουλία των εργατικών κέντρων. Ωστόσο, πέρα από τις χρήσεις του αθλητισμού για πολιτικούς λόγους, ήταν διαφαινόμενο ότι επηρέαζε την κοινωνία, και δημιουργούσε συλλογικότητες, εντός των οποίων εγκολπωνόταν ένα αμάλγαμα πολιτικών, θρησκευτικών και κοινωνικών ιδεολογιών και κινήτρων (Γάσιας, 2005: 82-83).

### 2.3. Ο Αθλητικός Τύπος στην Κρήτη του Μεσοπολέμου

Στην Κρήτη, ο αθλητισμός άρχισε να διαδίδεται λίγο καθυστερημένα σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα. Ωστόσο, ήδη από τα πρώτα χρόνια της Κρητικής Πολιτείας (1896-1913), ο οργανωμένος αθλητισμός αποτέλεσε ένα μέσο κοινωνικοποίησης και ψυχαγωγίας για την ανώτερη κοινωνική τάξη. Τα πρώτα μεγάλα αθλητικά σωματεία οργανώθηκαν στη μεσοπολεμική περίοδο, κατά την οποία η πόλη του Ηρακλείου αναπτύχθηκε ραγδαία με την άφιξη των προσφύγων. Η ανάπτυξη του αθλητισμού παρουσιάζει άνοδο και λόγω των οργανωμένων προσπάθειών της Μεταξικής δικτατορίας να ελέγξει τον τοπικό αθλητισμό και να μυήσει τους νέους στις εθνοκεντρικές ιδεολογίες του καθεστώτος (Ζαϊμάκης, 2012: 297-298).

Παρά την άνοδο του αθλητισμού στην Κρήτη κατά το Μεσοπόλεμο, ο αθλητικός Τύπος ήταν ελλιπής. Λίγα μόνο φύλλα εκδόθηκαν εκείνη την περίοδο στο νησί με αμιγώς αθλητικό περιεχόμενο, ενώ και όσα κατάφεραν να εκδοθούν υπήρξαν βραχύβια. Συγκεκριμένα, στα Χανιά από το 1931 έως και το 1933 εκδιδόταν η εφημερίδα «Αθλητικά Νέα», της οποίας ψηφιακά τεκμήρια σώζονται στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων και η οποία αποτελεί την υπό μελέτη εφημερίδα της παρούσας εργασίας. Επίσης στα Χανιά, ως πρώτο αθλητικό έντυπο θεωρείται το «Αθλητικόν Ημερολόγιον Χανίων» το οποίο άρχισε να εκδίδεται το 1928 από τον Β. Μαλατάκη με πληροφορίες για την αθλητική δράση και τα σωματεία της εποχής. Όμως, ως πρώτη αμιγώς αθλητική εφημερίδα θεωρείται η «Αθλητική Κρήτη» η οποία κυκλοφόρησε από τον Νίκο Παϊδάκη με 13 μόλις φύλλα από τις 4 Δεκεμβρίου 1929 έως και τις 31 Μαρτίου 1930. (Δρακάκης, 2014) Σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας «Αθλητικά Νέα», στο Ηράκλειο εκδίδονταν οι εφημερίδες «Αθλητικό Βήμα» και «Αθλητική Ζωή» οι οποίες τον Νοέμβριο του 1931 συγχωνεύθηκαν σε ένα έντυπο με το όνομα «Ηχώ των Σπορ». (Αθλητικά Νέα. Εβδομαδιαία Αθλητική Εφημερίς εν Χανίοις, 16 Νοεμβρίου 1931) Ωστόσο, στο Ηράκλειο, και γενικά στη Κρήτη, παρά την εκτενή βιβλιογραφία για την τοπική ιστορία, ο αθλητισμός δεν καταλαμβάνει μεγάλο μέρος αυτής. Εξαίρεση αποτελούν κάποιες μελέτες περιοδικών εντύπων οι οποίες είναι επιλεκτικές και στοχευμένες. Επιπλέον, δεν υπάρχουν αρκετά αρχεία διαλυμένων αλλά και υπαρχόντων αθλητικών σωματείων από τα οποία θα μπορούσαν να εξαχθούν πληροφορίες (Ζαϊμάκης, 2012: 298).

## Γ' ΜΕΡΟΣ

### Ο αθλητισμός στην Κρήτη και η εφημερίδα Αθλητικά Νέα Χανίων

#### 3.1 Οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες στην Κρήτη του Μεσοπολέμου

Κατά τον Μεσοπόλεμο, στην ελληνική κοινωνία συντελέστηκαν αλλαγές οι οποίες επέδρασαν σημαντικά στη ζωή των πολιτών. Μεταβολές όπως η αστική και η αγροτική μεταρρύθμιση, η πολιτική πόλωση λόγω των συγκρούσεων βενιζελικών-αντιβενιζελικών, αλλά και η ανταλλαγή πληθυσμών λόγω της Μικρασιατικής Καταστροφής μετέβαλαν τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες σε όλη τη χώρα και κατά τρόπο όμοιο στην Κρήτη (Σαμίου, 2004: 65). Σύμφωνα με τον Μαυρογορδάτο, «Για την Ελλάδα, ο Μεσοπόλεμος αρχίζει από τη Μικρασιατική Καταστροφή, που υπήρξε τομή από πολλές απόψεις». Επιπλέον, σηματοδοτεί το τέλος μιας δεκαετίας πολέμων και ταυτοχρόνως της Μεγάλης Ιδέας, ενώ το κράτος αποκτά, πλέον, σαφή όρια, και με την εγκατάσταση των προσφύγων ενισχύεται πληθυσμιακά. (Καραγιάννη, 1996)

Η αγροτική μεταρρύθμιση κατά το Μεσοπόλεμο πραγματοποιήθηκε, σχεδόν σε όλη την έκταση της χώρας, υπό ιδιαίτερες συνθήκες σε σχέση με τα υπόλοιπα μεσογειακά κράτη λόγω και του ζητήματος αποκατάστασης των προσφύγων. Με την αγροτική μεταρρύθμιση και την Μικρασιατική Καταστροφή, οι μεγάλες σε έκταση μουσουλμανικές ιδιοκτησίες κατακερματίστηκαν και διανεμήθηκαν σε πρόσφυγες και ακτήμονες. Αυτό δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι η παραγωγικότητα θα ενισχυόταν ή ότι η οικονομία της υπαίθρου θα παρουσίαζε βελτίωση. Τουναντίον, σε όλη τη νότια Ελλάδα και στην Κρήτη, η διαθέσιμη προς αγροτική εκμετάλλευση γη, χρησιμοποιούνταν ήδη στο σύνολό της από τις αρχές του 20ου αιώνα, με αποτέλεσμα οι περιουσίες που εγκατέλειψαν οι μουσουλμανικοί πληθυσμοί να μην προσθέτουν στο σύνολο της παραγωγής του κράτους το ίδιο με τα προηγούμενα χρόνια. (Χατζιωσήφ, 2007: 45)

Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, συντελέστηκε μία συντονισμένη προσπάθεια αστικοποίησης του ελληνικού κράτους. Αυτό σήμαινε ότι η κοινωνία άρχισε να αποκτά σχετικά κοινή δομή και ότι ο κρατικός παρεμβατισμός στην οικονομία θα γινόταν υπό σαφέστερες και λογικότερες προϋποθέσεις. Η αστικοποίηση της

Ελλάδας ήταν απότοκο και της επιδίωξης της εθνικής ομοιογένειας και της προσχώρησης των εθνικά ελληνικών περιοχών στην επικράτεια της χώρας. Ωστόσο, με τη συμμετοχή της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στο πλευρό της Αντάντ, αποδείχθηκε και το μέγεθος της επιρροής της άρχουσας τάξης στις κυβερνητικές αποφάσεις της οποίας τα συμφέροντα εκτείνονταν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Επιπλέον, η εθνική συγχώνευση και ομοιογένεια εντοπίζεται και στο θρησκευτικό χώρο, όπου η ελληνορθόδοξη πίστη απέκτησε σχεδόν καθολικό χαρακτήρα εντός των ορίων του ελληνικού κράτους. Παρόλα αυτά, η Μικρασιατική Καταστροφή σε συνδυασμό με την διεθνή οικονομική κρίση, οδήγησαν στην αναβολή των σχεδίων για αστικοποίηση και έλεγχο του κρατικού παρεμβατισμού στην οικονομία και στον αγροτικό τομέα. Αυτό συνέβη επειδή το πλήγμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης στην ελληνική οικονομία οδήγησε στη μείωση του εισοδήματος των αγροτών, και στην ισχυροποίηση του ελέγχου της οικονομίας από το κράτος υπό τον κίνδυνο της πλήρους κατάρρευσης.(Petmezas, 2013)

Η οικονομική δραστηριότητα, επομένως, διακρινόταν από μία γενικότερη αστάθεια. Οι διακυμάνσεις αυτές, είχαν ως αποτέλεσμα η παγκόσμια οικονομική κρίση του 1929 να μην εκληφθεί ως κάτι το διαφορετικό από μία ύφεση της οικονομικής δραστηριότητας της εποχής. Όταν το 1930 θεωρήθηκε πως η αποκατάσταση των προσφύγων είχε πια ολοκληρωθεί, άρχιζε και η κρίση για την ελληνική οικονομία στο σύνολό της. Κατά τον Χατζηιωσήφ, «Η αδυναμία και η άρνηση να κατανοήσουν το βάθος της κρίσης ήταν ιδιαίτερα εμφανής στους κόλπους της κυβέρνησης και στον ίδιο τον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο».(Δετοράκης, 1990: 464-465)

Για την Κρήτη συγκεκριμένα, η περίοδος του Μεσοπολέμου αποτέλεσε και το διάστημα προσαρμογής στη νέα πραγματικότητα. Με την ένωση της Κρήτης στο νησί τοποθετήθηκε Γενική Διοίκηση στα Χανιά. Ωστόσο, στην ταραχώδη περίοδο αυτή η Γενική Συνέλευση καταργήθηκε δύο φορές, το 1915 και το 1925, και ορίστηκε εκ νέου και στις δύο περιπτώσεις ένα χρόνο αργότερα (Stratigaki, 1998: 248-262). Επιπλέον, από την ένταξη της Κρήτης, υπήρξαν εκδηλώσεις αντίστασης στο μέτρο της υποχρεωτικής στράτευσης. Το φαινόμενο αυτό φαινόταν να εξασθενεί έως τις αρχές της δεκαετίας του 1920. Παρά την αρχική αυτή εξασθένηση όμως, η πόλωση του Εθνικού Διχασμού και η συνέχιση της μικρασιατικής εκστρατείας «... οδήγησαν σε μαζικές ανυποταξίες των ντόπιων κληρωτών». Ως αποτέλεσμα ο συνασπισμός των πολυάριθμων ανυπότακτων ανάγκασε τις αρχές να

αποκαταστήσουν την τάξη με τη βοήθεια στρατιωτικού σώματος, έπειτα από εκτεταμένες ένοπλες επιχειρήσεις (Δετοράκης, 1990: 466).

Όσον αφορά στον τομέα της οικονομίας της Κρήτης, κύριες πηγές της τοπικής οικονομίας ήταν η ελαιοκαλλιέργεια και η αμπελοκαλλιέργεια. Συγκεκριμένα, στα Χανιά κυριαρχούσε η παραγωγή κρασιού, στην περιοχή του Ηρακλείου η ελαιοπαραγωγή και η παραγωγή σταφίδας, ενώ στον κάμπο της Μεσαράς υπήρξε εκτεταμένη η παραγωγή καπνού και μεταξιού. Σημαντική ανάπτυξη υπήρξε και στον κτηνοτροφικό τομέα, όπου οργανώθηκαν τυποποιημένα τυροκομεία στον Αποκόρωνα, στα Σφακιά και στο Μυλοπόταμο. Στην Κρήτη δεν υπήρχαν μεγάλα εργοστάσια με αποτέλεσμα ο πληθυσμός να στρέφεται για τη διαβίωσή του στην γεωργία και την κτηνοτροφία. Η συνδυαστική μελέτη των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών του νησιού αποκαλύπτουν ότι κυρίαρχο στοιχείο στην αγροτική παραγωγή της Κρήτης, όπως και γενικότερα του ελληνικού κράτους, αποτελεί η οικογένεια. Η πατριαρχική δομή της αγροτικής οικογένειας είναι χαρακτηριστική των κοινωνιών της κρητικής υπαίθρου του 20ου αιώνα, οι οποίες διαμορφώθηκαν γύρω από τη σχέση ακριβώς της οικογένειας με τη γη. Τα μέλη των αγροτικών αυτών οικογενειών εργάζονται υποβοηθώντας το συνολικό έργο της οικογενειακής δομής αντί να εισπράττουν ένα συγκεκριμένο αντίτιμο για την εργασία τους (Ανδριώτης, 2004: 63-94). Γενικά, η οικονομία της Κρήτης απέδιδε καλύτερα από εκείνη άλλων περιοχών της χώρας και αυτό γίνεται αντιληπτό αν αναλογιστεί κανείς πως οι εξαγωγές ξεπερνούσαν σταθερά τις εισαγωγές.

Στον τομέα των υποδομών, σημαντικότερο έργο την περίοδο του Μεσοπολέμου στην Κρήτη αποτέλεσε η κατασκευή του λιμανιού στο Ηράκλειο. Επιπλέον, κατασκευάστηκαν δύο πολιτικά αεροδρόμια στο Ηράκλειο και στο Μάλεμε, κι ένα στρατιωτικό στο Καστέλλι Πεδιάδος.

Εξάλλου, η ενσωμάτωση των προσφύγων ήταν η διαδικασία η οποία αποδείχθηκε βαρύνουσας σημασίας για την κοινωνικοοικονομική κατάσταση στο νησί. Ήδη από τον Σεπτέμβριο του 1922 χιλιάδες πρόσφυγες είχαν κατακλύσει το νησί, με τους περισσότερους εξ αυτών να συγκεντρώνονται στην πόλη του Ηρακλείου και την πεδιάδα της Μεσαράς. Από την Κρήτη, την Μακεδονία και τη Θράκη αποχώρησαν μουσουλμανικοί πληθυσμοί τους οποίους αντικατέστησαν οι πρόσφυγες της Μικράς Ασίας και του Πόντου. (Stratigaki, 1998: 248-262) Στο Ηράκλειο έφτασαν χιλιάδες πρόσφυγες, ενώ έως το 1928 αποτελούσαν περίπου το 35% του συνολικού πληθυσμού της πόλης. (Κουσουρής, 2017: 23). Από την περίοδο μεταξύ 1914-1917

και την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, στο νησί άρχισαν να φτάνουν πρόσφυγες από τη Μ. Ασία, ενώ έως το 1930 εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες και από άλλες περιοχές της Τουρκίας. Μετά και την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάννης τον Ιανουάριο του 1923, η οποία αποφάσιζε την ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, δημιουργήθηκε στην Ελλάδα η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων, η οποία σε συνεργασία με την Κοινωνία των Εθνών, θα αναλάμβανε την παροχή στέγης και καλλιεργήσιμης γης στους πρόσφυγες. Η διαδικασία της ανταλλαγής διήρκεσε ένα χρόνο, από τον Αύγουστο του 1923 έως και τον Αύγουστο του 1924. Από την Κρήτη αποχώρησαν 23.821 Μουσουλμάνοι ενώ μέχρι το 1928 απογράφηκαν στο νομό Ηρακλείου 19.591 πρόσφυγες. Τον Νοέμβριο του 1936 το Υπουργείο Γεωργίας ανέλαβε την αποκατάσταση των προσφύγων, η οποία έως τότε ήταν ευθύνη της ΕΑΠ. Σύμφωνα με τον Ανδριώτη, ο διευθυντής της Τοπογραφικής Υπηρεσίας αναφέρει ότι συνάντησε σημαντικά εμπόδια εξαιτίας των εκτεταμένων αυθαιρεσιών και καταπατήσεων σε εκτάσεις που είχαν παραχωρηθεί στους πρόσφυγες. Γίνεται επομένως κατανοητό ότι υπήρχαν συνεχείς παρεμβολές και παρεμποδίσεις στο έργο της αποκατάστασης και των οριστικών διανομών οι οποίες οδήγησαν στην αδυναμία της ορθής ολοκλήρωσης της αγροτικής αποκατάστασης στη Κρήτη. Κατά τον Ανδριώτη, «...αρκετά μουσουλμανικά κτήματα, ακόμη και ανταλλάξιμα, τα οποία όφειλε να έχουν δοθεί στους Μικρασιάτες πρόσφυγες δεν κατέληξαν ποτέ σε αυτούς» (Ανδριώτης, 2004: 63-94).

Παρά τα όποια εμπόδια, το μεγαλύτερο μέρος των προσφύγων, που απασχολούνταν στην ύπαιθρο, εγκαταστάθηκε και αποκαταστάθηκε στην επαρχία Μονοφατισίου, όπου και βρίσκονταν οι περισσότερες αγροτικές ιδιοκτησίες Μουσουλμάνων Κρητών, οι οποίοι εγκατέλειψαν τη νήσο. Κοντά στο Ηράκλειο (Αρχάνες, Δαφνές, Άγιο Μύρωνα, Καλέσα, κ.α.) και εντός της πόλης εγκαταστάθηκαν οι περισσότεροι πρόσφυγες από όσους έφτασαν στην Κρήτη.(Μαυρογορδάτος, 2004: 9) Από εκείνους, οι πρόσφυγες που απασχολούνταν κυρίως με τη γεωργία εγκαταστάθηκαν κυρίως στην επαρχία Μονοφατισίου, ενώ οι περισσότεροι αστοί πρόσφυγες έμειναν στο Ηράκλειο. Μετά την ανταλλαγή ο πληθυσμός του νησιού έγινε σχετικά ομοιογενής, με ελάχιστους Εβραίους και Αρμένιους στο Ηράκλειο και στα Χανιά. Αργότερα, το 1938, σύμφωνα με τον Δετοράκη, «Παλαιοί πολιτικοί και απότακτοι αξιωματικοί κινήθηκαν για την ανατροπή του δικτατορικού καθεστώτος του Ι. Μεταξά και την αποκατάσταση της δημοκρατίας στη χώρα». Το κίνημα αποτελούσε μέρος ενός ευρύτερου επαναστατικού πλάνου που οργάνωσαν αντιδικτατορικοί στην

Αθήνα. Εντούτοις, το καθεστώς δρώντας ταχύτατα κατέστειλε το κίνημα ωθώντας κάποιους κινηματίες να διαφύγουν στην Κύπρο.(Καραδήμου-Γερολύμπου, 2007).

Με την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα (1913), πρωτεύουσα της εξακολουθεί να είναι η πόλη των Χανίων η οποία αποτελεί το κέντρο λήψης πολιτικών, οικονομικών, πολιτικών κλπ αποφάσεων και το επίκεντρο της πολιτιστικής και πολιτισμικής ζωής του νησιού. Εξάλλου, οι φιλελεύθερες τάσεις που ενδεχομένως να ενισχύονται από το φρόνημα της κυβερνώσας εντόπιας βενιζελικής παράταξης, επιτρέπουν και την δια τύπου ευχερέστερη έκφραση της ελεύθερης βούλησης. Ίσως αυτό να αποτελεί και το βασικό λόγο της απόφασης να εκδίδεται η υπό μελέτη εφημερίδα στην πόλη των Χανίων, σε μία περίοδο που ο αθλητισμός προσδοκάται να εκπληρώσει την πολύπλευρη αποστολή του. Πιθανά να μην είναι τυχαία και η παύση έκδοσής της κατά τη χρονική συγκυρία της εμφανούς πτώσης της βενιζελικής ισχύος<sup>6</sup>.

---

<sup>6</sup>Το έτος διεξαγωγής των εκλογών που ανέδειξαν με οριακή νίκη την Κυβέρνηση Βενιζέλου. Την ίδια χρονιά πραγματοποιήθηκε η δεύτερη απόπειρα δολοφονίας του Ελευθερίου Βενιζέλου. Όλα έδειχναν ότι η δύναμη του είχε ατονήσει (Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο <https://www.tanea.gr/1999/11/19/greece/afierwma-o-ellinikos-20os-aiwnas-ta-gegonota-1933/> ).



### 3.2. Ο Αθλητισμός στην Κρήτη

Αρχικά είναι σημαντικό, σε αυτό το σημείο, να αναφερθεί ότι παρατηρήθηκε σημαντική έλλειψη στη βιβλιογραφία για τον αθλητισμό της Κρήτης στο σύνολό του. Μοναδική διαθέσιμη πηγή πληροφοριών αποτελούν τα ψηφιακά αντίγραφα των εφημερίδων «Αθλητικά Νέα Χανίων» και «Αθλητική Κρήτη», ενώ η συμβολή του Γ. Ζαϊμάκη στα Κρητικά Χρονικά, με τίτλο *Δίκτυα αστικής κοινωνικότητας και σωματειακός αθλητισμός στο Ηράκλειο (1898-1940)*, είναι η μόνη δευτερογενής πηγή που εντοπίστηκε και δίνει πληροφορίες για τον αθλητισμό στο νομό Ηρακλείου και διαθέτει αναφορές για τον αθλητισμό του Ρεθύμνου και των Χανίων.

Η εμφάνιση των οργανωμένων αθλητικών δρώμενων τον 18ο αιώνα στη Δύση είναι το αποτέλεσμα της εξέλιξης των διάσπαρτων αναμετρήσεων και παιχνιδιών ανταγωνισμού του παρελθόντος. Στην Ελλάδα η διάδοση του αθλητισμού και η δημιουργία αθλητικών σωματείων αποτελούν μέρος μιας γενικότερης διαδικασίας ιδεολογικής διαμόρφωσης της Ελληνικής κοινωνίας. Στην Κρήτη και συγκεκριμένα στο Ηράκλειο ο οργανωμένος αθλητισμός εμφανίστηκε ήδη από τα πρώτα χρόνια της Κρητικής Πολιτείας ως πρακτική κοινωνικοποίησης των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων. Γενικότερα όμως στο Ηράκλειο, στα Χανιά και στο Ρέθυμνο, τις τρεις πόλεις του νησιού, ο αθλητισμός υπήρξε καθοριστικός για την κοινωνική ανάπτυξη και εξέλιξη των πολιτών. Στο Ηράκλειο η εμφάνιση του αθλητισμού δεν υπήρξε προϊόν μετεξέλιξης των λαϊκών συλλογικών παιχνιδιών, αλλά μια κοινωνική ενασχόληση της αριστοκρατίας της πόλης. Τα πρώτα αθλήματα που έκαναν την εμφάνισή τους στην πόλη κατά την περίοδο της Κρητικής Πολιτείας, ήταν η γυμναστική, ο κλασικός αθλητισμός, η σκοποβολή και το ποδόσφαιρο. Δημιουργήθηκαν σωματεία στη βάση των ιδεολογικών καταβολών αυτών των κοινωνικών στρωμάτων τις οποίες ενέπνευσαν τα δυτικά πρότυπα περί φυσικής άσκησης και αθλητισμού. Γενικότερα όμως στην Κρήτη η άνοδος του αθλητισμού υπήρξε εν μέρει και αποτέλεσμα της επιρροής του βασιλιά Γεωργίου, ως μέλους της Ολυμπιακής Επιτροπής και προέδρου της Πανελλήνιας Γυμναστικής Ομοσπονδίας. Κυρίως όμως, η παρουσία των βρετανικών στρατευμάτων στα τέλη του 19ου αιώνα, στο νησί ήταν εκείνη που έπαιξε τον πιο καθοριστικό ρόλο στη διάδοση του αθλητισμού. Έτσι, υπό τις επιρροές αυτές δημιουργήθηκε το 1899 το πρώτο αθλητικό σωματείο στο νησί, ο «Κρητικός Γυμναστικός Σύλλογος εν Ηρακλείω» με διάταγμα της Κρητικής Πολιτείας (Ζαϊμάκης, 2012: 298-300).

Τη δεκαετία του 1920 ισχυροποιήθηκαν τα αθλητικά σωματεία και οι οργανωτικές τους δομές. Ενώ, σύμφωνα με τον Ζαϊμάκη (2012), «... η είσοδος των Μικρασιατών προσφύγων στην πόλη διαμόρφωσε τις κοινωνικές προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του αθλητισμού...». Το ποδόσφαιρο ήταν το δημοφιλέστερο άθλημα, ενώ στοιχειώδης αθλητική δραστηριότητα υπάρχει στο στίβο, στο βόλεϊ, στην κολύμβηση, και στο τένις. Με τη συγκρότηση οργανωτικών δομών στην υπόλοιπη Ελλάδα, ο κρητικός τοπικός αθλητισμός φάνηκε να επηρεάζεται θετικά. Την περίοδο 1924-1931 έκαναν την εμφάνισή τους τα πρώτα βιώσιμα σωματεία, επιτρέποντας τη διάδοση του αθλητικού ιδεώδους σε όλο το νησί. Επιπλέον, με την έλευση μεγάλου αριθμού προσφύγων, η ανάγκη για διεύρυνση της πρόσβασης σε ψυχαγωγικές και άλλες δραστηριότητες παρουσιάστηκε επιτακτική. Πολλοί από τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας είχαν και στο παρελθόν ενεργή ενασχόληση με τον αθλητισμό, κι έτσι συνέβαλαν σημαντικά και στον κρητικό αθλητισμό, με ενεργό δράση στα βιώσιμα σωματεία της περιόδου. Ωστόσο, μόνο το ποδόσφαιρο μπορούσε να συγκεντρώσει μεγάλο αριθμό θεατών από όλα τα κοινωνικά στρώματα. Τα μέλη των εργατικών στρωμάτων, ιδιαιτέρως, ήταν προσκείμενα στο ποδόσφαιρο, καθώς συνέδεαν την αγωνιστική επιτυχία με τη σωματική δύναμη και «...με την επιθετική ανδροπρέπεια». Επιπλέον, συντάσσονταν ενεργά με την τοπική τους ομάδα και διέθεταν έντονα ανταγωνιστικό πνεύμα (Ζαϊμάκης, 2012: 309).

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1920 εμφανίζονται αθλητικές αναφορές και στον Τύπο της πόλης εξαιτίας του θερινού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου. Με την άνοδο της δημοφιλίας του αθλητισμού οι φιλαθλητικοί κύκλοι της πόλης ερμήνευαν αυτό το φαινόμενο «... ως δείγμα προόδου της πόλης». Οι νέοι, κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, αρχίζουν να συμμετέχουν ενεργά στον αθλητισμό και να βλέπουν με θέρμη την ενασχόληση με τα σπορ, απορρίπτοντας παρελθοντικές αντιλήψεις που τα ταύτιζαν με πρακτικές επίδειξης ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων. (Ζαϊμάκης, 2012)

Το 1920 εμφανίστηκε το πρώτο άτυπο ποδοσφαιρικό σωματείο, η Ένωση Αρμενίων. Το σωματείο δημιούργησαν μέλη της Νεολαίας Αρμενίων Ηρακλείου και είχε ως γήπεδο ένα χώρο κοντά στο Εβραϊκό νεκροταφείο της πόλης. Λειτουργήσε για ένα χρόνο, ενώ έπειτα ένα μέρος των αθλητών του εντάχθηκε στην Ένωση Γυμναστικών Οργανώσεων Ηρακλείου (ΕΓΟΗ). Το 1928 με πρόεδρο τον ΑράμΚασπαριάν το σωματείο άρχισε να λειτουργεί ξανά με τμήματα βόλεϊ και ποδοσφαίρου. Σημαντικό

στοιχείο στην επαναλειτουργία του υπήρξε ο μεγάλος αριθμός Αρμενίων προσφύγων που έφτασαν στο νησί από την ανατολική Τουρκία. (Ζαϊμάκης, 2012: 311).

Τον Ιούνιο του 1924 ιδρύθηκε η ΕΓΟΗ, «... έπειτα από πρωτοβουλία στελεχών του σωματείου Άμιλλα που είχε διαλυθεί». Πρωτεργάτης για τη δημιουργία του σωματείου και επί σειρά ετών πρόεδρος του υπήρξε ο Ιωάννης Τζοβενής. Σύμφωνα με τον Ζαϊμάκη, «Γύρω από το σωματείο συσπειρώθηκαν μέλη της παραδοσιακής οικονομικής και πνευματικής ελίτ της πόλης». Η ΕΓΟΗ διέθετε τμήματα ποδοσφαίρου, τένις και ναυτικών αγωνισμάτων. Οι αθλητές της ήταν κυρίως άνδρες, ενώ στις γυναίκες επιτρεπόταν η συμμετοχή μόνο στα τμήματα τένις. Επιπλέον, στην ΕΓΟΗ φιλοξενήθηκε για 2 χρόνια το σωματείο που δημιουργήθηκε από πρώην αθλητές και παράγοντες του Όμιλος Φιλάθλων Ηρακλείου(ΟΦΗ), εν ονόματι «Νέος Αστήρ». Ο Νέος Αστήρ με ανδρικά και γυναικεία τμήματα βόλεϊ συγχωνεύθηκε με την ΕΓΟΗ το 1928, ενώ το τμήμα της αντισφαίρισης συγκέντρωσε μέλη από «...επίλεκτα μέρη της αστικής κοινωνίας». Το 1929 ο ΕΓΟΗ ίδρυσε τμήματα κολύμβησης, λεμβοδρομιών, ιστιοπλοΐας και ναυτικών παιδιών. Το 1930 το ποδοσφαιρικό τμήμα αυτονομήθηκε, και δημιουργήθηκε ξεχωριστό τμήμα Αθλητισμού και Παιδιών που περιλάμβανε το βόλεϊ και το στίβο, ενώ το 1936 δημιουργήθηκε τμήμα πάλης. Επίσης, η ΕΓΟΗ διέθετε και τμήμα περιηγήσεων με σκοπό τη διάδοση του αθλητισμού και στην ενδοχώρα του Ηρακλείου. Ο ΕΓΟΗ εν γένει υπήρξε κυρίαρχος στο τένις και στην κολύμβηση, ενώ ισχυρή ήταν η παρουσία του ποδοσφαιρικού τμήματος και του τμήματος στίβου (Ζαϊμάκης, 2012: 313).

Ο ΟΦΗ ιδρύθηκε τον Δεκέμβριο του 1925 από ανθρώπους των ανερχόμενων κοινωνικών στρωμάτων, αποτελώντας το αντίπαλο δέος του ΕΓΟΗ της παραδοσιακής ελίτ της πόλης. Είχε ισχυρό ποδοσφαιρικό τμήμα με γυμναστήριο στην οδό Ιδομενέως και αποδυτήρια σε Οθωμανικό Κουμπέ κοντά στο γήπεδο Χάνδαξ. Αρχικά διέθετε τμήματα στίβου, πάλης και πυγμαχίας. Το ποδοσφαιρικό τμήμα όμως, ήταν εκείνο που κατάφερε να κυριαρχήσει σε τοπικό επίπεδο. Το 1928 δημιουργήθηκε τμήμα κολύμβησης και ανδρική και γυναικεία ομάδα βόλεϊ, ενώ τη δεκαετία του 1930 είναι εμφανής μια γενικότερη πτώση των αθλητικών δραστηριοτήτων του συλλόγου.

Το 1929 αναδύθηκε η ανάγκη για τη δημιουργία ενός σωματείου που θα μπορούσε να ανταγωνιστεί τα αθλητικά σωματεία του ΟΦΗ και της ΕΓΟΗ. Έτσι, μέρος της πνευματικής ελίτ των μεσαίων στρωμάτων δημιούργησε την Αθλητική Ένωση «Εργοτέλης». Το σωματείο ιδρύθηκε τον Αύγουστο του 1929, ενώ για πολιτικούς

λόγους ανέστειλε τη λειτουργία του το 1935 για να επανιδρυθεί το 1937 αναπτύσσοντας «...αξιόλογο τμήμα κλασικού αθλητισμού και ισχυρό ποδοσφαιρικό τμήμα...». Ο Ζαϊμάκης (2012) προσθέτει για τον *Εργοτέλη* ότι μεταπολεμικά, «...αναδείχτηκε στον πιο ισχυρό ανταγωνιστή του ΟΦΗ, διαμορφώνοντας ένα νέο ποδοσφαιρικό διπολισμό στον τοπικό αθλητισμό». Επιπλέον, τα έτη 1929 και 1930, αντιστοίχως, ιδρύονται στην πόλη δύο από τα πιο ισχυρά σωματεία της, ο «Ολυμπιακός» Ηρακλείου και ο «Ηρακλής», ενώ το 1931-32 ιδρύεται και ο προσφυγικός σύλλογος «Ερμής». Στο πρώτο μισό της δεκαετίας του 1930 γίνονται κι άλλες προσπάθειες δημιουργίας προσφυγικών σωματείων, καθώς από τις προσφυγικές συνοικίες προέρχονταν πολλοί αθλητές που επάνδρωναν τα ισχυρά αθλητικά σωματεία της πόλης κατά το Μεσοπόλεμο. Μεταπολεμικά το Μικρασιατικό στοιχείο συσπειρώθηκε γύρω από τις ομάδες του «Ηροδότου» και του Ποδοσφαιρικού Ομίλου «Ατσαλένιου». Το 1928-1929 δημιουργήθηκαν και κάποια άτυπα ποδοσφαιρικά σωματεία. Εντός της παλιάς πόλης, ο «Απόλλων» στον Άγιο Τίτο, ο «Ατρόμητος», ο «Λέων», ο «Ιδομενεύς» και ο «Μίνως», ενώ στις συνοικίες ο «Ατρόμητος» στο Ατσαλένιο, η «Ένωση Αρμενίων» στην Αγία Τριάδα και ο «Ολυμπιακός Αθλητικός Όμιλος Αλικαρνασίων» στη Νέα Αλικαρνασσό. Στη Νέα Αλικαρνασσό, επίσης ιδρύθηκε το 1928 ο *Ηρόδοτος*, ο οποίος στα πρώτα χρόνια της δημιουργίας του διέθετε μόνο ποδοσφαιρικό τμήμα. Το 1932, όταν και αναγνωρίστηκε από το Πρωτοδικείο Ηρακλείου, δημιούργησε τμήμα γυμναστικής, υδατοσφαίρισης, κολύμβησης και κωπηλασίας (Ζαϊμάκης, 2012: 315-318).

Όσον αφορά την πόλη του Ρεθύμνου, ο «Ατρόμητος» ο οποίος στέφθηκε πρωταθλητής του τοπικού πρωταθλήματος Ρεθύμνης για το 1929 ιδρύθηκε υπό δυσμενείς συνθήκες το 1928 σύμφωνα με συνέντευξη του αρχηγού του Ανδρέα Κλάδου στην εφημερίδα «Αθλητική Κρήτη». Επίσης, σύμφωνα με συνέντευξη του αρχηγού της ποδοσφαιρικής ομάδας «Αθλητικός Όμιλος Ρεθύμνης» στην εφημερίδα «Αθλητική Κρήτη», ο σύλλογος ιδρύθηκε το 1927. Ενώ, κατά τον αρχηγό της ποδοσφαιρικής ομάδας «Αχιλλεύς» του Ρεθύμνου, μαθαίνουμε ότι το σωματείο δημιουργήθηκε περί το 1920 (Γάσιος, 2005: 66). Επιπλέον, το 1927 ιδρύθηκε ο «Άρης» Περιβολίων και το 1929 το ποδοσφαιρικό σωματείο «Αρμενική».

Στα Χανιά ιδρύθηκε ο «Τάλως» το 1924 και αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα σωματεία της πόλης και το μοναδικό που δεν ιδρύθηκε ξανά. Στην ίδια πόλη είχαν δημιουργηθεί επίσης τα σωματεία «Ανατολικός Αστήρ», «Ιωνία», «Όμιλος Φιλάθλων Χανίων» και «Κρητικός» κάποιοι από τους οποίους διέθεταν και τμήματα

σε άλλα αθλήματα εκτός του ποδοσφαίρου, ενώ η *Ιωνία* διέθετε και τμήμα πυγμαχίας (*Αθλητική Κρήτη*, 1929)<sup>7</sup>.

Λόγω της σημαντικής ανάπτυξης των ποδοσφαιρικών συλλόγων, το 1930-31 δημιουργήθηκε η Ποδοσφαιρική Ένωση Κρήτης (ΠΕΚ), η οποία μετά από δύο έτη μετατράπηκε σε Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Ηρακλείου (ΕΠΣΗ) με σκοπό τον οργανωτικό και διοικητικό έλεγχο του ποδοσφαίρου στο νομό Ηρακλείου. Πέρα όμως από το ποδόσφαιρο και τα άλλα δημοφιλή αθλήματα, την περίοδο 1923-35 υπήρξαν και σωματεία με δράση στον κλασικό αθλητισμό, τον προσκοπισμό, την ορειβασία και το αυτοκίνητο. Ωστόσο, μοναδικό βιώσιμο σωματείο υπήρξε το παράρτημα του Ελληνικού Ορειβατικού Ομίλου (1932) με ονομασία Ελληνικός Ορειβατικός Σύνδεσμος – Τμήμα Ηρακλείου, ο οποίος λειτουργεί έως και σήμερα.

Με τη δημιουργία θεσμών, η αθλητική δραστηριότητα πραγματοποιούνταν σε πιο σταθερές βάσεις, και το ενδιαφέρον για τον αθλητισμό ώθησε την δημιουργία και ανάπτυξη του Αθλητικού Τύπου. Η δημιουργία και ισχυροποίηση των θεσμών άνοιξε το πεδίο για διευρυμένες αναμετρήσεις και αθλητικές διοργανώσεις. Έτσι, τον Μάιο του 1928 η Παγκρήτια Αθλητική Ομοσπονδία, διοργάνωσε αθλητικές και ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις στα Χανιά, την μόνη πόλη στο νησί με τους απαραίτητους, για τη διεξαγωγή τέτοιων αγώνων, χώρους. Αργότερα, τον Μάιο του 1930 η ΕΓΟΗ, με εντολή του Συνδέσμου Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Σωματείων (ΣΕΓΑΣ), διοργάνωσε επίσημους αγώνες με τη συμμετοχή εφήβων από το Γυμνάσιο Αρρένων, αθλητών των αναγνωρισμένων αθλητικών σωματείων της πόλης του Ηρακλείου και αθλητών από την υπόλοιπη Ελλάδα. Επιπλέον, τα αθλητικά σωματεία λειτουργούσαν και ως κοινωνικά δίκτυα, με πολιτιστική και ψυχαγωγική δράση, εντάσσοντας ακόμη και τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα στους κύκλους τους. Εκατοντάδες φίλαθλοι ταξίδευαν συχνά από πόλη σε πόλη της Κρήτης με σκοπό να υποστηρίξουν τις αγαπημένες τους ομάδες (Ζαϊμάκης, 2012: 318-320).

---

<sup>7</sup> Στο Νομό Λασιθίου τα σωματεία αποσχίστηκαν από την ΕΠΣ Ηρακλείου κατά το έτος 1982 (Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Λασιθίου, 2022), κι έτσι δεν βρέθηκε κάποια σχετική πληροφορία για την περίοδο του Μεσοπολέμου που να αφορά στην παρούσα εργασία.

### 3.3. Η έκδοση και οι σκοποί της εφημερίδας



#### Οι εκδότες

Από το πρώτο φύλλο της εφημερίδας «Αθλητικά Νέα» μαθαίνουμε πως διευθυντής και υπεύθυνος της έκδοσης ήταν ο Στάθης Κοτρώνης, υπεύθυνος ύλης ο Π. Μιχελιουδάκης και διαχειριστής ο Κ. Σπετσάκης. Ωστόσο, από το 59<sup>ο</sup> φύλλο της 14<sup>ης</sup> Νοεμβρίου του 1932 Υπεύθυνος Εκδότης και Διαχειριστής παρουσιάζεται μόνο ο Κ. Σπετσάκης ενώ ο Σ. Κοτρώνης δεν αναφέρεται ξανά στο έντυπο μέχρι και την παύση της κυκλοφορίας του. Αναφορικά με τους αρθρογράφους, σπάνια εμφανίζονται στοιχεία για αυτούς. Όπως φαίνεται και στην εικόνα που παρατίθεται παρακάτω, διαχειριστής της αλληλογραφίας ήταν ο Στάθης Δ. Κοτρώνης και διαχειριστής των εμβασμάτων για τις συνδρομές ο Κωνσταντίνος Σπετσάκης, οποίος ήταν πωλητής εφημερίδων στην αγορά των Χανίων.<sup>8</sup>



<sup>8</sup> Την ιδιότητα του Κ. Σπετσάκη ως πωλητή εφημερίδων πληροφορούμαστε από άρθρο της ιστοσελίδας [nyxtamera.gr](http://nyxtamera.gr), το οποίο αναφέρεται στην έκδοση του βιβλίου με τίτλο «Η πόλη μας τα Χανιά», του Μανώλη Μυλωνά (Ανακτήθηκε από: <https://nyxtamera.gr/?p=55299>).

### Η έκδοση

Η εφημερίδα «Αθλητικά Νέα», εκδίδεται στα Χανιά της Κρήτης για διάστημα λιγότερο των δύο ετών, από την 5<sup>η</sup> Οκτωβρίου του 1931 μέχρι τη 18η Απριλίου του 1933. Εκτείνεται σε 81 φύλλα με εβδομαδιαία συχνότητα και ημέρα έκδοσης τη Δευτέρα (πλην του τελευταίου εντύπου, το οποίο εκδίδεται Τρίτη 18 Απριλίου 1933).

Φέρει τον χαρακτηριστικό για την εποχή υπότιτλο «Εβδομαδιαία Αθλητική Εφημερίς εν Χανίοις» που αποδίδει ακριβώς τον τοπικό χαρακτήρα του εντύπου. Η εφημερίδα αρχικά εκτυπώνεται από το τυπογραφείο του Κανάκη Φραγκιαδάκη που εμφανίζεται ως Διευθυντής Τυπογραφείου ενώ αργότερα αναφέρεται και η διεύθυνση των τυπογραφείων του ίδιου τυπογράφου στην οδό Κανεβάρου.

Σχετικά με τη στοιχειοθέτηση, υιοθετείται η πεντάστηλη, και ανά διαστήματα η τετράστηλη ή εξάστηλη, διάταξη για την έκδοση της εφημερίδας. Η επιλογή αυτής της στοιχειοθέτησης των στηλών αναπαριστά, ενδεχομένως, και με έντυπο τρόπο την τάση των εκδοτών της εφημερίδας για παράθεση περισσότερης ύλης.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η εικονογράφηση απουσιάζει εντελώς από την εφημερίδα, στοιχείο που πιθανός να παραπέμπει στη δυσκολία ανεύρεσης ανάλογων φωτογραφιών αλλά και στο υψηλό κόστος εκτύπωσής τους.

Για την επικοινωνία με την εφημερίδα ή την αποστολή επιστολών, ειδήσεων ή άρθρων προς δημοσίευση αναφέρεται ως τηλεγραφική διεύθυνση το «Αθλονέα». Μάλιστα τονίζεται στο πρώτο φύλλο του ότι τα χειρόγραφα είτε δημοσιευτούν είτε όχι δεν επιστρέφονται στους συντάκτες τους.

Η εφημερίδα, η οποία όπως αναφέρθηκε παραπάνω, εκδόθηκε στα Χανιά από τον Οκτώβριο του 1931 έως και τον Απρίλιο του 1933, αποτέλεσε ένα από τα πληρέστερα αθλητικά έντυπα της περιόδου, το οποίο προσπαθούσε να καλύψει το κενό που υπήρχε στην αθλητική ενημέρωση του νησιού, αλλά και στην καταγραφή της αθλητικής του κίνησης. Συγκεκριμένα, ήδη από το πρώτο φύλλο της έκδοσης (5/10/1931) τονίζεται πως ένας από τους λόγους που ώθησαν τους υπεύθυνους στην έκδοση αυτής της εφημερίδας ήταν η έλλειψη αναφορών του Τύπου της Κρήτης στα αθλητικά δρώμενα του νησιού. Συνεπώς, η εφημερίδα προσπάθησε, και μέσω του δικτύου ανταποκριτών και συνεργατών της, να καλύψει το προαναφερθέν κενό.

Ταυτόχρονα, πληροφορούμαστε πως πρόκειται για εβδομαδιαία έκδοση με ημέρα κυκλοφορίας τη Δευτέρα και κόστος μία (1) δραχμή. Το έντυπο διανεμόταν και συνδρομητικά με κόστος εξαμηνιαίας συνδρομής 35 δραχμές και ετήσιας 60 δραχμές

για τους αναγνώστες, ενώ το κόστος ήταν 60 και 120 δραχμές αντιστοίχως για τα σωματεία και τους συλλόγους της Κρήτης. Ενώ εκτός Κρήτης η ετήσια συνδρομή ανερχόταν στις 85 δραχμές και για τους Συλλόγους στις 150 δραχμές.

Επιπλέον, ενώ τα δύο πρώτα φύλλα της εφημερίδας δεν περιέχουν διαφημίσεις, από το φύλλο της 18<sup>ης</sup> Οκτωβρίου 1931 και έπειτα (πέραν των φύλλων 43 έως 45 τα οποία δεν περιέχουν διαφημίσεις) δημοσιεύονται στο κάτω μέρος των σελίδων 2, 3 και 4 διαφημιστικά κείμενα, τα οποία αποτελούν και ένα έμμεσο τρόπο για την οικονομική ενίσχυση της έκδοσης. Η θεματολογία των διαφημίσεων ποικίλει με την πάροδο του χρόνου και εκτείνεται από διαφημίσεις σχετικές με τον αθλητισμό (αθλητικά είδη, ιατροί και θεραπευτές) έως και διαφημίσεις καπνικών ειδών που σήμερα αντίκεινται στο πνεύμα του αθλητισμού. Κάποια από αυτά τα διαφημιστικά παρατίθενται ενδεικτικά παρακάτω.

**ΤΑ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ** **ΑΠΕΚΤΗΣΑΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΙΝ ΔΙΟΤΙ ΥΠΕΡΕΧΟΥΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΙΓΑΡΕΤΤΩΝ**

**ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ**  
**ΑΙΜ. ΙΩΝΑ και Κ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ**  
**ΠΑΤΗΣΙΩΝ 30 ΑΘΗΝΑΣ**  
"Απαντα τὰ εἶδη Ποδοσφαίρου, Βόλεϊ-μπού, Ἀθλητισμοῦ Τένις κ. λ. κ. εἰς τιμὰς καὶ ποιότητες ὑπερυπερίστας."  
Εἰσὶν ἐνδεῶς ἐκτετατοὶ τὰς ἐκδόσεων τῶν Ἀθλητικῶν εἰδῶν τῶν ἰδιωτῶν ὁμαδιῶν τοῦ συνόλου σχεδὸν τῶν Συλλόγων τῆς χώρας καὶ τῶν Ὑποθηγίων Ἑκτετατῶν καὶ Σπορτικιστῶν.  
Διατηροῦμεν ὁποιοδήποτε καὶ ἀντικείμενον εἰς ἀπόθεσιν καὶ πώλησιν εἰς Ἑλλάδα.  
Ἀνταποκρινόμεθα ἐν τῷ Νομῷ Κανόνι.  
**Ὁ Κ. ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΡΦΩΛΑΚΗΣ**  
Πρὸς τὸ ὄνομα εἰσάγονται πάντα τὰ εἶδη

**ΚΥΡΙΟΙ ΚΑΠΝΙΣΤΑΙ,**  
Ἐάν θέλατε τὸ καλὸ τοῦ Τόπου μας,  
Ἐάν θέλατε τὸν περιορισμὸν τῆς Ἀνεργίας, Ἀγαπήσατε τὴν Βιομηχανίαν μας καὶ ὑποστηρίξατε μὲ φανερωτὸν τὰ Προϊόντα τῆς.  
Ἡ Καπνοβιομηχανία μας οἷς προσφέρει τὰ περίφημα Σιγαρέττα τῆς  
**ΣΤΑΡ, ΦΙΛΙ & ΝΕΑ**  
παρασκευασμένα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα Καπνὰ, ἀνώτερα, εἰς ποιότητα, ἀπὸ τὰ τῶν καλλιτέρων Ἐργοστασίων, καὶ συνεπῶς, ἀξία τῆς ἀποκλειστικῆς προτιμήσεώς σας.



**ΕΥΤΡΙΧΙΝΗ**

Γ' γρόνιωμακτικόν, εξακριβημένον ὑπὸ τοῦ Ἑγαιονομικοῦ Συμβουλίου

Μοναδικὸν κατὰ τῆς τριχοφυΐας καὶ πιτυρίδας ἢν ἐκφορᾷ ἐντός ἐλαχίστων ἡμερῶν.

Δὲν μεταβάλλει τὸ φυσικὸν χρῶμα τῶν τριχῶν συντελεῖ δὲ προληπτικῶς καὶ θεραπευτικῶς κατὰ τῆς τριχοπαθίας καὶ πιτυρίδας.

Ἡ ΕΥΤΡΙΧΙΝΗ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ κάθε οἰκογένειαν, πρὸ παντὸς ὁ ἔχοντες τέκνα μικρὰ.

Πᾶσα δοκιμὴ θὰ εἴδῃ πείσῃ

**Ἀντιπρόσωπος δι' Ἑλλὴν τὴν Κρήτην**

**ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΖΑΝΟΥΔΑΚΗΣ**

Πληροφορίαι εἰς τὰ Γραφεῖα «Ἑσπερ. Ταχυδρόμου»

**ΙΑΤΡΟΣ**

**ΜΕΝΕΛ. Μ. ΞΕΝΟΥΔΑΚΗΣ**

**ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ · ΜΑΙΕΥΤΗΣ**

**ΟΔΟΣ ΚΑΣΤΕΛΛΙ**

Ἐπανελθὼν τελευταίως ἐξ Ἀθηνῶν καὶ προμηθευθεὶς ἐκ Ἑλκισίων τὰ νεώτατα Μηχανήματα ἀκτινοθεραπείας ἐγκατέστησεν ταῦτα ἐν τῇ Ἱατρειῇ τοῦ χάριν τῆς πελατείας του. Οὕτω δὲ ἐφαρμόζει θεραπείας κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Δόκτορος Bordier ἐπὶ διαφόρων Παθολογικῶν καὶ Γυναικολογικῶν νοσημάτων θεραπευομένων ἀσφαλῶς σήμερον διὰ τῆς Διαθερμίας, φωτοθεραπείας καὶ ἀκτινοβολίας. Λέχεται ὡς καὶ πρότερον ἐν τῇ Ἱατρειῇ τοῦ καθ' ἑκάστην 9 — 11 π. μ. 3 — 5 μ. μ. καὶ ἐν συναντήσεσι

**ΘΕΜΙΣΤ. Σ. ΜΠΙΤΣΑΚΗΣ**

**ΣΤΟΜΑΤΟΛΟΓΟΣ · ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

Ὀλιγοήμερος θεραπεία παθήσεων στόματος καὶ ὀδόντων. Ἐπιστημονικὴ ἐφαρμογὴ γεφυρῶν καὶ ὀδοντοστοιχιῶν. Εἰδικὴ θεραπεία οὐλίτιδος, πυορρίας καὶ θυσοειδίας.

**ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΟΡΑ**

**ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**  
**Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ**  
 «Η αρχαιότερα και μεγαλητέρα Έλληνική Τράπεζα ιδρυθείσα τῷ 1841»  
 ΚΕΦΑΛΑΙΑ Δο. 1.205.000.000. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1931 Δο. 7.709.000.000

Καταθέτοντες τὰς οικονομίας σας, εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν, εἰσθε τελείως ἠσυχοί, ὅτι τὰς ἐποποιεῖσθε ασφαλῶς, ἐπιμερῶς καὶ ἀφόβως. Τὰ χρήματά σας ἀνατοκίζονται, ἀυξάνονται καὶ πρὸ παντὸς θένθ' ἂν γαθοῦν ποτὶ. Ἐξασφαλίζετε τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸν ἐκυτὸν σας καὶ τὴν οἰκογένειάν σας. — **ΤΑΜΙΕΥΓΗΡΙΟΝ.** — Καταθέσεις εἰς **ΠΡΩΤΗΝ** ζήτησιν.  
**ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ, ΠΟΛΥΤΕΤΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΣ**

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΜΗΧΑΝΑΙ**  
**ZEISS IKON**  
 Φίλμς — Φέιλμς Πλάκ  
 καὶ πᾶν εἶδος σχετιζόμενον  
 μετὰ τὴν φωτογραφίαν  
 Πλάκες Χαρτί



**Σεὺ εἰδικὸν**  
**Κωνσ. Τζωρτζάκη**  
 (Πλατεῖα Κάτωλα)  
 Χανιά

**ΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΝΩΛΙΚΑΚΗ**  
 Παρελήφθησαν: Καφές BΡΑΖΙΛΙΑΣ  
 Καφές ΜΟΚΑΣ ΓΗΝΗΣΙΟΙ ΥΕΜΕΝΗΣ  
 Καφές ΜΟΚΑΣ ΧΑΡΑΡ  
 Καφές ΑΒΗΣΥΝΙΑΣ

Οἱ κ.κ. πάλαι περικαλοῦνται ὅπως ζυγῶσιν τὴν **ΜΑΡΙΚΑΝ** καὶ προτιμῶσιν.  
 Πάντοτε **ΔΙΓΝΟΙ** καὶ λόγῳ τῆς μεγάλῃς μας καταναλώσεως πάντοτε **Φρεσκοῦνται**.  
 Λόγῳ τῆς 50ετοῦς πείρας μας παρασκευάζομεν τοὺς καλυτέρους καφέδες τῆς Ἑλλάδος.

### Οι διακηρυγμένοι στόχοι της έκδοσης

Σχετικά με τους σκοπούς της εφημερίδας, στο άρθρο του εξωφύλλου του πρώτου φύλλου του εντύπου με τίτλο «Προς την επιτυχίαν και την νίκην», ο συντάκτης αναφέρεται στην ιδέα της διάδοσης του αθλητισμού στην Κρήτη και κυρίως τονίζει τους σκοπούς της εφημερίδας κατακρίνοντας ταυτόχρονα την έλλειψη αθλητικών θεμάτων στον τοπικό Τύπο. Ειδικότερα ο εκδότης του εντύπου αναφερόμενος στο σκοπό της έκδοσης, τονίζει ότι η εφημερίδα, «...εκδίδεται με μόνον τον σκοπόν της εξυπηρετήσεως του αθλητισμού και μόνον». Διευκρινίζει στη συνέχεια ότι το δημοσιογραφικό αυτό εγχείρημα στοχεύει στην υποστήριξη των αθλητικών δράσεων

και στην προώθησή τους, τονίζοντας ότι με τις συνθήκες της εποχής, η έκδοση έστω μιας μικρής αθλητικής εφημερίδας ήταν, *«...εγχείρημα σοβαρότατον και συνεπώς πολύ δύσκολον»*. Ο αρθρογράφος προσθέτει ότι επιθυμία των εκδοτών της είναι να υπερνικήσουν τα οικονομικά εμπόδια, ώστε να βοηθήσουν την διάδοση του αθλητισμού σε όλο το νησί. Ακόμη, σύμφωνα με τον ίδιο, η αρθρογραφία της εφημερίδας θα επικεντρώνεται στη διάδοση και την προαγωγή το αθλητισμού. Χαρακτηρίζει, στη συνέχεια, την εφημερίδα ως πρωτοστάτη στην *«...υπηρέτησιν και την προαγωγήν της αθλητικής ιδέας...»*, ενώ υπογραμμίζει πως θα υπηρετήσουν την αλήθεια με κάθε τρόπο και θα προσπαθήσουν να εκφράσουν τη γνώμη τους για κάθε αθλητικό ζήτημα χωρίς δισταγμό. Τέλος, αναφέρει ότι ελπίζει στη στήριξη του φίλαθλου κοινού.

Όσον αφορά το πρόγραμμα της εφημερίδας, αναφέρεται η θέληση των εκδοτών να προάγουν τον κλασικό αθλητισμό και τα υπόλοιπα αθλήματα, καθώς το ποδόσφαιρο αποτελεί ήδη ένα από τα πλέον δημοφιλή λαϊκά αθλήματα. Χαρακτηριστικά ο αρθρογράφος αναφέρει, ότι ο αθλητισμός *«...ειδικώς εις τον νομόν μας ευρίσκεται πολύ οπισθοδρομημένος διότι εκτός του ποδοσφαίρου εις το οποίον δυνάμεθα να καυχώμεθα ότι έχομεναρκετήν πρόοδον, υστερούμεν κατά πολύ ή τελείως εις τον κλασικόν αθλητισμόν τον οποίον θα προσπαθήσωμεν να προαγάγωμεν»*. Φαίνεται εδώ ότι οι εκδότες της εφημερίδας αναγνωρίζουν πως η ραγδαία άνοδος της δημοφιλίας του ποδοσφαίρου έχει ως αποτέλεσμα την παραμέληση των αθλημάτων του στίβου, τα οποία εδώ αναφέρει ως *«κλασικόν αθλητισμόν»*. Πρόκειται για τον κλασικό αρχαιοελληνικό αθλητισμό της ένδοξης και φωτεινής εθνικής κληρονομιάς που θα διασφαλίσει τη συνέχεια του ελληνικού έθνους. Επομένως, ως πρώτη ανάγκη και για τους ίδιους παρουσιάζεται η προαγωγή του κλασικού αθλητισμού σε όλα τα κοινωνικά στρώματα για λόγους εθνικούς και ενίοτε εθνικιστικούς. Έχοντας υπόψιν αυτή τη θέση της εφημερίδας, γίνεται κατανοητό πως ο αθλητισμός δεν αποτελεί πλέον, αποκλειστικό μέσο ψυχαγωγίας μίας αριστοκρατικής ελίτ, αλλά διασπείρεται σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Μέσω του αθλήματος του ποδοσφαίρου, εκφράζεται πλέον ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνίας, το οποίο έως τότε έβλεπε τον αθλητισμό ως προνόμιο των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων και σε αρκετές περιπτώσεις τον απαξίωνε.

Έπειτα, τονίζεται πως υπάρχει η πίστη για την αμέριστη στήριξη της τοπικής κοινωνίας προς την εφημερίδα και πως η εμφάνιση της εφημερίδας και η πληρότητα του προγράμματος της *«...υπερτερεί κάθε άλλην τοιαύτην Επαρχιακού Αθλητικού*

οργάνου». Εκφράζεται, ωστόσο, η ανησυχία για την επιβίωση του εντύπου και ζητείται η στήριξη του φίλαθλου κρητικού κοινού ώστε, «...να αποδείξει εάν γνωρίζει να εκτιμά και να υποστηρίξει ωραίας προσπάθειας». Στην ίδια στήλη σε μικρό άρθρο με τίτλο «*Αι συνεργασίαι μας*», αναφέρεται πως η διεύθυνση της εφημερίδας κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια για τη δημιουργία δικτύου ανταποκριτών σε όλη την Ελλάδα, κίνηση για την οποία όπως τονίζει ο αρθρογράφος «...ας μας επιτραπή να υπερηφανευόμεθα» (*Αθλητικά Νέα*, 5/10/1931).

#### *Η δομή και τα θεματικά πεδία του εντύπου*

Όσον αφορά τη δομή του, το έντυπο αρχικά αποτελούνταν από τέσσερις σελίδες και τέσσερις στήλες ανά σελίδα για τις τρεις πρώτες εκδόσεις. Στη συνέχεια διατηρούνται οι τέσσερις σελίδες ανά έκδοση ενώ οι στήλες αυξάνονται σε πέντε. Ακολούθως, από τις 16 Μαΐου 1932 μειώθηκε σε έντυπο δύο σελίδων και έξι στηλών το οποίο επανήλθε στην αρχική του μορφή στις 29 Αυγούστου 1932. Σ' αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η 27<sup>η</sup> έκδοση του εντύπου, με πιθανή ημερομηνία έκδοσης την 4<sup>η</sup> Απριλίου 1932, δεν ανευρέθη στην ψηφιακή της μορφή. Η ύλη του εντύπου είναι πλούσια και ποικίλη ανάλογη με αυτήν των εφημερίδων της εποχής. Το κύριο βάρος δίνεται στην ειδησεογραφία, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι υστερεί σε επίπεδο αρθρογραφίας. Η ευρύτητα των θεμάτων καταδεικνύεται από το πλήθος και τη διαφορετικότητα των στηλών που συγκροτούν το σκελετό της εφημερίδας. Η βασική δομή της εφημερίδας αποτελείται από τα κύρια και τα δευτερεύοντα άρθρα, που καλύπτουν και το μεγαλύτερο μέρος της εβδομαδιαίας ύλης της. Συγκεκριμένα, στο εξώφυλλο του εντύπου δημοσιεύονται οι σημαντικότερες ειδήσεις και οι επιστολές επιφανών προσώπων με αναφορές σε θέματα γύρω από τον αθλητισμό (στάσεις, συμπεριφορές κλπ), και σχολιασμό οικονομικών και κοινωνικών ζητημάτων, καθώς εκείνων της εθνικής και τοπικής πολιτικής επικαιρότητας, ενώ δεν απουσιάζουν οι τοποθετήσεις περί του αθλητικού ιδεώδους όπως και οι συμβουλές για τη σωματική και πνευματική υγεία και ισορροπία. Σταθερές ενότητες της εφημερίδας αποτελούν οι «Κρίσεις & Σχόλια», «Κοινωνικά», «Εις το περιθώριον», «Θεάματα», «Φιλολογική Στήλη», «Άρθρα Συνεργατών», «Κυριακάτικα Απογεύματα», Χρονογραφήματα που υπογράφει ο αρθρογράφος με το ψευδώνυμο «Διάβας», «Τελευταία Ώρα», «Ο Διαγωνισμός Μας», η «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις», η οποία από την 20<sup>η</sup> έκδοση της εφημερίδας στις 15 Φεβρουαρίου 1932 μετονομάστηκε σε «Πανελλήνιος Αθλητική

Κίνησις», οι «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα» (Στήλη η οποία μετονομάστηκε σε «Τελευταία Ώρα» και κατά το έτος 1933 σε «Πρωΐα Δευτέρας») και ο «Τροχός των Σπορ», ενότητα στην οποία περιλαμβάνονται οι σταθερές στήλες «Στην Άκρη της Πέννας», η «Ιστορία των Συλλόγων», και τα «Αθλητικά Εσταντανέ». Σχετική περιοδικότητα εμφανίζουν οι στήλες «Ο Στίχος στον Τάλω», «Αρχαιρεσίαι», «Ο Δήμαρχος Χανίων», «Αι Έρευναί μας», «Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικόν Ιδεώδες», «Προσκοπικά», «Εύθυμα Φύλλα», «Κεντρίσματα», «Οι Συναντήσεις του Πρωταθλήματος». Οι υπόλοιπες στήλες δεν έχουν τόσο σταθερή περιοδικότητα. Ωστόσο, γίνεται συχνά σχολιασμός θεμάτων γύρω από τον αθλητισμό (οπαδισμός, υγεία κ.α.), οικονομικών και κοινωνικών ζητημάτων αλλά και θεμάτων της πολιτικής επικαιρότητας.

### **3.3.1. Παρουσίαση των μόνιμων στηλών**

*1.Η «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις»*

Πρόκειται για στήλη της 3<sup>ης</sup> σελίδας του εντύπου η οποία συγκεντρώνει ειδήσεις που αφορούν τις διοικητικές εξελίξεις και τα αποτελέσματα των αθλητικών αναμετρήσεων που διεξάγονται ανά την Κρήτη. Συγκεκριμένα, το έντυπο επικεντρώνεται στα ζητήματα που αφορούν τους ποδοσφαιρικούς συλλόγους των Χανίων, ενώ μέσω παρεμβάσεων των ανταποκριτών του προστίθενται και πληροφορίες για την αθλητική δράση στους υπόλοιπους νομούς. Η στήλη από την 20<sup>η</sup> έκδοση της εφημερίδας στις 15 Φεβρουαρίου 1932 μετονομάστηκε σε «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις» και καταργήθηκε προσωρινά από την 36<sup>η</sup> έκδοση στις 6 Ιουνίου 1932 μέχρι την 47<sup>η</sup> έκδοση στις 22 Αυγούστου 1932., προφανώς για τις ανάγκες συρρίκνωσης του εντύπου από τέσσερις σε δύο σελίδες. Ενώ, από το 58<sup>ο</sup> φύλλο της 7<sup>ης</sup> Νοεμβρίου 1932 μετονομάζεται σε «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις» μέχρι και το τελευταίο φύλλο.

*2. Οι «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», «Τελευταία Ώρα», «Πρωΐα Δευτέρας»*

Στη στήλη της 4<sup>ης</sup> σελίδας του εντύπου με τίτλο «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», δημοσιοποιούνται ορισμένες ειδήσεις ειδικού ενδιαφέροντος, όπως

τα αποτελέσματα αθλητικών αναμετρήσεων της προηγούμενης, από την έκδοση, ημέρας. Επρόκειτο για ειδήσεις του νησιού ή εκτός αυτού, από τους κατά τόπο ανταποκριτές, ενώ συχνά γίνονταν αναφορές και σε αθλητικά γεγονότα παγκόσμιου ενδιαφέροντος. Από την 48<sup>η</sup> έκδοση της 28ης Αυγούστου του 1932, η εφημερίδα επανήλθε στην πρότερη μορφή της, ήτοι των τεσσάρων σελίδων, πέντε στηλών, πλήρους αρθρογραφίας, η στήλη φιλοξενεί άρθρο με τίτλο «Τελευταία Ώρα (Αθήναι, του ανταποκριτού μας): Μεγαλειώδης Υποδοχή του κ. Βενιζέλου εις Θεσνίκην». Κατά την επόμενη έκδοση, στην ίδια στήλη φιλοξενείται το μακροσκελέστερο άρθρο του εντύπου με τίτλο «*Η χθεσινή άφιξης και υποδοχή του κ. Βενιζέλου*». Σχετικές αναφορές συνεχίζονται να παρατηρούνται και στις επόμενες εκδόσεις, χωρίς να παρατηρείται κάποια ρητή τοποθέτηση υπέρ ή κατά κάποιας συγκεκριμένης πολιτικής παράταξης. Τέλος, η στήλη αλλάζει τίτλο και πάλι καθώς η στήλη «Τελευταία Ώρα» παύει να υφίσταται από το 61<sup>ο</sup> φύλλο της 28<sup>ης</sup> Νοεμβρίου 1932 και μετονομάζεται σε «Πρωΐα Δευτέρας» από το φύλλο 63<sup>ο</sup> φύλλο της 12<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 1932.

### 3.Ο «Τροχός των Σπορ»: «Στην Άκρη της Πέννας», «Αθλητικά Εσταντανέ» και «Ιστορία των Συλλόγων»

Η συγκεκριμένη ενότητα της 2<sup>ης</sup> σελίδας («Τροχός των Σπορ») αποτελείται από δύο σχετικά σταθερές στήλες («Αθλητικά Εσταντανέ» και «Ιστορία των Συλλόγων») και μία («Στην Άκρη της Πέννας») η οποία παραμένει σταθερή σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια έκδοσης του εντύπου. Η στήλη «Στην Άκρη της Πέννας» παραθέτει εν συντομία τις απόψεις των συντακτών επί των αθλητικών ζητημάτων της Κρήτης. Στη στήλη «Αθλητικά Εσταντανέ», την οποία υπογράφει ο αρθρογράφος «*Μεδεών*», παρατίθενται πληροφορίες, σε μορφή αφιερώματος, για ποδοσφαιριστές ομάδων των Χανίων. Σε αυτά τα αφιερώματα δεν αναφέρεται πλήρως το ονοματεπώνυμο του αθλητή, παρά μόνο τα αρχικά του. Ενώ στη στήλη «Ιστορία των Συλλόγων» γίνεται αναφορά σε κάποιο αθλητικό σύλλογο των Χανίων και στην διαδρομή του στο χρόνο, από την ίδρυσή του έως και την ημερομηνία του φύλλου. Στην πορεία της έκδοσης η στήλη «Ιστορία των Συλλόγων» εγκαταλείπεται.

### 4.«Κρίσεις και Σχόλια»

Η στήλη αυτή περιλαμβάνει άρθρα γνώμης επί θεμάτων του τοπικού αθλητισμού αλλά και ζητήματα που αφορούν τις ενέργειες της ίδιας της εφημερίδας.

### 5.«Κοινωνικά»

Στη στήλη αυτή γίνεται αναφορά στις αφίσες και τις αναχωρήσεις αθλητών και άλλων σημεινόντων προσώπων του τοπικού αθλητισμού από και προς την πόλη των Χανίων. Αναφορές γίνονται και σε άλλα κοινωνικά γεγονότα, όπως γάμοι, γεννήσεις και βαπτίσεις. Η στήλη καταργείται από την 36<sup>η</sup> έκδοση της 6ης Ιουνίου του 1932 μέχρι την 47<sup>η</sup> έκδοση της 22ης Αυγούστου του 1932. Ενώ σε γενικές γραμμές απουσιάζει και επανέρχεται ανά διαστήματα.

### 5.Τα «Θεάματα»

Στη στήλη «Θεάματα» της εφημερίδας, δημοσιοποιούνται οι ψυχαγωγικές δράσεις που λαμβάνουν χώρα στην πόλη των Χανίων.

### 6. Ο «Διαγωνισμός μας»

Η στήλη «Ο Διαγωνισμός μας», αποτελεί ένα δελτίο ψηφοφορίας, προς συμπλήρωση και αποστολή από τους αναγνώστες, με σκοπό την ανάδειξη των κορυφαίων ποδοσφαιριστών των κρητικών ομάδων.

### 7. Οι συντάκτες και οι αρθρογράφοι;

Διευθυντής και Αρχισυντάκτης: Στάθης Κοτρώνης ο οποίος υπογράφει τα άρθρα του ως Σ.Κ.
Υπεύθυνος Έκδοσης: Κ. Σπετσάκης
Υπεύθυνος Ύλης: Μιχελιουδάκης
«Αθλητικά Εσταντανέ» και «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Μεδεών, Νέρων, Το Κεντρί
«Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Διάβας
«Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Τακ. Μυρ.

Ενδεικτικά παρατίθενται παρακάτω κάποια άρθρα συνεργατών και ανταποκριτών της εφημερίδας, ενώ αναλυτικά αναφέρονται στο Κεφάλαιο II.

### Άρθρα Συνεργατών:

Κων/νος Πολίτωφ «Η επίδρασις της κοινωνίας εις την διαπαιδαγώγησιν του μαθητού». 26-10-31
Ε-Β-λ-ς: «Ο Αθλητισμός στο Ρέθυμνο»
«Πως θα διατηρήσωμεν Υγείαν και Νεότητα»: «Ας» 30-11-31
«Η τέχνη και το σπορ»: «Ο Ρωμαίος» 30-11-31
«Ποδοσφαιρικά Βόλου»: Κ. Αρ., 23-05-32
«Περί βαδίσματος και περιπάτου»: «Μήτσος Καντ.» 25-01-32
«Συστήματα Ποδοσφαίρου: Το τεχνικόν Παιγνίδι»: Ιωσήφ Τερεζάκης, 08-02-32
«Ο Προσκοπισμός»: Ν. Σταμίρης, 23-05-32
«Γυμναστικά Επιδείξεις»: Φρίξος Μύρτας, 30-05-32
«Αι Έρευναί μας: Η κίνησις των Σωματείων»: Στήλη που ξεκινά στις 30-05-32 από τον αρθρογράφο με το ψευδώνυμο «Μεδεών».
Ι. Γ. Σταμαθίουδάκης: (Αθλητική Κίνηση στα Χανιά)
Δημ. Ντουντουνάκης: (Αθλητική Κίνηση στα Χανιά)
«Αθλητικά Εσταντανέ»: (Ηράκλειο) «Νέρων», 30-05-32
«Μερικαία Αλήθειαι»: Γιάννης Μυράντας, 22-08-32
«Ένας περίπατος στα Γυμναστήρια των Αθηνών», Μήτσος Κορυλάκης
«Κεντρίσματα: Ο λόγος των Φιλάθλων»: «Ο Κεντριστής»

### Ανταποκριτές:

«Τελευταία Ώρα» στήλη στην Ενότητα «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Μανούσος Σαριδάκης: Ανταποκριτής από την Αθήνα
«Τελευταία Ώρα» στήλη στην Ενότητα «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Παπαδογιάννης: Ανταποκριτής από την Αθήνα
«Τουρκική Ομάς εις Καβάλαν»: Ν.Β. Τσουρής: Ανταποκριτής από την Καβάλα 11-01-32
«Ο Ατρόμητος Ρεθύμνης»: «ΜΠΟΕΜ»: Συνεργάτης από το Ρέθυμνο, 15-02-32
«Η φόρμα των Ποδοσφαιριστών»: «ΣΠΟΡΤΜΑΝ», Συνεργάτης από την Αθήνα, δημοσιογράφος της εφημερίδας «Φωνή του Λαού». 06-06-1932



### **3.4. Η στάση της εφημερίδας απέναντι στον τοπικό αθλητισμό και η σχέση της με άλλα έντυπα του νησιού**

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται η διερεύνηση της στάσης του εντύπου αναφορικά με τον αθλητισμό, αλλά και τη σχέση του με τα άλλα δημοσιογραφικά έντυπα που κυκλοφορούν στην Κρήτη την περίοδο αυτή. Ειδικότερα, στη συνέχεια παρατίθενται άρθρα της εφημερίδας τα οποία εμπίπτουν σε δύο θεματικές κατηγορίες: με την πρώτη να αφορά τη στάση της απέναντι στον τοπικό αθλητισμό και τη δεύτερη τη σχέση της εφημερίδας με άλλα έντυπα του νησιού.

#### **3.4.1 Ο τοπικός αθλητισμός**

Από την αποδελτίωση των άρθρων του εντύπου φαίνεται ότι πρόθεση της εφημερίδας ήταν η στήριξη του τοπικού αθλητισμού αλλά και η στηλίτευση όσων θεωρεί ως κακώς κείμενα αυτού. Παρατηρείται ότι η εφημερίδα δεν διστάζει να ασκήσει κριτική και να καταθέσει τις δικές της απόψεις επί θεμάτων σχετικών με τον αθλητισμό. Ειδικότερα οι συντάκτες της ασκούν δριμεία κριτική σε όσους τοποθετούνται δημόσια κατά του αθλητισμού και την ενασχόληση των νέων με αυτόν. Παράλληλα καταδικάζει την αντιαθλητική συμπεριφορά σωματείων και αθλητών, ενώ πρωτοστατεί και στις προσπάθειες επανέναρξης των εργασιών στο υπό κατασκευή δημοτικό γυμναστήριο των Χανίων. Παρατηρούμε ότι από το πρώτο κιόλας φύλλο της εφημερίδας, με ημερομηνία 5 Οκτωβρίου 1931, η εφημερίδα αναφέρει ως παράλογη τη διακοπή των εργασιών στο Πεδίο του Άρεως όπου κατασκευάζεται το δημοτικό γυμναστήριο της πόλης των Χανίων, ενώ εγκαλεί τους αρμόδιους και ζητά ενημέρωση για τους λόγους αυτής της διακοπής (*Αθλητικά Νέα*, 5/10/1931: 2).

Επιπλέον, στο 5<sup>ο</sup> φύλλο της 2ας Νοεμβρίου 1931, δημοσιεύεται στο πρωτοσέλιδο του εντύπου ένα άρθρο που ασκεί κριτική στον τρόπο σύστασης της Μικτής ποδοσφαιρικής ομάδας της πόλης των Χανίων, καθώς και στην προπονητική προετοιμασία της, ώστε να αντιμετωπίσει την ομάδα Άγγλων ναυτών που ναυλοχούν εκείνη την περίοδο στο λιμάνι και η οποία μάλιστα επικράτησε σε μεταξύ τους φιλική αναμέτρηση με 1-0. Χαρακτηριστικά ο αρθρογράφος τονίζει πως «...η ήττα αυτής της ομάδας μας οφείλεται αποκλειστικώς και μόνο εις την διοργανωτικήν επιτροπήν της Μικτής ομάδος...». Στο παρόν άρθρο εκφράζονται ακόμη ανησυχίες και γίνεται προσπάθεια να δοθούν συμβουλές προς όλους όσους είναι υπεύθυνοι για τέτοιου είδους διοργανώσεις. Στο ίδιο φύλλο ένα άρθρο με τίτλο *Το Ποδόσφαιρον*

προσπαθεί να αντισταχθεί σε όσους ασκούν αρνητική κριτική στο ποδόσφαιρο, επιζητώντας μάλιστα την κατάργησή του και, υποστηρίζοντας τη διατήρηση μόνο του κλασικού αθλητισμού. Ο ανώνυμος αρθρογράφος της εφημερίδας τονίζει σε σχετικό άρθρο του ότι το άθλημα του ποδοσφαίρου όχι μόνο δεν επηρεάζει αρνητικά την κοινωνία και τους νέους αλλά «...έδωκαν τοιαύτην κατεύθυνσιν εις την ζωήν της νεολαίας, ήτις δυνάμεθα να είπομεν, ότι έσχεν επίδρασιν σωτηρίαν επ' αυτής». Η θέση του αυτή φαίνεται πως εκφράζει την επικρατούσα άποψη σχετικά με την ανάγκη διατήρησης της εγγύτητας των νέων προς το χώρο του αθλητισμού εμφανίζοντας ως νομιμοποιητικό πλαίσιο τους κυρίαρχους παιδαγωγικούς, ιατρικούς, και πατριωτικούς λόγους. Στη συνέχεια του άρθρου του και επιχειρώντας να ενισχύσει περαιτέρω τη θέση του, αναφέρει ότι το ποδόσφαιρο στις χώρες του εξωτερικού και δη στην Αγγλία, από την οποία και αυτό προέρχεται, ενισχύεται με σημαντικούς οικονομικούς πόρους προερχόμενοι από κρατικές επιχορηγήσεις. Αυτές οι πρακτικές, τονίζει ο αρθρογράφος, συμβάλουν στην ενίσχυση του αθλήματος, αναφέροντας ένα ακόμη παράδειγμα, αυτό της Ουγγαρίας που οδήγησε τους Ούγγρους ποδοσφαιριστές να θεωρούνται οι καλύτεροι στον κόσμο. Αντιθέτως, στην Ελλάδα μόνο από την έλευση των προσφύγων κι έπειτα διαδόθηκε ευρέως το άθλημα, δίνοντας το έναυσμα της δημιουργίας αθλητικών σωματείων, της ανέγερσης γηπέδων και γυμναστηρίων αλλά και θεσμικών οργάνων, επιτρέποντας την ένταξη της χώρας στη Διεθνή Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία. Στην Κρήτη ιδιαίτερα, λίγα μόνο χρόνια πριν από την έκδοση της εφημερίδας συστάθηκαν ποδοσφαιρικές αρχές και θεσμοί. (*Αθλητικά Νέα*, 2/11/1931: 1)

Στις 9 Νοεμβρίου 1931, δημοσιεύεται μια ακόμη επιστολή διαμαρτυρίας φιλάθλου που υπογράφει με το ψευδώνυμο «Ποδοσφαιρικός», ο οποίος κατηγορεί τους ιθύνοντες της Ποδοσφαιρικής Ένωσης Χανίων για ανευθυνότητα. Όπως παρατηρεί, ακόμη και σε επίσημο τουρνουά στο οποίο διακυβεύεται το κύπελλο μεταξύ δύο αναγνωρίσιμων σωματείων, του *Ανατολικού Αστέρα* και του *Ατρόμητου*, δεν υπήρχαν διαιτητής και επόπτες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να οριστεί ως διαιτητής ένας παρευρισκόμενος ποδοσφαιριστής άλλης ομάδας, ο οποίος μάλιστα δέχθηκε και ύβρεις. Χαρακτηριστικά ο επιστολέας αναφέρει, «*Και διερωτώμαι νομίζω δικαίως. Υπάρχει στα Χανιά Ποδοσφαιρική Ένωσις;*». (*Αθλητικά Νέα*, 09/11/1931: 3)

Ωστόσο, η παραπάνω επιστολή διαμαρτυρίας αποτελεί ένα μόνο παράδειγμα του συνόλου της κριτικής στάσης της εφημερίδας προς τους τοπικούς αθλητικούς φορείς. Στις 16 Νοεμβρίου 1931, δημοσιεύεται ένα άρθρο κριτικής με το ψευδώνυμο

«Διάβας» το οποίο επιχειρεί να φέρει προ των ευθυνών της την *Ποδοσφαιρική Ένωση Χανίων*. Η επιστολή αναδεικνύει επίσης τις ελλείψεις των περισσότερων ποδοσφαιρικών ομάδων σε έμπυχο δυναμικό και σε υλικοτεχνικές δομές. Ο «Διάβας», θέτει ως επιτακτική την ανάγκη για συγχώνευση των οκτώ (8) σωματείων της πόλης σε τρία ή τέσσερα, ώστε να μπορέσουν αυτά να γίνουν βιώσιμα. Επιπλέον, ψέγει ορισμένους παίκτες για τον ανορθόδοξο και επικίνδυνο τρόπο παιχνιδιού, αλλά και την *Ποδοσφαιρική Ένωση Χανίων* για τη γενικότερη ανορθόδοξη διαχείριση και οργάνωση του τοπικού αθλητισμού. Συγκεκριμένα τονίζει πως από τα οκτώ σωματεία των Χανίων, «...είναι ζήτημα αν τα τρία είναι εις θέσιν να παρατάξουν πραγματικές ομάδες». (*Αθλητικά Νέα*. 16/11/1932: 1) Στις 23 Νοεμβρίου 1931 δημοσιεύεται στο πρωτοσέλιδο της εφημερίδας η απαντητική επιστολή του Δ. Φανδρίδη, Γενικού Γραμματέα της *Ποδοσφαιρικής Ένωσης Χανίων*. Σ' αυτή ο συντάκτης αναφέρει ότι συμφωνεί με την εφημερίδα ως προς την συγχώνευση των σωματείων, ενώ τονίζει πως διάβασε το άρθρο του προηγούμενου φύλλου της, «*Μετά προσοχής όσον και ευχαριστήσεως...*». Στη συνέχεια, υπογραμμίζει τους λόγους για τους οποίους θεωρεί πως η συγχώνευση είναι επιτακτική, ενώ τους λόγους τους χωρίζει σε οικονομικούς και αθλητικούς. (*Αθλητικά Νέα*, 23/11/1931: 1)

Η κριτική στάση της εφημερίδας δημιούργησε και αντιπαραθέσεις οι οποίες εκφράστηκαν δημόσια από αθλητικά σωματεία της πόλης αλλά και τους παράγοντές τους. Στο εξώφυλλο της εφημερίδας της 4ης Ιανουαρίου 1932, δημοσιεύεται άρθρο στο οποίο παρουσιάζεται μία υπόθεση κατηγορίας εναντίον του Διευθυντή των Αθλητικών Νέων Στάθη Κοτρώνη. Σ' αυτή αναφέρεται ότι η ομάδα «Όμιλος Φιλάθλων Χανίων» έστειλε προς δημοσίευση μία επιστολή στην εφημερίδα «Ελεύθερος Λόγος», στην οποία κατηγορεί τον διευθυντή των «Αθλητικών Νέων Χανίων» για χρηματοδότηση από τον σύλλογο «Τάλως». Τέλος, ο αρθρογράφος αναφέρει πως οι κατηγορίες είναι ανυπόστατες και πως ο Διευθυντής και η εφημερίδα θα κινηθούν νομικά εναντίον του σωματείου «Όμιλος Φιλάθλων Χανίων». Επίσης, στο ίδιο φύλλο ο διευθυντής της εφημερίδας σε άρθρο με τίτλο «Δώσατε τα χέρια», καλεί τους παράγοντες και τα μέλη των αθλητικών σωματείων των Χανίων να παραβλέψουν τις όποιες διαφορές τους και να συμφιλιωθούν καθώς ο φίλαθλος κόσμος έχει ανάγκη από θέαμα και όχι από αντιπαλότητες. (*Αθλητικά Νέα*, 04/01/1932: 1)

Αναφορικά με άλλα σωματεία των Χανίων στις 19/09/1932 στη στήλη «Ιστορία Συλλόγων», δημοσιεύεται άρθρο με τίτλο «Ιωνία Χανίων», στο οποίο ο αρθρογράφος ψέγει τον τέως πρόεδρο της ομάδας «Ιωνία» για την ελλιπή, σε σχέση με τις υποσχέσεις του, δράση. Επιπλέον, αποκαλύπτεται ότι είχε εξαναγκάσει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ομάδας να διακόψουν τη συνδρομή τους στα «Αθλητικά Νέα Χανίων». Σύμφωνα με τον αρθρογράφο, αυτό συνέβη επειδή η εφημερίδα στο παρελθόν είχε κατηγορήσει τον αρχηγό της ομάδας για αντιαθλητική συμπεριφορά. (*Αθλητικά Νέα*, 19/09/1932: 2)

Παρά το γεγονός ότι δεν είναι δυνατή η επαλήθευση της εγκυρότητας αυτής της κατηγορίας, πιθανόν να αξίζει να αναφερθεί η διαπίστωση ότι κατά τις προηγούμενες εκδόσεις παρατηρούνται μεταβολές στο περιεχόμενο της εφημερίδας ως προς τη διαφήμιση και τους συνδρομητές της. Πιο συγκεκριμένα, στο 43<sup>ο</sup> φύλλο (25/07/1932) δεν υπάρχουν διαφημίσεις ούτε αναφορές στους συνδρομητές της και η εφημερίδα φαίνεται να διανύει περίοδο ύφεσης που την αναγκάζουν να συρρικνωθεί σε έκταση και περιεχόμενο. Ωστόσο, από το 46<sup>ο</sup> φύλλο (15/08/1932) επανέρχεται η διαφήμιση, ενώ από το 48<sup>ο</sup> φύλλο (29/08/1932) επανεμφανίζονται οι αναφορές στους συνδρομητές του εντύπου.

Η εφημερίδα, ωστόσο, δεν ασκεί πίεση μόνο στους ιθύνοντες των ομάδων και των θεσμών αλλά και στους αθλητές και τους οπαδούς. Στις 18 Ιουλίου του 1932, σε άρθρο του εξωφύλλου με τίτλο «Εκτροπα», η εφημερίδα καταφέρεται εναντίον της βίαιης συμπεριφοράς παικτών και οπαδών. Συγκεκριμένα προτείνει στους συλλόγους να διδάξουν στους αθλητές, «την καλή των συμπεριφοράν εντός του στίβου», ενώ τονίζει ότι, «...εάν οι αθληταί μας αντιληφθούν καλά τον προορισμό των τότε και οι θερμόαιμοι και οι κακοί φανατικοί φίλαθλοι θα εκλείψουν προς το καλόν του αθλητισμού μας». Παροτρύνει, κατ' αυτό τον τρόπο, τους αθλητές να βελτιώσουν τη συμπεριφορά τους εντός των γηπέδων, ώστε να παραδειγματίσουν και τους οπαδούς, οι οποίοι συχνά φανατίζονται και δημιουργούν βίαια επεισόδια. (*Αθλητικά Νέα*, 18/07/1932: 2)

Παρά τις θέσεις της για τον τοπικό αθλητισμό των Χανίων, η εφημερίδα επεκτείνει την κριτική της και σε άλλες περιοχές της Κρήτης. Σε ένα από τα τελευταία φύλλα της εφημερίδας, εκείνο της 10ης Απριλίου 1933 δημοσιεύεται ένα άρθρο με τίτλο «Αθλητικά Αθλιότητες», στη στήλη «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησης». Σε αυτό ο αρθρογράφος κατηγορεί τον Δήμαρχο και τους υπεύθυνους του αθλητισμού στο Ρέθυμνο για ανευθυνότητα ως προς την οργάνωση και λειτουργία της αθλητικής

δράσης στην περιοχή τους. Όπως τονίζει, σε αντίθεση με το Δήμο Ρεθύμνης, «...ο  
μεν Δήμος Χανίων προθύμως να διαθέτει εκ του υστερήματός του δια την απόκτησιν  
γυμναστηρίου, ο δε Δήμος Ηρακλείου να διαθέτει εν εκτάκτιν συνεδρίασιν γήπεδον  
κλπ. δια την αρτιωτέραν αθλητικήν διαπαιδαγώγησιν των συνδημοτών των». (Αθλητικά  
Νέα, 10/04/1933: 1)

### 3.4.2 Η σχέση της με άλλα έντυπα του νησιού

Όσον αφορά στη σχέση της εφημερίδας με άλλα έντυπα, κατά τους πρώτους μήνες λειτουργίας της μπορεί να εντοπιστεί, μια διένεξη με την εφημερίδα «Αθλητικόν Βήμα» του Ηρακλείου αλλά και ένα άρθρο στο οποίο η εφημερίδα εναντιώνεται σε άλλη εφημερίδα των Χανίων. Αφορμή για τη διαμάχη με την εφημερίδα του Ηρακλείου υπήρξε η προκήρυξη Χριστουγεννιάτικου ποδοσφαιρικού τουρνουά με τη συμμετοχή μιας ομάδας από την Αθήνα., στο Φύλλο 1 της 5ης Οκτωβρίου 1931. Στο τρίτο Φύλλο τους τα «Αθλητικά Νέα», δημοσιεύουν άρθρο με τίτλο *«Επιβεβλημένη Απάντησις δια το Αθλητικόν Βήμα Ηρακλείου»*. Σ' αυτό απαντούν στις «ύβρεις και συκοφαντίες» της εφημερίδας του Ηρακλείου καθώς όπως τονίζει ο συντάκτης των «Αθλητικών Νέων», *«Επειδή τόσον ιταμώς προεκλήθημεν από την πλήρη αβροφροσύνης συνάδελφον, είμεθα υποχρεωμένοι να απαντήσωμεν εις τας εκτοξευθείσας εναντίον μας κατηγορίες, ύβρεις και συκοφαντίες...»*. Σύμφωνα με το άρθρο ο Διευθυντής του «Αθλητικού Βήματος», συνέταξε και δημοσίευσε επιστολή με την οποία κατηγόρησε τα «Αθλητικά Νέα» για την προκήρυξη του τουρνουά ποδοσφαίρου, καθώς εκείνος πρώτος είχε προκηρύξει μία παρόμοια διοργάνωση και ισχυρίζεται πως του έκλεψαν την ιδέα. Η διαμάχη αυτή, μάλιστα, συνεχίζεται και σε επόμενα φύλλα. (Αθλητικά Νέα. Εβδομαδιαία Αθλητική Εφημερίς εν Χανίοις, 18/10/1931: 1) Συγκεκριμένα, στο φύλλο της 26ης Οκτωβρίου 1931 στη στήλη *«Στην άκρη της πέννας»*, αναφέρεται πως η εφημερίδα «Αθλητικόν Βήμα» αναμένει απάντηση σχετικά με το επικείμενο τουρνουά. (Αθλητικά Νέα, 26/10/1931: 2)

Έπειτα στις 9 Νοεμβρίου 1931, και πάλι στη στήλη *«Στην άκρη της πέννας»*, ο συντάκτης αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο τους επιτίθεται ο Διευθυντής του «Αθλητικού Βήματος». Χαρακτηριστικά αναφέρει πως, *«Δεν έχομεν να απαντήσωμεν τίποτε διότι εάν απαντούσαμε έπρεπε να ετοιμασθή και για μας κανένα δωμάτιο στο ψυχιατρείο»*. (Αθλητικά Νέα, 09/11/1931: 2) Αυτή η διαμάχη φαίνεται να έλαβε τέλος λίγο αργότερα καθώς η εφημερίδα «Αθλητικόν Βήμα» συγχωνεύθηκε με την εφημερίδα «Αθλητική Ζωή» του Ηρακλείου υπό ένα νέο έντυπο με τίτλο, *«Ηχώ των Σπορ»*. (Αθλητικά Νέα, 16/11/1931: 2)

Τέλος, σχετικά με την διαμαρτυρία εναντίον μίας άλλης εφημερίδας των Χανίων, δημοσιεύεται άρθρο στο εξώφυλλο του 2ου Φύλλου των «Αθλητικών Νέων» με ημερομηνία 12 Οκτωβρίου 1931. Σ' αυτό οι συντάκτες απαντούν στην αρθρογράφο της οποίας το όνομα δεν αναφέρεται, αλλά ούτε το έντυπο στο οποίο δημοσίευσε το

άρθρο της. Εκείνη κατηγορήσε το ποδόσφαιρο και εν γένει τον αθλητισμό για τη διαφθορά των νέων και την ενίσχυση και προώθηση της βίας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αντίδραση των «Αθλητικών Νέων», τα οποία υποστηρίζουν μεταξύ άλλων ότι, *«Τα ταβερνεία, τα καφενεία και οι οίκοι ακολασίας είναι εκείνα τα οποία, διαστρέφουν τους χαρακτήρας, προάγουν εις εγκληματίας, καταστρέφουν το εθνικόν ιδεώδες, ενώ ο στίβος είναι εκείνος ο οποίος χαλυβδώνει τα σώματα, διαπλάσσει τους χαρακτήρας, ανυψεί το εθνικόν ιδεώδες»*. (Αθλητικά Νέα, 12/10/1931: 1)

### 3.5. Ο αθλητισμός στο νησί μέσα από τις δημοσιεύσεις της εφημερίδας

Η εφημερίδα «Αθλητικά Νέα» ασχολείται με τον αθλητισμό στη χώρα παραθέτοντας πληροφορίες για τα μεγαλύτερα σωματεία και για τις σημαντικότερες αθλητικές διοργανώσεις, εστιάζοντας, ωστόσο, στον τοπικό αθλητισμό. Υπάρχει, μάλιστα, και ειδική στήλη με τον τίτλο «Παγκρήτια Αθλητική Κίνησης», στην οποία αναφέρονται περισσότερο στις αναμετρήσεις και στα ζητήματα που αφορούν τις ομάδες των Χανίων, χωρίς όμως να παραλείπουν να αναφερθούν και στα σωματεία του Ηρακλείου και του Ρεθύμνου. Ακόμα και όταν η στήλη μετονομάστηκε σε «Πανελλήνια Αθλητική Κίνησης», οι βασικές τις αναφορές αφορούσαν τα αθλητικά γεγονότα της Κρήτης, στα οποία προστέθηκαν και αναφορές στον πανελλήνιο και παγκόσμιο αθλητισμό. Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστούν, μέσα από δημοσιεύσεις της εφημερίδας, δράσεις και ζητήματα του αθλητισμού στην Κρήτη.

#### 3.5.1 Ο Αθλητισμός στα Χανιά

##### *1. Το Γυμναστήριο Χανίων*

Η εφημερίδα καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της λειτούργησε ως μοχλός πίεσης προς τα αρμόδια όργανα, με σκοπό την ολοκλήρωση της κατασκευής του Γυμναστηρίου Χανίων. Τον Δεκέμβριο του 1931 οι προσπάθειές της φάνηκε πως απέδωσαν, καθώς όπως πληροφορούμαστε από το φύλλο της 14/12/31 το Διοικητικό Συμβούλιο της Αθλητικής Ποδοσφαιρικής Ένωσης Χανίων (ΑΠΕΧ) αποφάσισε τη δημιουργία περίφραξης στο Γυμναστήριο, ενώ κατάφερε να κατοχυρώσει το δικαίωμα εκμετάλλευσής του. Όπως αναφέρεται και στο έντυπο «...επιτεύχθη η έκδοσις της σχετικής αποφάσεως δια της οποίας η Ένωσις να αναλάβει υπό την ιδίαν της χρήσιν την εκμετάλλευσιν το Γυμναστήριον τούτο». (Αθλητικά Νέα., 14/12/1931: 4)

Επιπλέον, σε άρθρο της 21<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 1931, τονίζεται η επιμονή της στην υπόθεση του Γυμναστηρίου μετά και την θετική τροπή των σχετικών εξελίξεων. Ο αρθρογράφος αναφέρει, «Κατόπιν των κατ' επανάληψιν παρά της εφημερίδας μας γραφέντων σχετικώς με την κατάστασιν εις την οποίαν ευρίσκεται το Γυμναστήριον της πόλεώς μας, εδέησε επιτέλους να ληφθούν μέτρα υπέρ αυτού».

Συγκεκριμένα, λήφθηκε η απόφαση για 20ήμερη προθεσμία τοποθέτησης των θυρών, καθώς και δημιουργίας σχεδίου για τις απαραίτητες δομές των εσωτερικών



χώρων του Γυμναστηρίου. Τέλος, εξυμνεί τη χρηματοδότησης εκ μέρους της Έλενας Βενιζέλου (Σύζυγος του Ελ. Βενιζέλου) για την ανέγερση του Γυμναστηρίου, καθώς και της συμβολής του Γενικού Διοικητή Κρήτης Νικολάου Ασκούτση (*Αθλητικά Νέα*, 21/12/1931: 3).

## 2. Η Σκοποβολή, ο Προσκοπισμός και η Φυσική Αγωγή στα Χανιά

Ήδη από το πρώτο φύλλο με ημερομηνία 5 Οκτωβρίου 1931, οι αναφορές στον τοπικό αθλητισμό καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των δημοσιεύσεων της εφημερίδας. Υπάρχουν αναφορές για τις αρχαιρεσίες των σωματείων, τα νέα των αθλημάτων, σκοπευτικά, κυνηγετικά και προσκοπικά νέα. Ωστόσο, ιδιαίτερη αναφορά στο σύλλογο «Ιδομενεύς» του Γαλατά γίνεται στη στήλη «*Η Ιστορία των Συλλόγων*». Εκεί ο συντάκτης παραθέτει στοιχεία για την ίδρυση του συλλόγου και τονίζει πως το όνομα του υπήρξε έμπνευση από τις νίκες του αθλητή των Χανίων Ιδομενέα Βαρανάκη στους Παναιγύπτιους αγώνες το 1906. Έτσι στις 10 Φεβρουαρίου 1908 ιδρύεται το αθλητικό σωματείο με πλήρη επωνυμία *Γυμναστικός και Σκοπευτικός Σύλλογος Γαλατά «ο Ιδομενεύς»* (*Αθλητικά Νέα*, 5/10/1931: 2). Η σκοποβολή υπήρξε ένα από τα αθλήματα της εποχής που συγκέντρωνε το ενδιαφέρον των φιλάθλων. Πέρα από την ίδρυση του σκοπευτικού συλλόγου *Ιδομενεύς*, στο φύλλο της 18ης Οκτωβρίου 1931, γίνεται αναφορά στον σκοπευτικό σύνδεσμο «Εθνική Άμυνα Χανίων». Ο αρθρογράφος αναφέρει ότι ο σύνδεσμος ιδρύθηκε το 1911 και ότι αποτελεί το δεύτερο αρχαιότερο σωματείο στα Χανιά. Συχνά αντιμετώπιζε ναύτες του αγγλικού στόλου και το 1930 έλαβε μέρος σε σκοπευτικούς αγώνες που έγιναν στην Αθήνα εξαιτίας της επετείου για τα εκατό χρόνια από την ίδρυση του ελληνικού κράτους (*Αθλητικά Νέα*, 18/10/1931: 2).

Τα Χανιά, επιπλέον, σύμφωνα με το φύλλο της 26ης Οκτωβρίου 1931, υπήρξαν μία από τις πρώτες πόλεις της Ελλάδας όπου αναπτύχθηκε ο προσκοπισμός στον οποίο η εφημερίδα κάνει συνεχείς αναφορές μέσα από τις στήλες της. Το 1913 ιδρύθηκε ο Όμιλος Πεζών, ενώ τοπικός έφορος των προσκόπων είχε οριστεί ο δικηγόρος Κυριάκος Μητσοτάκης και διευθυντής της εφημερίδας «Κήρυξ». Ακόμη, τονίζεται ότι η β' Προσκοπική Ομάδα Χανίων ίδρυσε βιβλιοθήκη για την απασχόληση των νέων (*Αθλητικά Νέα*, 26/10/1931: 2). Αργότερα, στις 23 Νοεμβρίου 1931, γίνεται αναφορά στον σύλλογο Εθνική Φυσική Αγωγή Περιβολίων, με τίτλο «Τα πάτρια Ε.Φ.Α. Περιβολίων. Στο παρόν άρθρο αναφέρεται ότι η Ε.Φ.Α. Περιβολίων, υπήρξε

από τους πρώτους αθλητικούς συλλόγους που ιδρύθηκαν, «...με το σκοπό και τις κατευθύνσεις της Εθνικής Φυσικής Αγωγής που προβλέπει το Καταστατικόν της Διευθύνσεως της Εθνικής Φυσικής Αγωγής του κράτους». Το πρώτο μάλιστα καταστατικό της ομάδας την αναφέρει ως «Ποδηλατιστική και Χορευτική Ομάδα». Έπειτα, μετονομάστηκε σε Ε.Φ.Α. Περιβολίων και διαμορφώθηκαν τμήματα χορών και ασμάτων, ποδοσφαίρου, αθλητισμού, σουηδικής γυμναστικής, καθώς και εκδρομικό τμήμα (*Αθλητικά Νέα*. 23/11/1931: 2).

### 3. Ο Γυναικείος Αθλητισμός στα Χανιά

Στις 7 Δεκεμβρίου 1931 δημοσιεύεται άρθρο αναφορικά με την Γυναικείο Αθλητισμό στα Χανιά, ο οποίος κατά την αρθρογράφο είναι σχεδόν ανύπαρκτος, τονίζοντας την έμφυλη διάσταση του αθλητικού γίνεσθαι της εποχής. Συγκεκριμένα, η ίδια τονίζει ότι «όχι μόνον ουδεμία κίνησις αθλητική παρατηρείται αλλά κι αν παρουσιαστή αυτό είναι προνόμιον μόνον των σνόμπ-πρόκειται γάρ περί τέννις αριστοκρατικού παιγνιδιού... εις ο μετέχουν μόνο κοσμικοί τύπο χανιωτισσών».

Εντούτοις, όπως παρατηρεί η αρθρογράφος, Μαρίκα Ν. Τζεράκη, το ζήτημα της συμμετοχής ή όχι των γυναικών στον αθλητισμό δεν αφορά τον αποκλεισμό τους από τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, αλλά τις οπισθοδρομικές αντιλήψεις της πατριαρχικής κοινωνίας της εποχής. Επιπλέον τονίζει ότι ακόμη και οι γυναίκες των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων δεν ασχολούνται με τον αθλητισμό με ευχαρίστηση, αλλά «...από σνομπισμό». Συμπεραίνει τέλος, ότι «τα κορίτσια των Χανίων έχουν την ιδέαν πως κάθε άλλος αθλητισμός εκτός από την σουηδική γυμναστική, το τέννις και το βόλεϋ είναι για τους άνδρας...». Ψέγει με αυτόν τον τρόπο την υποκρισία των ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων αλλά και τις συντηρητικές απόψεις των υπόλοιπων κοινωνικών στρωμάτων (*Αθλητικά Νέα*. 07/12/1931: 2).

### 4. Αθλητικές έριδες στα Χανιά

Στο Φύλλο της 6ης Μαρτίου του 1933, δημοσιεύεται επιστολή του προέδρου της Αθλητικής και Ποδοσφαιρικής Ένωσης Χανίων, Ν. Καραγιαννάκη, στην οποία

υπερασπίζεται την απόφαση της Αθλητικής και Ποδοσφαιρικής Ένωσης Χανίων για 3μηνη διαγραφή της «Ιωνίας», ο πρόεδρος της οποίας ήταν και μέλος του Συμβουλίου της Ποδοσφαιρικής Ένωσης. Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Α.Π.Ε.Χ. το σωματείο «Ιωνία» παραβίασε τους κανονισμούς «...θέλουσα ούτω να αυξήσει την δύναμίν των αθλητών της εις ώρος των λοιπών Σωματείων» και εκμεταλλευόμενη την προσωρινή διακοπή λειτουργίας της Α.Π.Ε.Χ., με σκοπό το σχηματισμό νέου συμβουλίου, «...μετέγραψε αυθαιρέτως εις την δύναμήν της αθλητάς άλλων σωματείων» (Αθλητικά Νέα. 06/03/1933: 1).

### 3.5.2 Ο Αθλητισμός στο Ηράκλειο

#### *Η ίδρυση και τα ζητήματα της Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων Ηρακλείου*

Η Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Ηρακλείου (ΕΠΣ Ηρακλείου) ιδρύθηκε το 1931, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, και εδώ θα παρατεθούν πληροφορίες από το σύγχρονο τους έντυπο των *Αθλητικών Νέων Χανίων*. Στο φύλλο της 12ης Οκτωβρίου 1931 παρατίθενται πληροφορίες σχετικές με τη δημιουργία και αναγνώριση της Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων Ηρακλείου από την Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία, καθώς και των σωματείων που υπάγονταν αρχικά σε αυτή (Όμιλος Φιλάθλων Ηρακλείου, Εργοτέλης, Ένωση Γυμναστικών Συλλόγων Ηρακλείου, Ολυμπιακός) (Αθλητικά Νέα, 12/10/1931: 3). Ωστόσο, ένα χρόνο αργότερα η ΕΠΣΗ φαίνεται να αντιμετωπίζει διοικητικά και άλλα ζητήματα, καθώς όπως αναφέρουν τα *Αθλητικά Νέα* στο 55<sup>ο</sup> φύλλο της 10<sup>ης</sup> Οκτωβρίου του 1932, σε άρθρο με τίτλο, «Τα ποδοσφαιρικά ζητήματα Ηρακλείου» παρά την αναγνώριση της Ε.Π.Σ. Ηρακλείου από την Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία και η νέα αυτή αρχή του Ηρακλείου, όχι μόνο δεν προσέφερε τίποτα καινούριο στον τοπικό αθλητισμό αλλά λειτούργησε υπονομεύοντας τους αθλητικούς θεσμούς υπέρ ενός συγκεκριμένου σωματείου, της Ένωσης Γυμναστικών Οργανισμών Ηρακλείου (ΕΓΟΗ). Επιπλέον, ο αρθρογράφος στη συνέχεια κατηγορεί την ΕΠΣΗ για την αδυναμία ολοκλήρωσης του θερινού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου λόγω της έλλειψης διαιτητών. Έλλειψη η οποία είχε ως αποτέλεσμα να ανακηρυχθούν δύο πρωταθλητές, και μέσω της ατιμωρησίας προς συγκεκριμένους παίκτες, «...κατόρθωσε η Ένωσις δια της αδράνειάς της να απομακρύνει το ενδιαφέρον των φιλάθλων επί ζημιά τόσον αυτής όσον και των σωματείων». Τέλος, προσθέτει πως

με τη παρούσα διοίκηση, «...ο αθλητισμός παρέκλινε του σκοπού του και της έννοιάς του και μετετράπη εις ένα καθαρόνκομματισμόν ο οποίος προκαλεί τα επεισόδια του στίβου» (*Αθλητικά Νέα*, 10/10/1932: 2).

#### *Στοιχεία για τον αθλητισμό της ενδοχώρας του Ηρακλείου*

Στο Φύλλο με ημερομηνία 22 Αυγούστου 1932, σε άρθρο με τίτλο «Ο αθλητισμός της Βιάννου» γίνεται αναφορά σε ένα σωματείο της ενδοχώρας του Νομού Ηρακλείου, τον «Πατούχα» της Βιάννου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η επιθυμία των αθλητών του σωματείου για επιτυχία και οι προσπάθειές τους που καταβάλλονται χωρίς κάποια χρηματική υποστήριξη. Ο αρθρογράφος πληροφορεί ακόμη και για την ύπαρξη τμήματος κλασικού αθλητισμού, πέραν του ποδοσφαιρικού, οι αθλητές του οποίου προπονούνται στα αθλήματα χωρίς να έχουν αγωνιστικές συμμετοχές. Τέλος, ο ίδιος εξάγει τους νέους αυτούς της Βιάννου, «... που τόσο αθόρυβα εργάζονται...-...για την εξάπλωσιν της μεγάλης και ωραίας αυτής ιδέας» (*Αθλητικά Νέα*, 22/08/1931: 2).

#### *Η αθλητική σχέση Ηρακλείου και Χανίων*

Σε άρθρο της εφημερίδας της 1<sup>ης</sup> Φεβρουαρίου του 1932, με τίτλο «Συνεδρίασις της Α.Π.Ε.Χ.: Το Πρωτάθλημα Κρήτης», παρουσιάζεται η συνάντηση των Αθλητικών Ενώσεων Ηρακλείου και Χανίων (ΕΠΣΗ και ΑΠΕΧ) με σκοπό τη δημιουργία ενός ενιαίου πρωταθλήματος. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει ο αρθρογράφος «Κατά την συνεδρίασιν ταύτην κατά την οποίαν ανεπτύχθησαν αι αντιλήψεις των ιθυνόντων και τας δύο Ενώσεις, ελήφθη η απόφασις όπως αρχίσει μία γενική συνεργασία αυτών και ληφθώσιν γενικά μέτρα δια την προαγωγίν του ποδοσφαίρου και εν γένει του Αθλητισμού εν Κρήτη». Επιπλέον, αποφάσισαν και «...την προκήρυξιν πρωταθλήματος Κρήτης» (*Αθλητικά Νέα*, 01/02/1932: 2).

### 3.5.3 Οι αθλητικοί θεσμοί στο Ρέθυμνο

Με αφορμή μία επιστολή η οποία εστάλη στην εφημερίδα από έναν Ρεθυμνιώτη φίλαθλο, τα *Αθλητικά Νέα* αναδεικνύουν το ζήτημα της δημιουργίας μίας αθλητικής αρχής και στο Ρέθυμνο, σε αντιστοιχία με τα αθλητικά όργανα Ηρακλείου και Χανίων. Συγκεκριμένα, παρατίθεται η επιστολή η οποία παρουσιάζει τις ανεπιτυχείς προσπάθειες των τοπικών αθλητικών οργάνων του Ρεθύμνου, για τη δημιουργία Αθλητικής Ένωσης. Η εφημερίδα με τη σειρά της σχολιάζοντας τα ζητήματα του αθλητισμού στο Ρέθυμνο τονίζει ότι «... θα καταλογίσωμεν εις έκαστον των παραγόντων τα ευθύνas όπως θα χειροκροτήσωμεν και θα εξάρωμεν τας καλὰς των ενεργείας» (*Αθλητικά Νέα*. 07/03/1932: 1).

## Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, η ανάπτυξη του αθλητισμού στην Ελλάδα και ειδικότερα στην Κρήτη συνέβαλε ώστε το αθλητικό γεγονός να αποκτήσει τέτοια σημαντικότητα η οποία επέτρεψε την εμφάνισή του στον Τύπο ως είδηση αλλά και την δημιουργία αμιγώς αθλητικού Τύπου εκείνη την περίοδο του Μεσοπολέμου στα Χανιά. Επιχειρώντας μία ανασκόπηση στη δομή και στο περιεχόμενο της εφημερίδας αναδεικνύονται σημεία σύγκλισης στις εκφάνσεις της αθλητικής αντίληψης ανάμεσα στο τοπικό και υπέρ-τοπικό/εθνικό επίπεδο. Τέτοια σημεία αποτελούν οι εκτενείς αναφορές στην κλασική γυμναστική με τη σημαντικότητά της στη διάδοση της κυρίαρχης εθνικής ιδεολογίας, αλλά και στα σύγχρονα σπορ με το ποδόσφαιρο να βρίσκεται στο επίκεντρο του Τύπου, στους κανονισμούς και στις τακτικές των αθλημάτων, στην έμφαση στη συμμετοχή των νέων στον αθλητισμό και στην ενασχόλησή τους με τη φυσική αγωγή για την ισόρροπη άσκηση του σώματος και του πνεύματος, στη σύνδεση ομάδων με ταξικά και λοιπά κοινωνικά χαρακτηριστικά, στη δημοφιλία του ποδοσφαίρου στην προσφυγική, αλλά και λοιπή κοινωνία, στη σύνδεση του ποδοσφαίρου με εντάσεις σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο και εκδηλώσεις βίας εντός και εκτός των αγωνιστικών χώρων. Εξετάζοντας την περίοδο του Μεσοπολέμου στην Κρήτη, αρχικά, γίνεται αντιληπτό ότι ως επίκεντρα του αθλητισμού στο νησί λειτουργούν οι δύο μεγαλύτερες πόλεις του, το Ηράκλειο και τα Χανιά. Σε αυτά τα δύο αστικά κέντρα, σημαντική επιρροή στα αθλητικά πράγματα φαίνεται να έχουν οι ναύτες του αγγλικού στόλου, αλλά και οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία. Ειδικότερα, η συμβολή των προσφύγων στον αθλητισμό της Κρήτης υπήρξε καθοριστική, είτε εξαιτίας της δημιουργίας αθλητικών σωματείων, είτε εξαιτίας της συμμετοχής τους στο οργανωτικό κομμάτι του αθλητικού γίνεσθαι του νησιού. Όπως αναφέρθηκε και στο κύριο μέρος, τα Χανιά, ιδιαίτερη πατρίδα του Ελ. Βενιζέλου, έως και την Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα (1913), αποτελούσαν πρωτεύουσα της Κρητικής Πολιτείας. Συνεπώς, η φιλελεύθερη κυβέρνηση του Βενιζέλου ενδεχομένως να ευνόησε την ελεύθερη έκφραση και συνάμα τη διάδοση των αθλητικών ιδεών στην πρώην πρωτεύουσα της Κρητικής Πολιτείας και τόπο καταγωγής του. Εξάλλου, η συγκεκριμένη ιστορική μεταβατική περίοδος του Μεσοπολέμου για την Κρήτη και τα Χανιά δεν υπήρξε ιδιαίτερα ευνοϊκή απέναντι στον αθλητικό Τύπο. Επομένως, η εφημερίδα πιθανόν προσδοκά να αναπληρώσει ένα κενό έκφρασης του αθλητικού ιδεώδους, μέσω της ταυτόχρονης διάδοσης του

φιλελεύθερου πνεύματος. Ακόμη, ίσως να μην αποτελεί τυχαίο γεγονός το ότι η προγενέστερη ανάκαμψη που παρουσίασε μετά την 48<sup>η</sup> έκδοσή της συνέπεσε ιστορικά με την έλευση του Βενιζέλου, ενώ η διακοπή έκδοσης της εφημερίδας συνέπεσε χρονικά με την πολιτική πτώση του Βενιζέλου. Τελικά, οι περιορισμένες αθλητικές εκδόσεις σε συνδυασμό με την ευρεία διάδοση του αθλητισμού και την νέα πολιτική πραγματικότητα, δύναται να αποτελούν τους κυριότερους λόγους της έκδοσης των *Αθλητικών Νέων*, όπως προκύπτει από την έρευνά μας, αλλά και όπως διαφαίνεται από τους προβαλλόμενους σκοπούς του εντύπου, που δημοσιεύτηκαν στο πρώτο φύλλο της έκδοσης .

## Δ΄ ΜΕΡΟΣ

### Η ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ «ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Κατά τη διαδικασία της αποδελτίωσης του έντυπου πραγματοποιήθηκε η ενδεδειγμένη μελέτη όλων των φύλλων της χρονικής περιόδου που καλύπτει η έκδοση της εφημερίδας «Αθλητικά Νέα». Για την αποτύπωση των στοιχείων που προκύπτουν από αυτή τη μελέτη δημιουργήθηκε ένα δελτίο στο οποίο παρουσιάζονται τα παρακάτω στοιχεία:

Το έτος, ο αριθμός φύλλου και η ημερομηνία έκδοσή του.

Ο αριθμός σελίδων και ο αριθμός στηλών.

Διευθυντής και Υπεύθυνος έκδοσης

Υπεύθυνος ύλης

Υπεύθυνος επικοινωνίας και εμβασμάτων

Περιεχόμενα του κάθε φύλλου ανά σελίδα και στήλη



<b>Έτος Α΄. Φύλλο 1: 5 Οκτωβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 4
Τυπογραφείο:	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: Π. Μιχελιουδάκης	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Προς την επιτυχίαν και την Νίκην</i>	
Τίτλος: Ένας συγκινητικός χαιρετισμός από την Κύπρον	
«Κρίσεις & Σχόλια»: Το πρόγραμμά μας	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά», «Ο τροχός των Σπορ»: Αθλητικά ενσταντανέ, Η Ιστορία των συλλόγων (Ιδομενεύς Γαλατά), Σκοπευτικά, Κυνηγετικά Νέα, Ορειβατικά, Προσκοπική κίνησις, Αρχαιρεσίες, Νέος Σύλλογος, Ο Δήμαρχος Χανίων, Διαφήμιση.	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Τέννις-Αντισφαίρισις, «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Όμιλος Ιωνία, Απόφασις της Δικαστικής Επιτροπής της αθλητικής Ποδοσφαιρικής Ενώσεως Χανίων-Αι ληφθείσαι αποφάσεις, διαφήμιση, Ο διαγωνισμός μας-Το Χριστουγεννιάτικο τουρνουά.	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Ανταποκρίσεις : Η εθνική ομάς, Ορεστιάς-Ενωσις-Ορέστης (του ανταποκριτού μας), Μυτιλήνη Νίκη Παλλεσβιακός (του ανταποκριτού μας), Βόλος Νίκη-Μέγας Αλέξανδρος (του ανταποκριτού μας), Αίγιον (του ανταποκριτού μας), Μεσολογγίου (του ανταποκριτού μας), Πάτραι (του ανταποκριτού μας). «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Τάλως όμιλος, Οι Παμβαλκανικοί αγώνες. Ηττήθη ο Παναθηναϊκός.	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 2: 12 Οκτωβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 4
Τυπογραφείο:	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: Π. Μιχελιουδάκης	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Προς Αντιδρώντας Απάντησις</i>	
Τίτλος: Οι Βαλκανικοί Αγώνες-Τι είπαν οι αρχηγοί	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά», «Ο τροχός των Σπορ»: Αθλητικά ενσταντανέ, Η Ιστορία των συλλόγων (Ιδομενεύς Γαλατά), Επανέρχεται ο Λεβεντάκης, Προσκοπικά, Αναβολή Αγώνων, Αρχαιρεσίες, Ο Δήμαρχος Χανίων, Τέννις.	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κρίσεις και Σχόλια, «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Κισσαμικός - Χαλής, Μινώταυρος – Α.Ο. Πλατανιά, Ανεγνωρίσθη η Ε.Π.Σ.Η. Θεάματα	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Ανταποκρίσεις : Ατύχημα Αθλητού, Η Δισκοβολία, Βόλος: Κένταυρος - Κεραυνός, Β' Κενταύρου – Β. Κεραυνού, Νίκη – Μακεδονικός, Αγρίνιον: Αστήρ-Ηρακλής, Πανατιωλικός-Α.Ε. Μεσολογγίου, Δράμα: Δόξα - Μικτή Σερρών, Πάτραι: Νίκη – Παναχαϊκή, Μυτιλήνη, Καβάλα: Φίλιπποι – Α.Ε. Κωνσταντινουπόλεως, Αρχαιρεσίες, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Σκοπευτικά, Όμιλος Χανίων – Ατρόμητος Ρεθύμνης, Ε.Γ.Ο.Η. – Ολυμπιακός, Κρητικός – Άμιλλα, Αγώνες Τέννις, Οι Παμβαλκανικοί αγώνες. Η Ελλάς εθριάμβευσεν.	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 3: 18 Οκτωβρίου 1931, Δευτέρα (ήταν Κυριακή)</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Η Μεγάλη Νίκη</i>	
Τίτλος: Επιβεβλημένη Απάντησις. Δια το Αθλητικόν Βήμα Ηρακλείου	
Εις το Περιθώριον: Ξυπνητούρια, Φιλολογική Στήλη ΣΑΛΔΗ: Ο Αθλητής	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά», «Ο τροχός των Σπορ»: Αθλητικά ενσταντανέ, Η Ιστορία των συλλόγων (Εθνική Άμυνα Χανίων), Προσκοπικά Σκίτσα: Ο Πρόσκοπος, Σκοπευτικά, Ο Δήμαρχος Χανίων, Θεάματα: Ιδαίον Άντρον, Στην Άκρη της Πέννας, Τέννις, διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Άρσις Ποινών: Απόφασις Εφέσεως του Σωματείου Ιωνία, Έφεσις Αλέκου Δασκαλάκη, Έφεσις Κ. Φραγκούλη, Κρητικός – Άμιλλα Μοδίου, Προσκοπική Κίνησις: ο Κανονισμός της Ενώσεως, Ίδρυσις Συλλόγου, διαφήμιση.	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Τελευταίαι Ειδήσεις και Τελεγραφήματα: Ατρόμητος Ρεθύμνης – Όμιλος Χανίων (του απεσταλμένου μας), Ανταποκρίσεις : Αργοστόλιον: Οδυσσεύς – Ηρακλής, Βόλος: Κένταυρος – Πηλεύς, Αθλητικού Αγώνες Γυναικείου Πρωταθλήματος, Η χθεσινή Συνάντησις: Ιωνίας – Μικτής Ομάδος. Το χθεσινόν Δυστύχημα. Τελευταία Ώρα: Αι Σημεριναί Συναντήσεις δια το Κύπελλον Ελλάδος	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 4: 26 Οκτωβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Η Επίδρασις της Κοινωνίας εις την Διαπαιδαγώγησίν του Μαθητού (άρθρα συνεργατών)</i>	
Τίτλος: <i>Από τον κλασσικό αθλητισμό: Η Πάλη</i>	
Ανθρωπιστικά Θέματα	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά» Αφίξεις, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Τάλως, Αρχαιρεσείαι, Στην Άκρη της Πένας, Η Συνεδρίασις της Α.Ε.Π. Χανίων, «Θεάματα», Ιδίον Άντρον, Προσκοπικά, Η Παραίτησις κ. Φανδρίδου, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Εγγραφαί Ποδοσφαιριστών, Το Χριστουγεννιάτικο Τουρνουά - Το Πρωτάθλημα 1932, Άγγλοι – Μικτή Χανίων, Ίδρυσις Βιβλιοθήκης, Προσκοπικά Καστελλίου, Το Γυμναστήριον Ηρακλείου, Εκδρομικά, Ο Δήμαρχος Χανίων, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Άρσις Ποινών: Απόφασις Εφέσεως του Σωματείου Ιωνία, Έφεσις Αλέκου Δασκαλάκη, Έφεσις Κ. Φραγκούλη, Κρητικός – Άμιλλα Μοδίου, Προσκοπική Κίνησις: ο Κανονισμός της Ενώσεως, Ίδρυσις Συλλόγου, διαφήμιση.	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 5: 26 Οκτωβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Η Επίδρασις της Κοινωνίας εις την Διαπαιδαγώγησίν του Μαθητού (άρθρα συνεργατών)</i>	
Τίτλος: <i>Από τον κλασσικό αθλητισμό: Η Πάλη</i>	
Ανθρωπιστικά Θέματα	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά» Αφίξεις, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Τάλως, Αρχαιρεσίοι, Στην Άκρη της Πένας, Η Συνεδρίασις της Α.Ε.Π. Χανίων, «Θεάματα»: Ιδίον Άντρον, Προσκοπικά, Η Παραίτησις κ. Φανδρίδου, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Εγγραφαί Ποδοσφαιριστών, Το Χριστουγεννιάτικο Τουρνουά - Το Πρωτάθλημα 1932, Άγγλοι – Μικτή Χανίων, Ίδρυσις Βιβλιοθήκης, Προσκοπικά Καστελλίου, Το Γυμναστήριον Ηρακλείου, Εκδρομικά, Ο Δήμαρχος Χανίων, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Βόλος Ηρακλής – Νίκη, Το Κύπελλον της Ευρώπης, Το Αγγλικόν Πρωτάθλημα, Το Ουγγρικόν, Η Εθνική Ομάς: Περιπέτειες της Εθνικής Ομάδος, «Αι Βαλκανιάδες»: Τα Αγωνίσματα και οι Νικηταί, «Παγκόσμια Αθλητικά Νέα», Αρχαιρεσίοι, Β΄ Α΄ Ομίλου Φιλάθλων Χανίων, «Τελευταία Ωρα»: Βουλγαρία Δύο Ελλάς Ένα (του ανταποκριτού μας)	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 6: 2 Νοεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Περισσότερα Προσοχή</i>	
«Δήλωσις»: Το Ποδόσφαιρον, Ο Αθλητής, Πώς θα Διατηρήσωμε Υγείαν και Νεότητα, «Κυριακάτικα Απογεύματα»: Ποδοσφαιρόφιλοι!	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αναχωρήσεις-Αφίξεις-Νεκρολογία, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ, Από τον κλασσικό Αθλητισμό: Η Ελευθέρα Πάλη, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Ατρόμητος, Στην Άκρη της Πένας, , «Θεάματα»:, Ιδίον Άντρον, Προσκοπικά, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Εκδρομικά, Τέννις, Προσκοπικά, Ο Αθλητής, Απόφασις Δ.Σ. της Α.Π.Ε.Χ. κατά τη Συνεδρίασιν της 27-10-31, Ειδοποίησις ΔΤαμείου Δήμου Χανίων, Αλληλογραφία, Οι Συνδρομηταί μας Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Επί μίας Συγκινητικής Επικλήσεως των Πρωταθλητών δια τον Βεργίνην: Η Έκκλησις - Μία Επιστολή, Αποτελέσματα Β΄. Ετήσιων Αθλ. Αγώνων Ατρομήτου, Κάστελλος –Πέργαμος, Μινώταυρος Μουρνιών: Άμιλλα Μοδίου, Η Μικτή Κωνσταντινουπόλεως Ανεδείχθη Ισόπαλος με την Μικτήν της ΑΕΚ, Παναθην. – Ολυμπιακού, Η Εορτή της Σημαίας, Ανατολικός Αστήρ – Ατρόμητος, Αι Χθεσιναί Συναντήσεις εις Ηράκλειον, Τελευταία Ώρα: Ο Β Ελληνοτουρκικός Αγών Κ)πόλεως	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 7: 16 Νοεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Επιβάλλεται η Συγχώνευσις</i> (άρθρα συνεργατών)	
«Αθλητική Μορφολογία»: Η Τέχνη της Σφαιροβολίας, Ο Πρόσκοπος, Εύθυμα Φύλλα, «Πώς θα Διατηρήσωμεν Υγείαν και Νεότητα»: Υγεία και Ασθένεια, «Κυριακάτικα Απογεύματα»: Ποδοσφαιρόφιλοι!	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Γάμοι, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ, Επιστολαί, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Κρητικός, Στην Άκρη της Πένας, Εκδρομικά, Προσκοπικά, «Θεάματα»: Ολυμπία - Ιδαίον Άντρον, Προσκοπικά, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Η Κίνησις των Ανεπίσ. Σωματείων: Εθνικός - Μινώταυρος, Μάνος – Α.Ο. Πλατανιά, Σκοπευτικά, Τηρούνται Μυστικάί Αποφάσεις της Δικαστ. Επιτροπής της Α.Π.Ε. Χανίων, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Αι Μικταί Ομάδες: Αθηνών – Πειραιώς (του ανταποκριτού μας), Η Βαθμολογία του Δέκαθλου, Οι Μοτοσυκλετικοί, Βάσσης- Τζανετόπουλος (του ανταποκριτού μας), Πανελλήνιοι Αγώνες εν Αιγύπτω, Η Ε.Π.Ο. υπέρ Κύπρου (του ανταποκριτού μας, Και η Θεσσαλονίκη, Επανέρχεται ο Μεσσάρης, Οι Οπλομαχικοί Αγώνες, Ρεκός Σφαιροβολίας (του ανταποκριτού μας), Το Κύπελλον της Κεν. Ευρώπης: Αγγλία – Γαλλία, Τα Βάρη, Ο Ελληνοβουλγαρικός Αγώνων, Η Αίτησις του Μινωταύρου, Ιωνία – Μινώταυρος, Αυστηραί Τιμωρίαι Σωματείων και Παικτών, Τελευταία Ωρα: Το Κύπελλον Πόλεων Αθήναι – Πειραιεύς (του ανταποκριτού μας)	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 8: 23 Νοεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Επί της Συγχωνεύσεως των Σωματείων μας</i>	
«Κυριακάτικα Απογεύματα»: Κίνδυνος!, Πώς γίνεται κανείς Πυγμάχος: Η Προπόνησις και η Δίαιτα, Δήλωσις «Πώς θα Διατηρήσωμεν Υγείαν και Νεότητα»: Αι Ασθένεια Γενικώς Προέρχονται από Σφάλματα	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις, Αλληλογραφία, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Χ.Μ., Ο Δήμαρχος Χανίων, Η Ιστορία των Συλλόγων: Τα Πάτρια Ε.Φ.Α. Περιβολίων, Στην Άκρη της Πένας, Το Κύπελλον Πόλεων, «Θεάματα», Ολυμπία, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Τιμωρίαι Παικτών, Αγώνες Τέννις: Ηράκλειον, Σωματειακά, Παραίτησις Εισηγητού, Κίνησις Ανεπισήμων: Ηράκλειον, Κάστελος – Άτλας, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Η Ορκωμοσία των Προσκόπων Καστελίου της Κισσάμου, Το Πρωτάθλημα των Επισήμων, Το Πρωτάθλημα Κρήτης, Αναβολή Αγώνος: Επιστολαί, Αποφάσεις της Α.Π.Ε.Χ. Αναβολή Εκλογών, Τάλως – Άφοβος, ΕΓΟΗ – Ολυμπιακός, Τελευταία Ώρα: Ολυμπιακός – Απόλλων, Ηττήθη η Μικτή Σόφιας	



<b>Έτος Α΄. Φύλλο 9: 30 Νοεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Αθηναϊκά Γράμματα: «Ο Γυναικείος Αθλητισμός»</i>	
«Κυριακάτικα Απογεύματα»: Πιτσιρίκια!, Πώς γίνεται κανείς Πυγμάχος: Η Προπόνησις και η Δίαιτα, «Πώς θα Διατηρήσωμεν Υγείαν και Νεότητα»: Αι Ασθένεια Γενικώς Προέρχονται από Σφάλματα (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Γ.Μ., Ο Δήμαρχος Χανίων, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Όμιλος Φιλάθλων Χανίων, Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα»:, Ολυμπία, Ο Αθλητισμός κατά την Αρχαιότητα, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Αγώνες Τέννις: Ηράκλειον (του ανταποκριτού μας), Ο Αθλητισμός κατά την Αρχαιότητα (συνέχεια), Πρόσκλησις, Ατρόμητος – Άτλας, Αρχαιρεσείαι, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Ο Έλλην Πρωταθλητής του Κόσμου: Τζίμ ΛόντοςΕκινδύνευσε να Χάση την Χρυσήν Ζώνη του, Η Φορολογία του Ποδοσφαίρου (του ανταποκριτού μας), Αι Αρχαιρεσείαι του «Τάλω», Όμιλος Φιλάθλων – Ιωνία, Προκήρυξις Αγώνων, Οι ΠαίκτηιΜαθηταί, Τελευταία Ώρα: Το ΒαλκανικόνΚύπελλον: Ρουμανία-Ελλάς	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 10: 7 Δεκεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Να Ζήση ο Προσκοπισμός</i>	
«Η Υγιεινή της Εφήβου και Νεανίδος», Χανιώτικος Γυναικείος Αθλητισμός, «Πώς θα Διατηρήσωμεν Υγείαν και Νεότητα»: Τι πρέπει να γίνεται (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις Αλληλογραφία, «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ν.Τ., Επιστολαί, Ο Δήμαρχος Χανίων, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Άφοβος, Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα», Ολυμπία Ιδαίον Άντρον, Δέκα Εντολαί της Υγείας και Ευτυχίας, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Το Συμβούλιο του Τάλω, Χρονολογίαι Φυσικής Αγωγής, Αι Ελεύθεραι Μεταγραφαί, Ορειβατικά, Προσκοπικά, Οι συνδρομηταί μας,, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Η Προχθεσινή Συνεδρίασις της Α.Π.Ε.Χ.: Αι ληφθείσαι Αποφάσεις υπό του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δικ. Επιτροπής – Το Γυμναστήριον Χανίων - Αι εγγραφαί - Η Σωματική Φυσική Αγωγή, Ο χθεσινός Αγών του Πρωταθλήματος: Τάλως – όμιλος Φιλάθων, Α Β Μικταί Ομάδες Ηρακλείου (του ανταποκριτού μας), Τελευταία Ώρα	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 11: 14 Δεκεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ο Κλασικός Αθλητισμός</i>	
«Η Υγιεινή της Εφήβου και Νεανίδος» (συνέχεια), «Πώς θα Διατηρήσωμεν Υγείαν και Νεότητα»: Τι πρέπει να γίνεται (συνέχεια) (του συνεργάτου μας). Ο Αγών Τάλω- Ομίλου Φιλάθλων διατίθεται ο Τάλως (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αναχωρήσεις-Αφίξεις, «Πώς θα Διατηρήσωμεν Υγείαν Νεότητα» (συνέχεια), , «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ν.Ζ., Η Ιστορία των Συλλόγων: Σ.Φ.Α. Ελύρου, , Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα»: Ολυμπία Ιδαίων Άντρον, Ο Δήμαρχος Χανίων, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Α-Β Μικταί Ηρακλείου (του ανταποκριτού μας), Ενέργεια Σωματείων, Η Επιτροπή του Διαγωνισμού μας, Παράστασις, Οι συνδρομηταί μας, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Ο Αγών Τάλω – Ομίλου Φιλάθλων (συνέχεια), Το Γυμναστήριον Χανίων, Αποφάσεις της Α.Π.Ε.Χ.: Ενίσχυσις Σωματείων – Το Πρωτάθλημα, Το Πρωτάθλημα της Χιονοδρομίας, Τελευταία Ώρα: Αι χθεσιναί Διεθνείς Συναντήσεις (του ανταποκριτού μας)	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 12: 21 Δεκεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ο Αποκλεισμός των Αθλητών</i>	
«Κυριακάτικα Απογεύματα»: Βαγγελάκι!, «Η Υγιεινή της Εφήβου και Νεανίδος»: Φυσική και Πνευματική Αγωγή, Όμαδικαί Χρονολογίαί Φυσικής Αγωγής	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις, , «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ε.Β., Ένα Συγχαρητήριο, Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Χάλης Βαρυπέτρου, , Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα»: Ολυμπία Ιδαίον Άντρον, Ο Χορός των Προσκόπων, Η Καρδιά ενός Διάσημου Αθλητού Τριπλάσιαν του Κανονικού, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Τα Αθλητικά Ηρακλείου (του ανταποκριτού μας), Αι Ελεύθεραι Μεταγραφαί, Αναβολή Αγώνος, Το Συμβούλιον του ΣΕΓΑΣ (του ανταποκριτού μας) Η Αθλητική Κίνησις εις Ρέθυμνον (του ανταποκριτού μας), Χορευτικόν Τέϊον, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Το Γυμναστήριον του Ηρακλείου: Δηλώσεις του Γεν. Διοικητού κ. Αρκούτση προς τα «Αθλητικά Νέα», Η Νέα Νίκη του Λόντου κατά του Ιταλού Κάλτζα (του ανταποκριτού μας), Διαψεύδεται το Συνοικέσιον Δος Διπλαράκου (του ανταποκριτού μας), Η Άφιξη της «Βάκερ», Ευγενής Χειρονομία, Ανεβλήθη ο Αγών Ιωνίας – Ατρομήτου Ρεθύμνης, Το Πρωτάθλημα, Άφοβος – Κρητικός, Μινώταυρος – Μέγας Αλέξανδρος Τελευταία Ωρα: Ο Ολυμπιακός Ηττήθη από τη ν Βάκερ (του ανταποκριτού μας)	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 13: 28 Δεκεμβρίου 1931, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Προσέξτε!!: Όλοι σας πρέπει να διαβάσετε το επόμενο φύλλο μας, στο οποίο θα έχουν γραφεί ο αθλητικός Καζαμίας του 1932 και οι Μπουναμάδες μας προς τους φιλάθλους</i>	
Τίτλος: <i>Πρέπει ν' Αποχωρήσετε</i>	
«Η Υγιεινή της Εφήβου και Νεανίδος», «Τα παιδιά μας: Πως Κόπτονται αι Έξεις», «Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου: Ο Τερματοφύλαξ», «Ομαδικά Συναγωνιστικά Παιχνίδια»	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις, , «Ο τροχός των σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ο.Π., ; Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο «Κάστελλος» Πατελαρίου, , Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα», : Ολυμπία Ιδαίων Άντρον, Ο Χορός των Προσκόπων, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Μικτή – Ολυμπιακός, Άφοβος – Κρητικός, Τάλως - Άφοβος, Ατρόμητος - Άρης (του ανταποκριτού μας), Παραίτησις Προέδρου, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Το Πρωτάθλημα του 1932: Αι Ληφθείσαι Αποφασεις, Τιμωρία Αθλητού, Μία Παράκλησις, Βάκερ – Παναθηναϊκός, Όμιλος Ρεθύμνης – Ιωνία Χανίων, Α΄ - Β΄ Μικτή Ομίλου, Α.Ο. Πλατανιά – Μινώταυρος, Τελευταία Ώρα: Απόλλων - Βάκερ (του ανταποκριτού μας), Νέα Νίκη του Λόντου (τηλεγραφούν), ΠΑΟΚ – Ηρακλής (του ανταποκριτού μας), Σλάβια – Μικτή Τουρκίας (τηλεγραφούν), Α. Ένωσις Κων) πόλεως – Βάκερ.	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 14: 4 Ιανουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Τα «Αθλητικά Νέα» σας εύχονται ευτυχές το νέον</i>	
Τίτλος: <i>Δώστε τα χέρια, έτος Ο Καζαμίας του 1932 (του συνεργάτου μας), Οι Μπουναμάδες μας, Μια Βλυδερά Συκοφαντία εναντίον του Διευθυντού μας</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Ευχαί, «Ο Καζαμίας του 1932» (συνέχεια) Αθλητικά Ενσταντανέ: Ε.Π., ; Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο «Μινώταυρος» Μουρνιών, , Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα», : Ολυμπία Ιδαίον Άντρον, Ο Χορός των Προσκόπων, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Η Προσκοπική Κίνησις Ρεθύμνης, - Επιστολαί, ΕΓΟΗ – ΕΡΓΟΤΕΛΗΣ, ΕΓΟΗ – ΗΡΑΚΛΗΣ, Ο Δήμαρχος Χανίων, , Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Τουρκική Ομάς εις Καβάλαν (του ανταποκριτού μας), Χάρις Ποινών εις Αθλητάς Δόξα - Κουρτουλούς (του ανταποκριτού μας), Ελπίς – Παδραμαϊκός (του ανταποκριτού μας), Συστάσεις του Προέδρου της Α.Π.Ε.Χ., Ιωνία – Α.Ο. Ρεθύμνης Τελευταία Ώρα: Σόμογκυ - Απόλλων - (του ανταποκριτού μας), Βάκερ – Ηρακλής(τηλεγραφούν),, Σόμογκυ – Εθνικός, Βάκερ – Άρης(τηλεγραφούν).	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 15: 11 Ιανουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Προς τη Συγχώνευσιν</i>	
Τίτλος: <i>Του καιρού μας: Μπαλλομανία, Η Υγεία είναι Ομορφιά, Αι Ποδοσφαιρικά Συναντήσεις της Παρελθούσης Εβδομάδος (του συνεργάτου μας): Ιωνία –Ο.Φ. Ρεθύμνης,</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις, «Προς τους κ.κ. Συνδρομητάς μας»), Η Υγεία είναι Ομορφιά (συνέχεια), «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Κ.Π., Οι Συνδρομηταί μας, Η Ιστορία των Συλλόγων: Μάνος Αγυιάς, Συμβουλές Υγιεινής Καθαριότητας του Δέρματος, Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα»: Ολυμπία - Ιδαίον Άντρον, Αλληλογραφία, Δελτία Ταυτότητας εις τους Ποδοσφαιριστάς, Αρχαιρσίαι, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Τάλως – Μινώταυρος, Άτλας - Κάστελλος, Χάλης – Κάστελος, Μέγας Αλέξανδρος – Άτλας, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Αι Ποδοσφαιρ. Συναντήσεις της Παρελθ. Εβδομάδος: Ο.Φ. Χανίων – Ολυμπιακός Ηρακλείου, Μάνος – Αθλητικός Όμιλος Πλατανιά, Τάλως – Ο.Φ. Χανίων, Ατρόμητος Ρεθύμνης – Ιωνία Χανίων, Αρχαιρεσίαι του Ο.Φ. Χανίων, Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Το Κύπελλον του Πατριωτικ. Χανίων, Το Πρωτάθλημα Εθνικής Κατηγορίας, Ολυμπιακός Παναθηναϊκός	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 16: 18 Ιανουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Απρεπής Συμπεριφορά</i>	
Τίτλος: <i>Η Ποδοσφαιρική Συνάντησις: Τάλω – Ομίλου Φιλάθλων Χανίων, Ο Ντέμσευ και ο Γάμος του</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Α.Τ., Επιστολαί, Στην Άκρη της Πένας, Δήλωσις, «Θεάματα»: Ολυμπία, Δήμος Χανίων: Ανακοίνωσις, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Ατρόμητος Ρεθύμνης – Ιωνία Χανίων, Προς τους κ.κ. Συνδρομητάς μας, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Δηλώσεις του Ρινόπουλου δια την Κατάστασιν του ΣΕΓΑΣ, Οι Αυτοκινητιστικοί Αγώνες Αθηνών – Μόντε Κάρλο (του ανταποκριτού μας), Η Χθεσινή Συνάντησις – Το Πρωτάθλημα της Β΄ Κατηγορίας: Άφοβος – Ατρόμητος, Απαγορεύεται η Κάθοδος των Ξένων Ομάδων, Οι Τετρασυλλογικοί Αγώνες, Αρχεραισΐαι Ο.Φ. Χανίων, Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Παναθηναϊκός Ενίκησεν Ένωσιν	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 17: 25 Ιανουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Αι Δηλώσεις του κ. Ρινόπουλου</i>	
Τίτλος; <i>Σημερινά Σπορ: Το Σκι, Περί Βαδίσματος και Περιπάτου, Πώς πρέπει να νοήται η Πρακτική των Σπορ, Πρόληψις κατ'Ολικόν Δυστυχημάτων, Επιστολαί, Ιατρικάί Συμβουλαί: Αι Πρώται Βοήθειαι.</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά: Αφίξεις, «Ο Τροχός των Σπορ»: Ανοικτή Επιστολή, Αθλητικά Ενσταντανέ: Χ.Μ., Επιστολαί, Στην Άκρη της Πένας, Η Διαιτησία, «Θεάματα»: Ιδαίον Άντρον, Ο Δήμαρχος Χανίων: Ατρόμητος - Ιωνία, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησης»: Εργοτέλης – Ηρακλής, , Αθλητική και Ποδοσφαιρική Ένωσις Χανίων: Πρόσκλησις, Δήλωσις, Αρχαιρεσίαι, Προς τους κκ.. Συνδρομητάς μας, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Συνεδρίασις της Α.Π.Ε.Χ. Το Πρωτάθλημα της Κρήτης, Επιχορηγήθησαν τα Χρήματα δια το Γήπεδον Ηρακλείου – Μία Επιτυχία της Εφημερίδος μας, Το Πρωτάθλημα Ανεπισήμων, Οι Ναυτικοί Αγώνες (του ανταποκριτού μας), Θάνατος Αθλητού (του ανταποκριτού μας), Ανατολικός Αστήρ – Ατρόμητος, Αρχαιρεσία Ομίλου Φιλάθλων, Διανομή Βοηθημάτων, Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Η Φυσική Αγωγή, Οι Αυτοκινητιστικοί, Το Πρωτάθλημα, Αναβολή Αγώνος, Ματαίωσις Συναντήσεων	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 18: 1 Φεβρουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Η Φυσική Αγωγή, Οι Πρόσκοποι</i>	
Τίτλος: <i>Ιατρικά Συμβουλαί: Αι Πρώται Βοήθειαι,, Επιστολαί,</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά: Αναχωρήσεις, «Ο Τροχός των Σπορ»: Στην Άκρη της Πένας, Ανοικτή Επιστολή, Αθλητικά Ενσταντανέ: Δ.Κ., Προς τους κκ.. Συνδρομητάς μας, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Η Λήξις του Διαγωνισμού μας, Ενέργεια Ελέγχου, Ο Νομάρχης Ηρακλείου, Ποδοσφαιρική Ένωσις εις Ηράκλειον, Οι Συνδρομηταί μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταία Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Το Βαλκανικόν Κύπελλον, Ιδρύονται 120 Γυμναστήρια, Η Εθνική Κατηγορία, Ο Ντεμσέν Επανέρχεται, Αθλητική Κίνησις εις τα Εκπαιδευτήρια μας, Ανατολικός Αστήρ - Κρητικός, Η Γενική Συνέλευσις των Σωματείων: Αι ληφθείαι Αποφάσεις, Το Γυμναστήριον, Προσεχώς, Τελευταία Ωρα	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 19: 8 Φεβρουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Λήθη εις το Παρελθόν</i>	
Τίτλος: <i>Συστήματα Ποδοσφαίρου: Το Τεχνικόν Παιχνίδι, Ιατρικαί Συμβουλαί: Αι Πρώται Βοήθειαι, Οι Πρόσκοποι</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά: Βαπτίσεις, Τα Πέντε Καλλίτερα Ρεκór του έτους 1932, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Σ.Α., Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο «Ατρόμητος» Ρεθύμνης, Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα»: Ιδαίον Άντρον - Ολύμπια, Γενική Πρόσκλησις Ταμίου Δήμου Χανίων, Δήμος Χανίων: Πρόσκλησις, Προς του κκ Συνδρομητάς μας, Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Παγκρήτιος Αθλητική Κίνησις»: Αρχαιρεσίαι, Η Ένωσις Ρεθύμνης (του ανταποκριτού μας), Εθνικός – Ροδόπη, Άμυνα – Αστήρ, Άρης – Απόλλων, Κένταυρος – Πηλεύς, Δήμος Χανίων: Ανακοίνωσις, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα», Η Ολυμπιάς του Λος Άντζελες, Ο Αγών Ανωμάλου Δρόμου, Η Νίκη του Τζανετόπουλου, Αι Χειμεριναί Ολυμπιάδες εις την Αμερικήν, ΤαοΚύπελλον Νταίβις, Συνεδρίασις της Α.Π.Ε. Χανίων: Το Δικαστικόν Σώμα – Διάφοραι Αποφάσεις – Τιμωρία Παίκτου – Αίτησις προς Εγγραφήν – Τάλως-Ομιλος, Αρχαιρεσίαι Αφόβου, Αι χθεσιναί Συναντήσεις: Άφοβος – Ανατολικός Αστήρ, Τελευταία Ωρα: Θεσσαλονίκη - Αθήνα	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 20: 15 Φεβρουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Η Μελετώμενη Φορολογία</i>	
Τίτλος: <i>Αι Έρευναι μας: Η Αθλητική Κίνησις εις τα Σχολεία μας: Πρακτικόν Λύκειον (του συνεργάτου μας) Απήχησις των Αγώνων μας: Κρίσεις Αθηναϊκής Συναδέλφου, Ο Αλτρουϊσμός, Ο Επαρχιακός Αθλητισμός</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Οι Πρόσκοποι, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ε.Β., Η Ιστορία των Συλλόγων: Ο Ανατολικός Αστήρ Χανίων, Στην Άκρη της Πένας, «Θεάματα»: Ιδαίον Άντρον - Ολύμπια, Η Διαιτησία, Προς του κκ Συνδρομητάς μας, , Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Άμυνα – Μέγας Αλέξανδρος, Τοξότης – ΑΕΚ, Αναβολή Αγώνος, Πυγμαχικοί Αγώνες, Αρχαιρεσείαι, Η Υγεία του Γραμματικόπουλου, Το Ανώτατον Δικαστήριον, Οι Συνδρομηταί μας, Η Προσκοπική Εκθεσις, Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Το Πρωτάθλημα Ανωμάλου Δρόμου: Η Προκήρυξις των Αγώνων-Γενικαί Διατάξεις-Η Πανελλήνιον Πρωτάθλημα, Αποφάσεις της Α.Π.Ε.Χ., Η Υπόθεσις Βλαχάκη, Η εγγραφή του Μ. Αλεξάνδρου, Η Βαθμολογία του Πρωταθλήματος, Το Γυμναστήριον, Κατάρριψης Ρεκόρ, Περιοδεία Προπονητών, Ανατολικός Αστήρ – Μινώταυρος Μουρνιών, Άφοβος – Κρητικός, , Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Το Πρωτάθλημα Εθνικής Κατηγορίας (Απόλλων – Παναθηναϊκός, Εθνικός – Ολυμπιακός), Ο Βάσσησηττήθη από τον Βερνόν, Οι Τεννίσται μας εις Αίγυπτον, Ο Κλειδουχάκης επανέρχεται	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 21: 22 Φεβρουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Η Νέα Δωρεά</i>	
Τίτλος: <i>Προς του κκ Συνδρομητάς μας, Αι Έρευνάί μας: Η Αθλητική Κίνησις εις τα Σχολεία μας: Πρακτικόν Λύκειον (του συνεργάτου μας) Κεντρίσματα: «Φιλικά» Ματς</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Οι Πρόσκοποι, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Β.Τ., Μια Διαμρτυρία, Ελληνικός Στίχος: Στο Τάλω, Στους Παίκτες του Τάλω, Στην Άκρη της Πένας, Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου, «Θεάματα»: Ολύμπια, Προσκοπική Κίνησις, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Ο Χορός του Α.Ο.Ρ., Άρης – Αχιλλεύς (Ρέθυμνον), Προσκοπικά (Ρέθυμνον), Οι Ομαδικοί Αγώνες (Αθήναι), Εθνικός – Ολυμπιακός (Πειραιεύς), Ο Διαγωνισμός μας, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Εργοτέλης –Ολυμπιακός (Η ικανοποιητική εμφάνισις των ομάδων και τα έκτροπα του αγώνος)(του ανταποκριτού μας), Το Πρωτάθλημα Ανεπισημών, Η Πυγμαχία, Αι μεταγραφαί: Απόλλων – Παναθηναϊκος (Αθήναι), Διαγαφή Παίκτη, Οι Διαιτηται, Μια Μηνυσις, Αγών Ελλάδος – Βουλγαρίας, Όμιλος Φ.Χ. – Τάλως, Μινώταυρος – Άφοβος, Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): ΑΕΚ Αθηνών – ΠΑΟΚ Θ)ΝΙΚΗΣ	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 22: 29 Φεβρουαρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Γυμναστήριον - Ωδείον</i>	
Τίτλος: <i>Προς του κκ Συνδρομητάς μας, Αι Έρευνάί μας: Η Αθλητική Κίνησις εις τα Σχολεία μας: Β΄. Γυμνάσιον Αρρένων (του συνεργάτου μας), Αι Συναντήσεις της Παρ. Κυριακής: Μινώταυρος – Άφοβος- Όμιλος - Τάλως</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις-Γάμοι, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Α.Κ., Ελληνικός Στίχος: Στο Τάλω, Στους Παίκτες του Τάλω, Αθλητική Σάτυρα: Χοροί, Στην Άκρη της Πένας, Ένθυμοι Διάλογοι, «Θεάματα»: Ολύμπια, Προς τους κκ Συνδρομητάς μας, Πενιές – Ειδησούλες: Απ'όλο τον Κόσμο, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Ε.Γ.Η. –Εργοτέλης (Ηράκλειον), Αι Μεταγραφαί της ΕΠΟ, Νίκη –Πηλεύς (Βόλος), Προαγωγαί Προσκόπων, Χορός Μεταμφιεσμένων, Τοποθέτησις Θυρών, , Ο Δήμαρχος Χανίων, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Η Λήξις του Διαγωνισμού μας: Ανακήρυξις των Εκλεκτών, Ο Χορός της Ιωνίας, Παραχώρησις Γηπέδου, Η Φυσική Αγωγή (Αθήναι), Λόντος – Κοτσονάρος, Αλλάς – Γαλλία, Ο Γυναικείος Αθλητισμός, Κρητικός – Ατρόμητος, , Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Απόλλων – Ηρακλής, Άρης - Παναθηναϊκός	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 23: 7 Μαρτίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ο Αθλητισμός εν Ρεθύμνη</i>	
Τίτλος: Κυριακάτικα Απογεύματα: Το Βαγγελάκι, Κεντρίσματα: Η Ανταπόδοσις, Ιατρικά Συμβουλαί: Αι Πρώται Βοήθειαι, Αι Έρευναί μας: Η Αθλητική Κίνησις εις τα Σχολεία μας: Β' Γυμνάσιον Αρρένων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις-Γάμοι, Ο Χορός των Προσκόπων, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Κ.Τ., Ελληνικός Στίχος: Στο Τάλω, Στον Όμιλο Φιλάθλων, Δήλωσις, Στην Άκρη της Πένας, Προς τους κκ Συνδρομητάς μας, «Θεάματα»: Ολύμπια, Προσκοπική Κίνησις, Οι Συνδρομηταί μας, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Ο Γυναικείος Αθλητισμός (Αθληναι), Νίκη – Κένταυρος (Βόλος), Οι Εσωτερικοί του Πανελληνίου Β' Σειρά, Το Γυμναστήριον (Ηράκλειον), Το Πανελλήνιον Πρωτάθλημα Ανωμάλ. Δρόμου (Αθήναι), Διαγραφή Παίκτη, Η Εθνική Κατηγορία (Αθήναι), Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Αποφάσεις Τριμελούς Δικαστικής Επιτροπής ΑΠΕΧ, Δε θα Μετάσχη η Ελλάς της 10 Ολυμπιάδος: Το Υπουργείον της Παιδείας αδυνατεί να αναλάβει τα έξοδα της Εθνικ. της ομάδος, Ματαιούται η Ψήφισις του Νομ. Φυσικής Αγωγής, Ο Χορός του Ομίλου Φιλάθλων, Κρητικός – Μινώταυρος, Τάλως – Ιωνία, Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): ΑΕΚ – Εθνικός, Ηρακλής – Ολυμπιακός, ΠΑΟΚ – Παναθηναϊκός	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 24: 14 Μαρτίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Μαστίγωμα Μέχρι Τελείας Απονεκρώσεως</i>	
Τίτλος: Κυριακάτικα Απογεύματα: Καυγαδάκια, Αθλητική Σάτυρα: Λεφτά!!!, Αι Έρευνάι μας: Η Αθλητική Κίνησις εις τα Σχολεία μας: Γ' Γυμνάσιον Θηλέων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Γάμοι «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Μ.Κ., Ο Δήμαρχος Χανίων, Ελληνικός Στίχος: Στο Τάλω, Σκίτσα από το Χορό του Ομίλου Φιλάθλων, Στην Άκρη της Πένας, Ανακοίνωσις, «Θεάματα»: Ολύμπια, Προς τους κκ Συνδρομητάς μας, Δήλωσις, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Η Ποδοσφαιρική Κίνησις της παρελθ. Κυριακής: Ο Αγών Τάλω – Ιωνίας (του συνεργάτου μας) Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Αι Ληφθείσαι Αυστηραί Αποφάσεις του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου της ΑΠΕΧ: Τιμωρίαι Σωματείων και Παικτών, Οι Ελληνο- Αιγυπτικοί Αγώνες (Αθήναι), Το Νομοσχέδιον Φυσικής Αγωγής (Αθήναι), Χάλης – Μάνος, Αρχαιρεσίαι, Μια σπουδαία Συνάντησις, Αθλητικά Ρεθύμνης, Ο Ιδομενεύς, Ο Αγών Ελλάδος – Βουλγαρίας, Μεγάλη Σκυταλοδρομία, Το Πρωτάθλημα Β' Κατηγορίας: Άφοβος – Κρητικός, ελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Ολυμπιακός-Απόλλων, Παναθηναϊκός-Ένωσις, Άρης-Εθνικός	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 25: 21 Μαρτίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ιδού το Παράδειγμα</i>	
Τίτλος: <i>Κυριακάτικα Απογεύματα: Ποιήτριες</i> , Αι Έρευνάι μας: Η Αθλητική Κίνησης εις τα Σχολεία μας: Γ' Γυμνάσιον Θηλέων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις – Αναχωρήσεις, Ο Δήμαρχος Χανίων, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Μ.Κ., Ελληνικός Στίχος: Στο Τάλω, Σκίτσα από το Χορό του Ομίλου Φιλάθλων, Στην Άκρη της Πένας, Ανακοίνωσις, «Θεάματα»: Ολύμπια, Προς τους κκ Συνδρομητάς μας, Δήλωσις, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης»: Το Πρωτάθλημα Εθνικής Κατηγορίας, Παναθηναϊκός-Ένωσις, Ολυμπιακός-Απόλλων, Άρης-Εθνικός, Η Συγκρότησις των διαφόρων ομάδων. Πώς ηττήθηκαν τα βαφορί ου πρωταθλήματος (Αθήναι), «Χανιώται Φίλαθλοι»: ανακοίνωση ποδοσφαιρικής συνάντησης την ημέρα της εθνικής εορτής, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Η Διαγραφή του Μινώταυρου: Αι Αποφάσεις του Συμβουλίου του, Η Ουγγαρία μετέχει των Ολυμπιακών, Έρχονται οι Βούλγαροι, Οι Παμβαλκανικοί, Ο Μαραθώνιος, Οι Ελληνοβουλγαρικοί, Τιμωρίαι Παικτών, Θα Συμμετάσχωμενω των Ολυμπιακών Αγώνων του Λος Άντζελες Μόνο Δι' Εράνων (Αθήναι), Η Γενική Συνέλευσις της ΑΠΕΧ, Άβοφος – Ατρόμητος, Τελευταία Ωρα (του ανταποκριτού μας): ΑΕΚ-Άρης, ΠΑΟΚ-Απόλλων	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 26: 28 Μαρτίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Η Ενέργεια Εράνων</i>	
Τίτλος: <i>Γυμναστική και Γυναίκα, Κυριακάτικα Κεντρίσματα: Όλο αθλητικά..., Τα Προσόντα του Αθλητού, : Εικόνες και Σκέψεις: Αθλητισμός (Παρεξήγηση Ιδεών)</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Εορταί, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Μ.Π., Ελληνικός Στίχος: Στο Τάλω, Στην Άκρη της Πένας, Ανακοίνωσις, «Θεάματα»: Πάνθεον-Ιδαίον Άντρον, Προσκοπική Εκδρομή, Ο Χορός της «Υγείας», Ειδοποιήσις, Διακήρυξις Μειοδοσίας, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης»: Αι Μεγάλοι Ποδοσφαιρικάί Συναντήσεις: Όμιλος Φιλάθλων Ηρακλείου – Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ο Εοτρασμός της 25 <sup>ης</sup> Μαρτίου, υπό του Γυμνασίου Θηλέων Χανίων, Ομάς Παλαιμάχων, Ανατολικός Αστήρ – Ατρόμητος, Η Εθνική Κατηγορία: Ολυμπιακός-Ηρακλής, Άρης-Εθνικός, Τελευταία Ωρα (του ανταποκριτού μας): Αι Χθεσιναί Συναντήσεις: Βουλγαρία-Ελλάς, Ολυμπιακός-ΠΑΟΚ	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 27: Δεν ανευρέθη έντυπο σε ψηφιοποιημένη μορφή</b>	
Αριθμός σελίδων:	Αριθμός στηλών:
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου:	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης:
Επικοινωνία:	Εμβάσματα:
Υπεύθυνος ύλης:	Διαχειριστής:
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος:	
Τίτλος:	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 28: 11 Απριλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Μια Μεγάλη Μέρα του Ελληνικού Αθλητισμού</i>	
Τίτλος: <i>Σκίτσα από το χορό του "Τάλω": Μετά τα Μεσάνυχτα, Ο Χορός της «Υγείας», Αι Έρευναί μας: Η Αθλητική Κίνησης εις τα Σχολεία μας: Δ' Η Εμπορική Σχολή Χανίων(του συνεργάτου μας)Ειδοποιήσεις,</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Γεννήσεις, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Δ.Κ., Η Διαιτησία, Στην Άκρη της Πένας, Ο Ξένος Αθλητισμός: Μικρά Νέα, Δήμος Χανίων: Ανακοίνωσις(χ3), Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης»: Ανατολικός Αστήρ – Κρητικός, ΕΓΟΗ – Εργοτέλης (Ηράκλειον), Μινώταυρος-Άλτας, Αρχαιρεσίαι (Ρέθυμνον), Ο Δήμαρχος Χανίων, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Προς Πραγωγήν του Κλασικού Αθλητισμού, Προσκοπική Στήλη, Η Ένωσις Ρεθύμνης (Ρέθυμνον), Περιφανείς Νίκες του Λόντου (Αθήναι, Αφιζις του Μπούφαλο (Αθήναι), Το ΒαλκανικόνΚύπελλον (Αθήναι), Οι Ελληνοαιγυπτιακοί (Αθήναι), Η Χθεσινή Μεγάλη Ποδοσφαιρική Συνάντησις: Τάλλως – Όμιλος, Τελευταία Ωρα (του ανταποκριτού μας): Αι Χθεσιναί Συναντήσεις: Εθνικός-ΠΑΟΚ, Άρης-Απόλλων	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 29: 18 Απριλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>(άρθρα συνεργατών) Το Ποδόσφαιρον</i>	
Τίτλος: <i>Εικόνες – Σκέψεις: Το Σπορ και Η Αγωγή, Χυδαίοι Υβρισταί, Αι Έρευνάι μας: Η Αθλητική Κίνησις εις τα Σχολεία μας: Ε' Ανώτερο Παρθεναγωγείον (του συνεργάτου μας)</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αρραβώνες, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ι.Κ., Αθλητικός Στίχος: Ο Πόθος του Αθλητού, Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου, Για τους Αθλητάς, Υγιεινή: Πληγαί και Αμυχαι, Στην Άκρη της ΠέναςΔήμος Χανίων: Ανακοίνωσις, Οι Συνδρομηταί μας, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Προσκοπικά, Δήλωσις, Από τη Μεγάλη Ποδοσφ. Συνάντησιν της παρελθ. Κυριακής: Ο Αγών Τάλω – Ομίλου(του συνεργάτου μας), Η Εθνική Ομάς Δια τους Ελληνοαιγυπτιακούς, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Μινώταυρος – Εθνικός, Εθνικός – Μινώταυρος, Ε.Γ.Ο.Η – Ολυμπιακός, Κατάρρηψις ρεκόρ(Αθήναι), Αποσύρεται ο Γιάμαλης, Αποφάσεις της Δικαστικής Επιτροπής ΑΠΕΧ, Επεισόδιον μεταξύ Κόντου – Τζανετόπουλου, Ματαιούνται οι Ολυμπιακοί Αγώνες, ΝίκαιΛόντου, Το Πρωτάθλημα Β' Κατηγορίας: Εκέδρισεν ο Ανατ. Αστήρ, Ατρόμητος-Κρητικός, , Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Απόλλων-Ατλάϊ Σμύρνης	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 30: 25 Απριλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ο Σχολικός Εκδρομισμός (του καθηγητού)</i>	
Τίτλος: <i>(ΑττικάΙΗμέραι) ΕρωτικώνΠοδόσφαιρον</i> , Γιατί Πρέπει να Ασχολούμεθα με τα Σπορ;, Έκκλησις: Το Αδελφάτον του Δημ. Νοσοκομείου Χανίων προς Πάντας τους Φιλανθρώπους	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Εορταί- Αναχωρήσεις, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Β.Χ., Ελληνική Δημοκρατία: Αδελφάτον Δ. Νοσοκομείου Χανίων, Θούριον, Για τη Γυναίκα: Σπορ και Συζυγική Ζωή, Η Διαιτησία, Στην Άκρη της Πένας, Τεχνική Στήλη: Ο Ελ. Ακοντισμός, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης»: Το Πρωτάθλημα Εθνικής Κατηγορίας (Αθήναι), Β' ΕΓΟΗ – Β' ΟΦΗ, ΕΓΟΗ – ΗΡΑΚΛΗΣ(Ηράκλειον), Το Πρωτάθλημα Β' Κατηγορίας: Πώς το εκέρδισεν ο «Ανατολικός Αστήρ» και πώς το έχασεν ο «Αφοβος», Ο Απόλλων ενίκησε τη Μικτή Σμύρνης, Κατάρριψις Επιδόσεως υπό Έλληνας Πρωταθλητού (Αθήναι), Αλληλογραφία, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Αποφάσεις του Δ.Σ. ΑΠΕΧ: Παραιτήθη ο κ. Σεϊμένης, Ο Πυγμάχος Σαλονικιό Προκαλεί το Νικητή του Αγώνος Μπόφαλο-Τζανετοπούλου(Αθήναι), Ο Μαραθώνιος της Βοστώνης(Αθήναι), Η Κλήρωση του Πρωταθλήματος 1 <sup>ης</sup> Κατηγορίας, Η Ένστασις του Αφόβου, Πανθρακικοί Ποδηλατικοί Αγώνες, Η Προχθεσινή Μαθητική Παράστασις του Γυμνασίου Αρρένων, Μια Νέα Νίκη του Λόντου(Αθήναι), Αι χθεσινάι Αποφάσεις του Συμβουλίου της ΑΠΕΧ, Παραίτησις Μέλους της Δικ. Επιτροπής, Η Α.Ε.Κ. εις Κωνσταντινούπολιν (Αθήναι), Ο Μπούφαλο Δεν είναι Πρωταθλητής (Αθήναι), Η Χθεσινή Φιλική Συνάντησις Ομίλου – Αφόβου, Ο.Φ. Ηρακλείου – Ο.Φ. Ρεθύμνης (Ρέθυμνον), Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): Εθνικός – Ηρακλής, Α.Ε.Κ. – Ηρακλής, ΑΡΗΣ – ΠΑΟΚ, Ο Μπούφαλο ανεδείχθη νικητής, Οι Ελληνοαιγυπτιακοί Αγώνες	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 31: 3 Μαΐου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Εκλεκταί Συνεργασίαι: Τα Γυμναστήρια</i>	
Τίτλος: <i>Περί το Πρωτάθλημα: Ποια θα είναι η Πρωταθλήτρια (του συνεργάτου μας); Κυριακάτικα Απογεύματα: Ξαναβάφτισμα, Οι Ελληνοαιγυπτιακοί Αγώνες, Δια την Υγείαν σας: Ο Αέρας, Είδωλα</i>	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αφίξεις, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Ι.Δ., «Ελληνικός Στίχος: Τάλως» Για τη Γυναίκα: Κάλλος και Αθλητισμός, Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου, Στην Άκρη της Πένας, Επιστολαί, Ο Δήμαρχος Χανίων, Πρακτικά Συμβουλαί, Εύμυθα φύλλα, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης»: ΑΡΗΣ-ΑΕΤΟΣ (Μυτιλήνη-του ανταποκριτού μας), Κεφαλληνιακός-Βεβενι (Αργοστόλιον), Οι Αγώνες Ξάνθης (Ξάνθη), ΕΓΟΗ-ΕΡΜΗΣ (Ηράκλειον), Οι Αθλητικοί Αγώνες (Αλεξανδρούπολη), Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ο.Φ. Ηρακλείου – Ο.Φ. Ρεθύμνης, Ένα Ψήφισμα του Μινωταύρου, Η Χθεσινή Συνάντησις των Ομάδων Τάλως-Άφοβος και ο Ενταφιασμός του Υπνωτιστού Φακίρου Πεγιάν, Το Γήπεδον Ηρακλείου, Παραιτήσεις, Η Εορτή της Προσεχούς Κυριακής, Ο Πλάβο Νούρμι Δεν είναι Επαγγελματίας: Η Απόφασις της Ομοσπονδίας, Ιωνία – Κρητικός, Ο.Φ. Χανίων εις Ηράκλειον Ενίκησεν την ΕΓΟΗ, Ανεβλήθη ο Αγών Ολυμπιακού – Παναθηναϊκού (Αθήναι), Τελευταία Ώρα (του ανταποκριτού μας): ΑΡΗΣ-Απόλων, Ηρακλής - Α.Ε.Κ.	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 32: 9 Μαΐου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 4	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Γυναίκα και Σπορ (καθηγητού Φυσικής Αγωγής)</i>	
Τίτλος: Για τη Γυναίκα: Οι Γυναίκες της Εποχής, Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου, Δήλωσις, Αι Ερευνάί μας: Η Κίνησις των Σωματείων μας: "Τάλλως" Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Προσκοπισμός, «Ο Τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Ενσταντανέ: Δ.Π., Η Διαιτησία, Οι Συνδρομηταί μας, Στην Άκρη της Πένας, Οι Αγώνες δια το Κύπελλον του Νταϊήβις (Αθήναι), Επιστολαί, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Πρόσκοποι – Μικτή Γυμνασίου (Νεάπολις), Η Εθνική Κατηγορία, Ατρόμητος-ΑΡΗΣ (Ρέθυμνον), Ο Σχολικός Αθλητισμός, Ιδομενεύς – Χάλης, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ο Όμιλος Φιλάθλων Ηρακλείου παρά την ΥπεροχήνΗττήθη από τον Ο.Φ. Ρεθύμνης, Όμιλος Φιλάθλων Χανίων –Ε.Γ.Ο.Η. (Ηράκλειον), Ο Αγών, , ΕΓΟΗ – Όμιλος Φιλάθλων, Το ΠοδοσφαιρικόνΠρωτάθλημαΤάλλως – Μικτή Γαλλικού Στόλου, Τελευταία Ωρα (Αθήναι, του ανταποκριτού μας): Απόλλων –ΑΕΚ, Ηρακλής –Εθνικός	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 33: 16 Μαΐου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Η Ακατάληπτος Απόφασις</i>	
Τίτλος: Εικόνες-Σκέψεις: Μαϊμουδισμός και Αθλητισμός (του συνεργάτου μας), Προσκοπισμός, Αθλητικά Ενσταντανέ: Σ.Γ., Στην Άκρη της Πένας, «Κρίσεις - Σχόλια», Αι Έρευνάί μας: Η Κίνησις των Σωματείων μας: "Τάλλως" Χανίων (του συνεργάτου μας), Το Πένταθλον	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Βαφτίσεις, Αρραβώνες, Αφίξεις, Ο Δήμαρχος Χανίων, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Άμμιλα-Κάστελλος, Όμιλος-Ατρόμητος (Ρέθυμνον, του ανταποκριτού μας), Απερρίφθη η Ένστασις Αναβολής του Πρωταθλήματος: Το Πρωτάθλημα Αρχίζει την 22 Τρέχοντος, Παραμένει ο κ. Διομ. Φανδρίδης, Την Προσεχήν Κυριακήν Ενεργούνται Αρχαιρεσίαι δια το Νέον Διοικ. Συμβούλιον, Η Τιμωρία του Γραμματικόπουλου: Εκηρύχθη Επαγγελματίας (Αθήναι), Η Χθεσινή Μεγάλη Ποδοσφαιρική Συνάντησις Ο.Φ.Χ. – Ατρόμητος Ρεθύμνης, Οι Σκοπευτικοί Αγώνες, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 34: 23 Μαΐου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ο Κλασικός Αθλητισμός</i>	
Τίτλος: «Εικόνες-Σκέψεις»: Νέαι Κατευθύνσεις (του συνεργάτου μας), Η Τέχνη του Ποδοσφαίρου, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Α.Β., «Στην Άκρη της Πένας», «Κρίσεις - Σχόλια», Ο Προσκοπισμός: Προσκοπική Κίνησης, Αλληνικός Στίχος: Στον Όμιλο Χανίων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Εορταί, Αναχωρήσεις, Ο Όμιλος Αντισφαιρίσεως Χαν.ιων εις Ηράκλειον, Ο Δήμαρχος Χανίων, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ποδοσφαιρικά Βόλου (Βόλος), Νέος Τερματοφύλαξ, Ουγγαρία-Γερμανία (Αθήναι), Το Κύπελλον Ντέιβς, Θρίαμβοι του Λόντου, Οι Εφηβικοί Πατρών, Όμιλος Ρεθύμνης-Ολυμπιακός Ηρακλείου, Το Νομοσχέδιον περί Φ. Αγωγής, Οι Βαλκανικοί Αγώνες (Αθήναι, του ανταποκριτού μας), Το Βαλκανικόν Κύπελλον (Αθήναι), Τιμωρία Παικτών (Αθήναι), Η Χθεσινή Συνέλευσις των Ποδ. Σωματείων μας, Αι Χθεσιναί Επιδείξεις: Η Εμφάνισις Των Σχολείων, Τελευταία Ώρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Παναθηναϊκός-Ολυμπιακός, Απόλλων-ΠΑΟΚ, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 35: 30 Μαΐου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Και πάλιν ο Κλασικός Αθλητισμός</i>	
«Εικόνες-Σκέψεις»: Γυμναστικά Επιδείξεις (του συνεργάτου μας), Εκ του Αγγλικού: Το Ποδόσφαιρον, Νόμοι επί του Παιχνιδιού του Football, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Ν.Κ., «Στην Άκρη της Πένας», «Κρίσεις - Σχόλια», «Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: "Τάλλως" Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Βαπτίσεις, Αρραβώνες, Αλληλογραφία, Οι Συνδρομηταί, Ο Δήμαρχος Χανίων, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ατρόμητος-ΕΓΟΗ (Ηράκλειον), Ανεγνωρίσθη ο Ερμής, Καταρρίψεις Ρεκόρ (Αθήναι), Χάλης- Μινώταυρος, Εθνικός-Μικτή Νεαπόλεως, Προσκοπική Κίνησις (Τα Αθλητικά Τμήματα-Εκδρομαί), Αγώνες του Λοζ'Αντζελες, Εγγραφαί(Αθήναι), Έρχεται ο Κουτσουνάρος(Αθήναι), Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες (Αθήναι), Το Νέον Διοικ.ν Συμβούλιον της Α.Π.Ε.Χ.: Καταρτισμός Δικαστηρίων, Η Επιτροπή Ενστάσεων, Συγχώνευσις Σωματείων, Ο Χθεσινός Αγών Πρωταθλήματος: Όμιλος Φιλάθλων – Ιωνία, Τελευταία Ώρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Παναθηναϊκός-ΑΕΚ, Αρης-Ολυμπιακός, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 36: 6 Ιουνίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Η Φόρμα των Ποδοσφαιριστών</i> (από συνάδελφον των Αθηνών)	
«Εικόνες-Σκέψεις»: Σωματική Αγωγή (του συνεργάτου μας), «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Π.Γ., «Στην Άκρη της Πένας», Το Ποδόσφαιρον: Εκ του Αγγλικού, «Αι Έρευνάι μας: Η Κίνησις των Σωματείων: "Τάλλως" Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», , Οι Συνδρομηταί, Δηλώσεις του Υπουργού Παιδείας: Δια την ΦυσικήνΑγωγήν, Νίκη-Μικτή Κριτσάς (Άγιος Νικόλαος), Α.Ε.Ρ. - Α.Ε.Η. (Ρέθυμνον), Όμιλος- Ιωνία (συνέχεια), Δύο Τραγικά Δυστυχήματα εις τον ΕλληνικόνΑθλητισμόν, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Τα Αποτελέσματα των Σχολ. Σκοπευτικών Αγώνων, Ηκυρώθη ο Αγών Φόβου- Ανατολικού Αστέρος, Παραίτησις Προέδρου της Ε.Π.Ο. (Αθήναι), Η Προχθεσινή Μαθητική Συνάντησις: Μικτή Χανίων-Γ' Γυμνάσιον Πειραιώς, Τελευταία Ώρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Ολυμπιακός - Παναθηναϊκός, ΠΑΟΚ-Ηρακλής, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 37: 13 Ιουνίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Το Γυμναστήριον Χανίων και το Ταμείον Εκπαιδευτικής Προνοίας</i>	
Το Ποδόσφαιρον: Εκ του Αγγλικού, Εκπαίδευσις – Φυσιολατρεία (του καθηγητού), «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Δ.Κ., «Στην Άκρη της Πένας», Η Κάθοδος των Γυναικών εις τον Στίβον: Η Σύγχρονος Αταλάντη: Αι Γυναικείαι Ελπίδες εις το Λοξ'Αντζελες) «Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: "Τάλλως" Χανίων (του συνεργάτου μας), Η Διαιτησία, Ωφέλημαι Συμβουλαί: Υγιεινή	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Γυμναστικά Επιδείξεις: Αθλητικοί Αγώνες (Νεάπολις), Το Πρωτάθλημα (Ηράκλειον), Πειραίευσ-Α.Ο.Ρ. (Ρέθυμνον), Το Εφηβικόν Πρωτάθλημα (Ηράκλειον), Έλεγχος Σωματείων (Αθήναι), Το Πρωτάθλημα Β' Κατηγορίας: Ανατολικός Αστήρ – Άφοβος, Ιωνία – Κρητικός Αστήρ, Σκοπευτικοί Αγώνες, Ε.Γ.Ο.Η.- Ολυμπιακός (Ηράκλειον), Τελευταία Ωρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Άρης-ΑΕΚ, Παναθηναϊκός -Ηρακλής, Ολυμπιακός-Εθνικός, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 38: 20 Ιουνίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Προς το Δρόμον της Υγείας (της συναδέλφου εκ Λασσηθίου)</i>	
Εκπαίδευσις – Φυσιολατρεία (του καθηγητού), «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Γ.Φ., «Στην Ακρη της Πένας», Η Κάθοδος των Γυναικών εις τον Στίβον: Η Σύγχρονος Αταλάντη: Αι Γυναικείαι Ελπίδες εις το ΛοζΆντζελες, Επιστολαί: Αθλητικά Νέα, Ωφέλημαι Συμβουλαί: Υγιεινή	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Προσκοπικά Χανίων, Προσκοπικά (Ηράκλειον), Ε.Γ.Ο.Η-Ολυμπιακός(Ηράκλειον), Αχχιλεύς- Ηρακλής (Ρέθυμνον), Εθνικός- Ιωνία (Ηράκλειον), Οι Αγώνες Τέννις (Ηράκλειον), Το Πραξικόπημα της Ομάδος ΑΕΤΟΥ (Αθήναι), Η Συνεδρίασις της Α.Π.Ε.Χ. , Ο Χθεσινός Αγών Πρωταθλήματος: Τάλως-Όμιλος Φιλάθλων, Τελευταία Ώρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Εθνική Ομάς –Μικτή Πειραιώς, Άρης –ΠΑΟΚ, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 39: 27 Ιουνίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Το ΕπαρχιακόνΠοδόσφαιρον</i>	
Από τις Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Τάλως-Όμιλος Φιλάθλων (του συνεργάτου μας), «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Γ.Δ., Το Ποδόσφαιρον: Εκ του Αγγλικού, «Στην Άκρη της Πένας», «Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Τάλως –Όμιλος, Εθνικός-Άρης (Ηράκλειον), Ε.Γ.Ο.Η- Ηρακλής(Ηράκλειον), Οι Ποδηλατικοί Αγώνες, Άρης-Ατρόμητος (Ρέθυμνον), Εκδρομαί, Διάφορα Αθλητικά Νέα, Το ΒαλκανικόνΚύπελλον, Τα “Πράσινα” Πουλιά (Αθήναι), Ανατολικός Αστήρ –Όμιλος, Τάλως – Όμιλος Φιλάθλων Ρεθύμνης (Ρέθυμνον), Άμιλλα-Μάνος, Τελευταία Ώρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Εθνικός – Απόλλων, Βουλγαρία-Ρουμανία, Σερβία –Ελλάς, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 40: 4 Ιουλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Το Δέκαθλον</i>	
Εκδρομαί και Φυσιολατρεία, Στίχοι... του Γηπέδου, Αστήρ-Όμιλος «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Χ.Χ., Το Ποδόσφαιρον: Εκ του Αγγλικού, «Στην Άκρη της Πένας», Το Ποδόσφαιρον, «Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Τάλως –Αθλητικός Όμιλος Ρεθύμνης, Εθνικός- Άρης (Ηράκλειον), Ε.Γ.Ο.Η- Ηρακλής(Ηράκλειον), Τα Φυσίγγια «Εθνικής Αμύνης», Νέα Νίκη του Λόντου, Το ΒαλκανικόνΚύπελλον, Τιμωρία Σωματείων και Παικτών, Μεγάλη Νίκη του Λουϊζ, Αποφάσεις Συμβουλίου ΑΠΕΧ, Τάλως – Ιωνία, ΕΓΟΗ-Όμιλος Φιλάθλων(Ηράκλειον), Όμιλος Πλατανιά –Πέργαμος Γερανίου (Πλατανιάς), Τελευταία Ωρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Βουλγαρία-Ελλάς, Διαφήμιση	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 41: 4 Ιουλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Φραγγελιον και Σκούπα</i>	
Από τας Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Τάλως-Ιωνία (του συνεργάτου μας), «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Ι.Ρ., «Στην Άκρη της Πένας», Το Ποδόσφαιρον, «Αι Έρευνάί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Η Ε.Γ.Ο.Η ενίκησεν τον ΟΦΗ(Ηράκλειον), Β΄ Ατρομήτου-Άφοβος (Ρέθυμνον), Προσκοπική Κίνησις, , Κάστελλος – Άμυλλα Άρης- Αχιλλεύς, Ηρακλής-Σπηλιάς (Κολυμβάρι), Οι Προχθεσινοί Πυγμαχικοί Αγώνες Ηρακλείου: Ο Καλογιάννης εκάλεσε τον Ταρζάν εις Αγώνα Ρεβάνς, ΤΑποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΠΕΧ, Τάλως –Ανατολικός Αστήρ, Τελευταία Ώρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Παναθηναϊκός-ΠΑΟΚ, Ολυμπιακός-ΑΕΚ, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 42: 18 Ιουλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Τα Έκτροπα</i>	
Από τας Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Τάλως-Ανατολικός Αστήρ (του συνεργάτου μας), Αθλητικός Στίχος στο "Τάλω", Υγιεινή, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Ι.Χ., «Στην Άκρη της Πένας», Σοφά Λόγια, Επίκαιρα Θέματα: Η Θαλασσοθεραπεία: Η Χρήσις των Θαλασσιών Λουτρών, «Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», Η Τιμωρία των Παικτών, Γνωστοποιήσεις, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ατρόμητος – Αχιλλεύς (Ρέθυμνον, του ανταποκριτού μας), Ο Χορός Α.Ο. Άρης (Ρέθυμνον, του ανταποκριτού μας), Εθνικός- Τάλως(Ηράκλειον), Άμιλλα-Όμιλος, Μινώταυρος-Δρήρος (Νεάπολις, του ανταποκριτού μας), Πρόσκλησις, Ο Δήμαρχος Χανίων, Ε.Γ.Ο.Η – Εργοτέλης (Ηράκλειον, του ανταποκριτού μας), Συγχώνευσις Σωματείων, Τάλως-Ανατολικός Αστήρ, Όμιλος Φιλάθλων – Ηρακλής (Ηράκλειον, τηλεφωνικώς), Τελευταία Ωρα (Αθήναι: του ανταποκριτού μας): Εθνικός-ΑΕΚ, Απόλλων-Ολυμπιακός, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 43: 25 Ιουλίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Η Νέα Φάμπρικα</i>	
Επίκαιρα Θέματα: Η Θαλασσοθεραπεία (Β΄), Κεντρίσματα: Το "Πρωτάθλημα", Αθλητικός Στίχος: Στις φίλαθλες Γυναίκες, Η Υγιεινή, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Α.Σ., «Στην Άκρη της Πένας», Από τας Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Τάλως-Ανατολικός Αστήρ	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Πυγμαχικοί Αγώνες: Ηττήθη ο Καλογιάννης(Ηράκλειον, του ανταποκριτού μας), Προσκοπικά, Ατύχημα εις Ποδοσφαιριστήν, Η Ένωσις Ρεθύμνης (Ρέθυμνον, του ανταποκριτού μας), Οι Ευρωπαίοι εις Λος Άντζελες: Συνεχείς Αφίξεις Ομάδων, Ο Ερμής εις Νεάπολιν (Ηράκλειον), Ο Χθεσινός Αγών Πρωταθλήματος: Τάλως-Ολυμπιακός, (τεχνικό πρόβλημα στα τηλεγραφήματα)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 44: 1 Αυγούστου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Ένα Παράδειγμα</i>	
Ας Προσέξουν τας Συνεπείας, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Π.Μ., «Στην Άκρη της Πένας», Αι Έρευνάί μας: Η Κίνησις των Σωματείων,· Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας), Από τας Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Τάλως-Όμιλος Φιλάθλων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Κοινωνικά»: Αφίξεις «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Τάλως-Όμιλος Φιλάθλων, Μια Συνέντευξις με τον κ. Ασπρογέρακα, ΑΟΡ-Άρης, Δήλωσις, Επιστολαί, Η Γεν. Διοίκησις Ηκύρωσε την Απόφασιν της ΑΠΕΧ όσον αφορά την Εγγραφή των Ποδοσφαιριστών, Όμιλος- Ολυμπαικός (Ηράκλειον), Ερμής-Δρήρος (Νεάπολις), Αθλητικά Είδη εις Συλλόγους, Θα Τιμωτηθούν οι Βάζοςκλπ, Διελύθη ο Πειραιϊκός Όμιλος, Αναβολή Συνελεύσεως, Παραίτησις Συμβούλου, Ο "Φαληρικός" εις τα Χανιά, Όμιλος Φιλάθλων – Ανατολικός Αστήρ, (τεχνικό πρόβλημα στα τηλεγραφήματα)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 45: 8 Αυγούστου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Πάύσατε Ω Άνδρες (του Κοτρώνη)</i>	
Η Έκβασις του Ποδοσφαιρικού Πρωταθλήματος εις Πόλεως της Χανίων: Το Καθήκον της Ενώσεως, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Μ.Φ., «Στην Άκρη της Πένας», Από τας Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Όμιλος- Αστήρ, Αι Έρευνάί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: Όμιλος Φιλάθλων Χανίων (του συνεργάτου μας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», Διακήρυξις: Ο Δήμαρχος Χανίων, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Προσκοπικά (Άγιος Νικόλαος-του ανταποκριτού μας), Το ΒαλκανικόνΚύπελλον, Αχιλλεύς- ΑΟΡ (Ρέθυμνον, του ανταποκριτού μας), Επανέρχεται ο Μεσσάρης, Αρχαιρεσίαι, Ολυμπιακός – Ηρακλής (Ηράκλειον), Άρης-Ηρακλής (Βουκολιές), Νίκη Έλληνοσ Αθλητού, Ο Νέος Νόμος περί Φυσικής Αγωγής, Ετιμωρήθησαν οι Παίκται του Ολυμπιακού, Αναβάλλονται οι Αγώνες Κατατάξεως, Η Χ΄Ολυμπιάς, Ιωνία-Όμιλος, ΕΓΟΗ-Εργοτέλης (Ηράκλειον, τηλεφωνικώς)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 46: 15 Αυγούστου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Η Αναβολή</i>	
Δια τον κ. Σπηλιωτόπουλον, Κεντρίσματα: Απαγωγές, Σοφά Λόγια, Η Απόδοσις των Αθλητών μας στο Λοξ'Αντζελες, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Φ.Μ., «Στην Άκρη της Πένας», Από τας Συναντήσεις του Πρωταθλήματος: Ιωνία –Όμιλος Φιλάθλων, Η "Έρευνά" μας	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Θεάματα»: Ολύμπια, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Ο Απόλλων,, Ιωνία-Κρητικός (Ηράκλειον, του ανταποκριτού μας), Η Ελληνορωμαϊκή, Το Ποδόσφαιρον, Ο Μαραθώνειος, Ο Δήμαρχος Χανίων, ΕΓΟΗ-Εργοτέλης (Ηράκλειον), Μία Πρόσκλησις της Ιωνίας, Δρήρος-Δικταίος, Ο Χρόνος του Μαραθωνείου, Ο Τίτλος του Λόντου, Κατάρριψις Ρεκόρ, Διοργάνωσις Αγώνων, Νίκη του Λόντου, Ολυμπιακός-Πρόσκοποι, Πρόσκλησις, Ο Χθεσινός Μεγάλος Ποδοσφαιρικός Αγών: Όμιλος Φαλήρου – Όμιλος Φιλάθλων Χανίων, Ο Χορός του ΟΑΧ. Ο Σημερινός Αγών, Διαφήμιση	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 47: 22 Αυγούστου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 6
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Μερικαί Απλαί Ερωτήσεις δια την Χωροφυλακήν</i>	
Άρθρα Συνεργατών: Μερικαί Αλήθειαι, Η Διαιτησία, Εύθυμα Φύλλα, Τεχνική Στήλη, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Π.Τ., «Στην Άκρη της Πένας», Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικό Ιδεώδες (Α΄), Οι Πρώτοι Νικηταί της Χ΄ Ολυμπιάδος	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», Διακήρυξις: Ο Δήμαρχος Χανίων, «Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα»: Τάλως-Όμιλος Φαλήρου, Όμιλος Ηρακλής (Ηράκλειον), Ο Αθλητισμός Βιάννου (Βιάννος), Τα Πράσινα Πουλιά Διαλύονται (Αθήναι του ανταποκριτού μας), Έλευσις Τουρκικής Ομάδος (Αθήναι, του ανταποκριτού μας), Νέα Νίκη του Τζιμ Λόντου (Αθήναι), Η "Μπολόνια" Πρωταθλήτρια της Κεντρικής Ευρώπης (Αθήναι), Οι Βαλκανικοί Αγώνες (Αθήναι), Αι Προσεχείς Συναντήσεις: Τάλω – Ομίλου Φιλάθλων, Τάλω – Ιωνία, Ο Νόμος Φυσικής Αγωγής, Τάλως-Πέργαμος Γερανίου, Β΄ Μάνου-Εθνικός, , ΟΦΧ- ΑΟ Πλατανιά, Αναβολή Συνελεύσεως, Ιωνία-Κρητικός Αστήρ, ΕΓΟΗ-Ατρόμητος(Ρέθυμνον), Όμιλος- Ολυμπιακός(Ηράκλειον, του ανταποκριτού μας), Διαφήμιση	

<b>Έτος Α΄. Φύλλο 48: 29 Αυγούστου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>Αχαρίς Πόλεμος</i>	
Από μία Ωραία Προσκοπική Εκδρομή εις Στέρνες του Ακρωτηρίου, Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικόν Ιδεώδες, Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Σωματείων: "Ιωνία" Χανίων (του συνεργάτου μας, Οι Πρώτοι Νικηταί της Χ'Ολυμπιάδος Άρθρα Συνεργατών: Μερικαί Αλήθειαι, Η Διαιτησία, Εύθυμα Φύλλα, Τεχνική Στήλη, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Π.Τ., «Στην Άκρη της Πένας»,	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αναχωρήσεις, Δια του κκ Συνδρομητάς μας, Δήλωσις, Διακήρυξις: Ο Δήμαρχος Χανίων, «Ο Τροχός των Σπορ»: «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Χ.Μ.: Αρχαιρεσία του Αθλ. Απόλλωνος, Η Διαιτησία, Σοφά Λόγια, «Στην Άκρη της Πένας», «Θεάματα» Ολύμπια, Από μία Ωραία Προσκοπική Εκδρομή εις Στέρνες, Ομάς Προσκόπων Ελύρου,	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Ιωνία – Κρητικός Αστήρ, Το Γυμναστήριον Ηρακλείου (Ηράκλειον), Άρης- Περγαμος, Αποφάσεις Συμβουλίου ΑΠΕΧ, Παλαιστική Επίδειξις, Εθνικός-Απόλλων (Ηράκλειον), Οι Αγώνες του Σικάγου, Νίκαι Ελλήνων Παλαιστών, Λουΐς-Γκάρι Μάλντι, Κινηματογραφική Παράστασις, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τελευταίαι Ειδήσεις Τηλεγραφήματα»: Ατρόμητος – ΕΓΟΗ, Προκήρυξις Πανελλήνιων Αθλητικών Αγώνων: Το Τοπικόν Πρωτάθλημα, Η χθεσινή Συνάντησις: Τάλως-Όμιλος Χανίων, Αναβολή Συνελεύσεως, Τελευταία Ώρα (Αθήναι, του ανταποκριτού μας): Μεγαλειώδης Υποδοχή του κ. Βενιζέλου εις Θεσ)νίκην	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 49: 5 Σεπτεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: <i>ΕλεύθεραιΓνώμαι: Το Ποδόσφαιρον στην Ελλάδα, Εμφάνισης, Πρόοδος και Αποτελέσματα (μαθητού Διδασκαλείου Γυμναστικής)</i>	
Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικόν Ιδεώδες, Στο Περιθώριο των Γεγονότων: Η Ασχήμια-Το Καθήκον του Δήμου-Η Επανεκτίμησις, Αι Έρευναί μας: Η Κίνησις των Αθλητικών Σωματείων μας "Ιωνία" Χανίων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αναχωρήσεις, Δια του κκ Συνδρομητάς μας, Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικόν Ιδεώδες, Πρόσκλησις, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Ι.Χ.: Νέα Περίεργα: Αθλητικοί Γάμοι-Αυτοκίνητα που Πετούν-Διάλογοι-Εύθυμες Ιστορίες, Πρωταθλητής και Αυτόγραφα, Σοφά Λόγια, «Στην Άκρη της Πένας», Προσκοπικά, «Θεάματα»: Ολύμπια, Πάνθεον, Ο Αθλητισμός στο Λασήθι (Νεάπολις), Το Κύπελλον της Κεν. Ευρώπης, ,	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Τάλως -Όμιλος Φιλάθλων, Αποφάσεις του Συμβουλίου του Σωματείου "Απόλλων", ΕΓΟΗ-Άγγλοι (Ηράκλειον), Κάστελλος-Πολ. Αστήρ, Τιμωρία Ποδοσφαιριστών, Απείθαρχοι Εκδηλώσεις, Το Αγγλικόν Πρωτάθλημα, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα: Η Χθεσινή Άφιξις και Υποδοχή του κ. Βενιζέλου: Ολόκληρος ο Εκφωνηθείς Λόγος του – Το Πολιτειακόν, Ο Συνδυασμός Φιλελευθέρων, Τάλως – Ιωνία, Αναβολή Αγώνος (Ηράκλειον, τηλεφωνικώς)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 50: 12 Σεπτεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός σελίδων: 2	Αριθμός στηλών: 5
Τυπογραφείο: Διευθυντής Τυπογραφείου: Κανάκης Φραγκιαδάκης	Διευθυντής και Υπεύθυνος Εκδότης: Στάθης Κοτρώνης
Επικοινωνία: Στάθης Κοτρώνης	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης: -	Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο: Τίτλος: Άρθρα Συνεργατών: Ένας Περίπατος στα Γυμναστήρια των Αθηνών: Αθλητικές Εκτυπώσεις	
Κεντρίσματα: Ο Λόγος των Φιλάθλων, Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικόν Ιδεώδες, Στο Περιθώριο των Γεγονότων: Η Κίνησις-Τα Οινοποιεία- Ο Άσκοπος Θόρυβος-Το Σχολείον Χωροφυλακής, Από μια ωραία εορτή των Προσκόπων ΡοδοβανίουΣελίνου	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κοινωνικά»: Αναχωρήσεις, Η Έρευνα μας, Κινηματογραφική Παράστασις, «Αθλητικά Ενσταντανέ»: Δ.Μ.: Εύθυμα Φύλλα, Ο Στίχος στον Τάλω, Αρχαιρεσείαι ΟΦΧ, «Στην Άκρη της Πένας», Δια του κκ Συνδρομητάς μας, Η Φυσική Αγωγή και το Αθλητικόν Ιδεώδες, «Θεάματα»: Δημ. Κήπος, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις - Σχόλια», «Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις»: Τάλως – Ιωνία, Μινώταυρος-Εθνικός (Ηράκλειον), Η Κάθοδος του Μεσσάρη, Σαμψών-Όμιλος Φιλάθλων, Κάστελλος – Όλυμπος, Τιμωρία Παικτών, Πρόσκλησις, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Τελευταίαι Ειδήσεις και Τηλεγραφήματα: Η Σύμπηξις Μετεκλογικού Δημοκρατικού Μετώπου (Αθήναι), Δήλωσις του κ. Καφαντάρη, Δηλώσεις του κ. Τσαλδάρη, Οι Κατώτεροι Αξιωματικοί Ιδρύουν Ίδιον Σύνδεσμον(Αθήναι), Η Χθεσινή Πυρκαγιά εις την Πόλιν μας, Το Πρωτάθλημα Ηρακλείου: Όμιλος Φιλάθλων – ΕΓΟΗ (Ηράκλειον, τηλεφωνικώς), Ο Έλεγχος των Τραπεζών (Αθήναι), Το Χρηματιστήριον (Αθήναι), Κατά του Συνδέσμου (Αθήναι), Άρης-Σπηλιά, Περιφανής Νίκη του Λόντου, Η Νέα Σύνθεσις του Ολυμπιακού (Αθήναι), Μεγάη Νίκη του Βάσση (Αθήναι), Κρητικός Αστήρ – Άφοβος, Τελευταία Ώρα (Αθήναι): Αι ζημαίαι της Ελλάδος εκ του Γαλλικού Χρέους, Ο Πρώτος Αγών της Εφετινής Περιόδου: Παναθηναϊκός- Ηρακλής (Αθήναι, τηλεγραφικώς)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 51: 19 Σεπτεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>		
Αριθμός Σελίδων: 4		Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης		Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:		Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:		
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Κύριο άρθρο. Άρθρα Συνεργατών: Ο αρχαίος και νεώτερος ελληνικός αθλητισμός (Αλέκος Χαϊδεμενάκης)		
Τίτλος: Στο περιθώριο των γεγονότων		
Τίτλος: Από το πρωτάθλημα Ηρακλείου. Όμιλος Φιλάθλων- ΕΓΟΗ 3-2		
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Δια τους κ. κ. συνδρομητάς μας, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εσταντανέ, Στην Άκρη της Πέννας, Ιστορία συλλόγων: Ιωνία Χανίων,Θεάματα, Ο Δήμαρχος Χανίων (Ιω. Καλλιτεράκης), Διαφημίσεις		
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης: Όμιλος Φιλάθλων- ΕΓΟΗ 3-2, Κρητικός Αστήρ- Άφοβος 4-1, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις		
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Η έκθεσις της δημοσιονομικής επιτροπής δια τα ελληνικά οικονομικά, Το Νότιον Πρωτάθλημα (του ανταποκριτού μας), Τάλως - Κρητικός Αστήρ 4-0,Αμυνα-Εργοτέλης 3-1, Αετός Α΄Β΄- Καστέλλου 3-2, Νέον Συμβούλιον ναυτικού τμήματος ΕΓΟΗ, Τελευταία Ώρα: Απόπειρα Φόνου κατά Υπουργού. Εφονεύθη εις των συνοδών του. Αυτοκτονία Βιομηχάνου (του ανταποκριτού μας)		

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 52: 26 Σεπτεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>		
Αριθμός Σελίδων: 4		Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης		Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:		Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:		
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Κύριο άρθρο: Ενώπιον της νέας περιόδου. Τα επεισόδια εις τα γήπεδα		
Τίτλος: Σκιτσάκια. Από τους αγώνες του σταδίου μας		
Τίτλος: Δηλώσεις του κ. Βενιζέλου δια τον αθλητισμόν		
Τίτλος: Αι έρευνάί μας. Αθλη. Όμιλος Ρεθύμνης		
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Δια τους κ. κ. συνδρομητάς μας, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εσταντανέ, Στην Άκρη της Πέννας, Επιστολαί (Νίκος Παπαδάκης), Κοινωνικά, Ο Δήμαρχος Χανίων (Ιω. Καλλιτεράκης), Διαφημίσεις		
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις: Τάλως- Κρητικός Αστήρ 4-0, Απόλλων- Μινώταυρος 1-0, Ολυμπιακός- Γκιζ Τεπέ 1-1, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις		
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>		
Τα αποτελέσματα των βουλευτικών και γερουσιαστικών εκλογών, Η τάξις κατά τας εκλογάς, Κατάργησις Όπλων, Εψηφισεν ο κ. Βενιζέλος, Η τήρησις της τάξεως, Τα μικρά κόμματα		

Έτος Β΄. Φύλλο 53: 03 Οκτωβρίου 1932, Δευτέρα		
Αριθμός Σελίδων: 4		Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης		Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:		Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:		
1 <sup>η</sup> σελίδα		
Κύριο άρθρο. Το έργον της αποκαθάρσεως		
Τίτλος: Στο περιθώριο των γεγονότων: Πάλιν οι κληροι, Το καθήκον των βουλευτών, Προς νέας εκλογάς, Οι αξιωματικοί		
Τίτλος: Αι έρευνάι μας: Αθλητ. Όμιλος Ρεθύμνης		
Κεντρίσματα: Οι Τραμπούκοι (Ο Κεντριστής)		
Με μία βάρκα. Από το Αργοστόλι εις τον Πειραιά		
2 <sup>η</sup> σελίδα		
Δια τους κ. κ. συνδρομητάς μας, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εσταντανέ, Στην Άκρη της Πέννας, Επιστολαί (Νικ. Παπαδάκης), Κοινωνικά, Γαλλικάί Προετοιμασίαι, Διαφημίσεις		
3 <sup>η</sup> σελίδα		
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις: Οι ΙΙΙ Βαλκανικοί Αγώνες. Τα μετέχοντα κράτη και αθληταί, Αφίχθη ο Τσακαλάκης, Ο Ντούντα καταρρίπτει το παγκόσμιον ρεκόρ σφαιροβολίας, Αθλητικά Νέα από παντού, Η Εθνική Κατηγορία, Τιμωρία πρωταθλητού, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις		
4 <sup>η</sup> σελίδα		
Το λαϊκόν κόμμα ανεγνώρισε την δημοκρατίαν, Νέα νίκη του Λόντου, Ο Μαξ Σμέλιγκενίκησε τον Γουώλκερ, Οι σεισμόπληκτοι, Αι απαιτήσεις του συνδέσμου και ο σχηματισμός της νέας κυβερνήσεως, Η βελτίωσις των ποδοσφαιρικών πραγμάτων, Η κλήρωσις του λαχείου του Στόλου, Θα σχηματίσουν κυβέρνησιν τα δημοκρατικά κόμματα(του ανταποκριτού μας), Τελευταία Ώρα: Αι χθεσιναί συναντήσεις. Παναθηναϊκός- Γουδί 3-0, Ολυμπιακός- Άμυνα 3-0, Απόλλων-Εθνικός 1-0, Οι Προβαλκανικοί Αγώνες (Παπαδογιάννης)		

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 54: 10 Οκτωβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης	Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Το Β΄ έτος της εκδόσεώς μας	
Τίτλος: Στο περιθώριο των γεγονότων: Υπέρ των σεισμοπαθών, Επί μίας επιθέσεως, Ο φωτισμός, το καθήκον των αρχηγών, Η Φυσική Αγωγή,	
Τίτλος: Αι έρευνάι μας: Όμιλος Ρεθύμνης	
Το ποδόσφαιρον είναι αθλητισμός;, Η γνώμη του κ. Τσαλδάρη, Υγιεινή: Ο Ύπνος	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Δια τους συνδρομητάς μας, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εσταντανέ, Πως να παίζετε ποδόσφαιρον, Μία σύστασις, «Στην άκρη της πέννας», Μικρά Νέα, Κοινωνικά, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις: Χάλης- Άτλας 2-0, Οι ξένοι αθληταία, Κολυμβητικοί αγώνες Ηρακλείου, Ο ΑΟ Ρεθύμνης εις Σμύρνην, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Η Γαλλία περικόπτει τους μισθούς. Το κυβερνητικόν ζήτημα άλυτον, Δηλώσεις Βενιζέλου, Οικονομικά μέτρα εις Γαλλία, Τα πολεμικά χρέη, Παραίτησις κυβερνήσεως, Οι άνεργοι του κόσμου, Ο κ. Δρακόπουλος εις Χανιά, Ιωνία-Κρητικός Αστήρ 1-0, Τα ποδοσφαιρικά ζητήμα ηρακλείου, Τελευταία Ωρα: Οι Βαλκανικοί Αγώνες. Η Ελλάς εθριάμβευσεν	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 55: 17 Οκτωβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης	Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Ο Ιωάννης Χρυσαφής	
Τίτλος: Επίκαιρα θέματα, Το ποδόσφαιρον είναι αθλητισμός;	
Τίτλος: Στο περιθώριο των γεγονότων: Η σταδιοδρομία μας, Η εκκρεμότης, Το νέον ατύχημα, Το Ρουμαν- Χρεωστάσιον	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Νέα περίοδος	
Τίτλος: Αι έρευναί μας: Άφοβος Χανίων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Διά τους κ.κ. συνδρομητάς μας, Ο Τροχός των Σπορ: Μία δικαία απόφασις, Διά τους αθλητάς, «Στην άκρη της πέννας», Το ποδόσφαιρον είναι αθλητισμός;, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις: Η Ποδοσφαιρική Ένωσις Ρεθύμνης, Μάνος- Άμιλλα 1-0, Η κηδεία του Χρυσαφής, Παραίτησις του κ. Μυλωνάκη, Ο τίτλος του Λόντου, ΕΓΟΗ- Ερμής 5-0, Αι εκλογαί ΑΠΕΧ, «Κρίσεις-Σχόλια», Ανέκδοτα, Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Η πορεία της πολιτικής κρίσεως. Βαίνομεν προς νέας εκλογάς, Το Βαλκανικόνσυνέδριον, Η Σερβία εκήρυξεχρεωστάσιον, αι απόψεις των λαϊκών, Απόλυσις Κληρωτών, Το χρηματιστήριον, Οι εξοπλισμοί, Μποεγκράτσκυ- Κέρουλετ 4-0, Ανεβλήθη η δίκη του Πισπιρίγγου, Η επιτροπή εθνικής κατηγορίας, Οι ασθενείς του φθισιατρείου, Τελευταία Ωρα: Νέος ελληνικός θρίαμβος εις τους βαλκαν. αγώνας.	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 56: 24 Οκτωβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης	Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Άρθρα Συνεργατών: Οι Γ΄Παμβалkanικοί Αγώνες (Γιάννης Μυράντας)	
Τίτλος: Στο περιθώριο των γεγονότων, Οι προσφυγικοί κλήρεοι, Μία σύστασις, Η προσφυγή του Δήμου, Ο φωτισμός	
Τίτλος: Δήλωσις	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Νεοφώτιστος... (Διάβας)	
Τίτλος: Αι έρευναί μας: Αφοβος Χανίων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εσταντανέ, Προσκοπική Κίνησις, «Στην άκρη της πέννας», Το ποδόσφαιρον είναι αθλητισμός;, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησις: Μία ανασκόπισις των Βαλκανικών Αγώνων, Τα ποδοσφαιρικά Ηρακλείου, Ιωνία- Εθνικός 2-0, ΑΟ Ρεθύμνης- Άρης 5-0, «Κρίσεις- Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Διά την παγκόσμιονοικονομικήνδιάσκεψιν, Άφιξιςπραγματογνώμων δια καταμέτρησιν των υδάτων, Ο Τάλως και αι αρχαιρεσίαι του, Απορίαι πολλών φιλάθλων, Αι πολεμικαί επιχειρήσεις των νοτιοαμερικάνων, Αι ταραχαί των ανέργων εις την Αγγλίαν, Οι Ισπανοί πυρπολούν τους θησαυρούς των, Η δίκη δια τας σκηνάς του Περοκέ, Τα εν Ουκρανία, Όμιλος Φιλάθλων- Κρητ. Αστήρ 2-0 Τελευταία Ωρα: Στάσιμος η κατάστασις. Αι διεξαγόμεναισυνομιλίας, Συνεργασία των δύο κομμάτων, Διάψευσις μίας αστηρίκτου πληροφορίας περί απόπειρας εναντίον του Πρωθ/γου κ. Βενιζέλου, Ολυμπιακός - ΑΕΚ, Κατέρχεται η εθνική ομάς της Πολωνίας 0-0	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 57: 31 Οκτωβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης	Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Άρθρα Συνεργατών: Ο κρητικός Αθλητισμός (Διάβας)	
Τίτλος: Η έρευνά μας (Αχιλλεύς Ρεθύμνης)	
Τίτλος: Οι Γ΄ Παμβαλκανικοί (Παπαδογιάννης)	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Φίλαθλοι κανυγάδες...	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κοινωνικά, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εστιαντέ, Μία προσκοπική εκδρομή (Μεδεών), «Στην άκρη της πέννας», Η φυγή του Εθνικού;! Μελοδράματος, Το ποδόσφαιρο είναι αθλητισμός;, Ο Δήμαρχος Χανίων: Ιωάνν. Μουντάκης, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Πανελλήνιος Αθλητική Κίνησης: Τα αποτελέσματα των γυναικείων και διασυλλογικών αγώνων, ΠΕΝΔ- Άρης Ν. Χώρας 5-5, Υπέρ της διαδόσεως του αθλητικού πνεύματος, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Ολυμπιακός- Παναθηναϊκός 2-0, Η αποζημίωσις αρτεργατών, Ο χθεσινός μέγας αγών Ομίλου Φιλάθλων- Ιωνίας, Άρης Μέγ. Αλέξανδρος 8-0, Τούρκοι- Ρώσσοι 2-2, Μεταγραφή Παικτών, Εξαφάνισις, Αι αρχαιρεσΐαι του Τάλω, Παραίτησις Εξωαθλητικών μελών της Αθλ. Ποδοσφαιρικής Ενώσεως Χανίων, Υπέρ του αθλητισμού, Οι Βαλκανικοί παλαιστικοί αγώνες εις την Κωνσταντινούπολιν, Τελευταία Ώρα: Παναθηναϊκός- Αργοναύται 5-0, ΑΕΚ- Ατρόμητος 3-1, Απόλλων- Αστήρ (Παπαδογιάννης)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 58: 7 Νοεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Στηλών: 5
Διαχειριστής: Κ. Σπετσάκης	Διευθυντής- Υπεύθυνος: Στάθης Δημ. Κοτρώνης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Άρθρα Συνεργατών: Αρχαίος και Σύγχρονος Αθλητισμός (Ιων)	
Τίτλος: Σκέψεις φιλάθλων	
Τίτλος: Το περιβόλι της σάλπιγγος (Ο Φακός)	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Επινίκεια...	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κοινωνικά, Ο Τροχός των Σπορ: Το ποδόσφαιρο είναι αθλητισμός;, Μία προσκοπική εκδρομή (Μεδεών), «Στην άκρη της πέννας», Δήλωσις, Αι έρευναί μας: Ατρόμητος Ρεθύμνης, Δια να γίνετε καλοί αθληταί, Δια να γίνετε καλοί αθληταί, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Ηρακλής- Κένταυρος 6-1, Τα ποδοσφαιρικά του Ηρακλείου, Ατύχημα εις ποδοσφαιριστήν, Το συμβούλιον του Τάλω, Παραίτησις Συμβουλίου, Η ΕΠΟ οφείλει 133 δολλάρια «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Η εργασία των δημοσίων υπηρεσιών. Αιματηραί συγκρούσεις εις Βερολίνον, Αναβολή αγώνος, Θρίαμβοι έλληνοσπαλαιστού εις Αμερικήν, Νέα Νίκη του Λόντου, Νίκη και ήττα του Ζερβίνη, Προκήρυξις Αθλητικών αγώνων, Οι Βαλκανικοί αγώνες πάλης, Τελευταία Ώρα: Παναθηναϊκός- Γουδί 6-0, ΑΕΚ- Εθνικός 1-1, Ολυμπιακός- Φαληρικός 4-1 (Παπαδογιάννης)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 59: 14 Νοεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Η χρυσή εποχή του «Τάλω» (Γιάννης Μυράντας)	
Τίτλος: Το χανιώτικο ποδόσφαιρο. Πως το βλέπουν οι ξένοι	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Προσφωνήσεις...	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κοινωνικά, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εστιαντέ, Από μία προσκοπική εκδρομή (Μεδεών), «Στην άκρη της πέννας», Δήλωσις, Αι έρευναί μας: Άρης Ρεθύμνης, Ο Δήμαρχος Χανίων (Γεώργ. Παστρικάκης), Δια να γίνετε καλοί αθληταί, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Συγχαρητήρια Δημάρχου, Προς τα αθλητ. σωματεία, Το νέον ρεκόρ 800 μέτρων, Προσκοπική κίνησις, Αρχαιρεσίαι, Επιτροπή Σωματικής Αγωγής, Αναγνώρισις Αθλητ. Σωματείου, Αναβολή Συνελεύσεως, Πρωτάθλημα δεκάθλου, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Ο ΣΕΓΑΣ απεφάσισεν την διατήρησιν προπονητού της εθνικής μας ομάδος, Ο Λόντος συναντάται με τον Λούης, Οι τετρασυλλογικοί αγώνες, Τιμωρία Σωματείου Ε.Κ., Οι Πανελλήνιοι Ποδηλατικοί, Όμιλος Φιλάθλων- Κρητικός Αστήρ 1-0, Τιμωρία Ποδοσφαιριστών, Το Πανελλήνιον πρωτάθλημα, Ο Πισπιρίγκος κατεδικάσθη εις Ζάκυνθον εις οκτάμηνονφυλάκισιν, Διορισμός Διαιτητών Εθν. Κατηγορίας, Ο αγών Ελλάδος- Ιταλίας, Τελευταία Ωρα: Ολυμπιακός- Παναθηναϊκός 6-1, Εθνικός- ΑΕΚ 1-0 (Παπαδογιάννης)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 60: 21 Νοεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Αθλητισμός εν Κρήτη (Γεώργιος Αναστασάκης)	
Τίτλος: ΕιδικαίΕρευναι: Ο φυσιολατρικός σύνδεσμος «Υγεία» (Γιάννης Μυράντας)	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Άμα θέλουμε...	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, Ο Τροχός των Σπορ: Αθλητικά Εσταντανέ. Δημήτ. Στρατουδάκης, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Αι έρευνάι μας: Ολυμπιακός Ρεθύμνης, Από μία προσκοπική εκδρομή (Μεδεών), Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Οι Κρητικοί Αίγαγροι, Παλλάδιον- Κοραής 4-1, Οι αρχηγοί των τμημάτων παγκρητίουαθλητι. συλλόγου, Άρης- Ερμής 4-1, Οι αγώνες Παλαιμάχων, Ανεγνωρίσθη η επίδοσις, Επιστολαί (Ευάγγελος Φραγκιαδάκης), Ο Δήμαρχος Χανίων, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Προεκηρύχθησαν τα τοπικά πρωταθλήματα αθλοπαιδιών Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, Το ποδοσφαιρικόν πρωτάθλημα πρώτης κατηγορίας Αθηνών, Ο Τζανετόπουλος εις την Ιταλίαν, Η ΕΠΟ ζητεί έλεγχον παρά του υπουργείου, Η γενική συνέλευσις της ΑΠΕΧ, Κολυμβητικοί Αγώνες, Το πρόγραμμα των αγώνων τένις οι οποίοι θα διεξαχθούν το 1933, Η κατάταξις των τεννιστών μας, Τελευταία Ωρα: Ένωσις- Ολυμπιακός 3-0, Εθνικός- Παναθηναϊκός 1-0, Ο Μαραθώνιος δρόμος, Ο νέος θρίαμβος του Τζιμ Λόντου, Μία συνέντευξις του Λόντου (Παπαδογιάννης)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 61: 28 Νοεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Αποτελέσματα του ποδοσφαίρου (Τρ. Καρατασάκης)	
Τίτλος: ΕιδικαίΕρευναι: Ο φυσιολατρικός σύνδεσμος «Υγεία» (Γιάννης Μυράντας)	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα: Όταν ακόμη...	
Τίτλος: Το Χανιώτικο Ποδόσφαιρο (Διάβας)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο Τροχός των Σπορ: Αι έρευνάί μας: Ολυμπιακός Ρεθύμνης, Από μία προσκοπική εκδρομή (Μεδεών), «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Ο φυσιολατρικός σύνδεσμος «Υγεία», Ο Δήμαρχος Χανίων (Γ. Παστρικάκης), Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησης: Η Εφορευτική επιτροπή βιβλιοθήκης προσκοπείου,Ο κ. Καρβέλας επίτιμος πρόεδρος της ΕΠΣΑ, Τα προσκοπικά Ηρακλείου, Η εκλογή των εξωαθλητικών μελών της ΑΠΕΧ, Κωπηλασία εις τον Ολυμπιακόν, Αι προπονήσεις του Πειραϊκού Συνδέσμου, Αντιπρόσωποι του Άρεως, Παρητήθη ο κ. Λωτός, Δήλωσις, Ειδοποίησις, Πρόσκλησις, «Κρίσεις-Σχόλια», Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κατ' απόφασιν του ΣΕΓΑΣ κατηγγήθη η θέσις του προπονητού Εθν. Ομάδος,Η ποινή αποκλεισμού του Απόλωνοξεμετριάσθη εις χρηματικήν τοιαύτην, Η ανέγερσις του γυμναστηρίου Ηρακλείου, Ο Όττο Σίκιτσεκ προπονητής της Εθνικής ομάδος της Τουρκίας, Ο Ολυμπιακός Πατρών θα μεταβή εις Ιταλίαν, Αρχαιρεσίαι του Ομίλου Φ. Χανίων, Η χθεσινή συνάντησιςΚρητικ. Αστήρ- Ιωνία 2-1, Μετάσχη των 3 Ελληνοελβετικών αγώνων η εθνική ομάς Αιγύπτου, Ο Νόμος περί Φυσικής Αγωγής, Θα παύση το Γ'Επιτελ. να ενισχύη τον ΣΕΓΑΣ, Τελευταία Ώρα: Ολυμπιακός- Εθνικός 2-1, ΑΕΚ- Απόλλων 2-2, Ο Ηλυσσιακός εις Χανιά, Ο Γραμματικόπουλος και ο Σοφράς.	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 62: 05 Δεκεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Αποτελέσματα του ποδοσφαίρου (Διάβας)	
Τίτλος: Ας βρεθή ο στυλοβάτης του κλασικού μας αθλητισμού (Νικόλ. Λαμπαθάκης)	
Τίτλος: Κυριακάτικα απογεύματα... και τα θηλυκά.	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο Τροχός των Σπορ: Ο Φυσιολατρικός σύνδεσμος «Υγεία», Ολυμπιακός Ρεθύμνης, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Το νέον προεδρίον της ΑΠΕΧ, Οι διασυλλογικοί Παναθηναϊκού και ΑΕΚ. Το νέον Διοικητ. Συμβούλιον του Ομίλου Φιλάθλων, Η εκλογή του κ.Αναστασάκη, Αυστηραί αποφάσεις της ΕΠΟ, ΕΓΟΗ- Ολυμπιακός 3-3, «Κρίσεις-Σχόλια», Ανοικτή Επιστολή (Εμμ. Καστρινάκης), Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Θα διεξαχθή οριστικώς ο αγών Τζιμ Λόντου και Στραγγαλούς, Η συνάντησις Ηλυσσιακού- Τάλω, Ο Ολυμπιακός επανεγράφη εις την Ένωσ. Πατρών, Αποφάσεις της ΑΠΕΧ, Ιωνία- Τάλως 2-0, Πρωταθλήτρια Γ' Κατηγορίας ανεκηρύχθη ο Ολυμπιακός(του ανταποκριτού μας), Συγχώνευσις σωματείων(του ανταποκριτού μας), Η συνάντησις Αγγλίας- Γαλλίας (του ανταποκριτού μας) Εμετριάσθη η ποινή Μυγιάκη και Μπαλτάση, Η συνάντησις Απόλλωνος- Εθνικού, Τελευταία Ωρα.	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 63: 12 Δεκεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Αθλητισμός και Ποδόσφαιρον(Διάβας)	
Τίτλος: Παληές Φυσιογνώμιες. Ο Μαρίκας	
Τίτλος: Αθλητικοί Παράγοντες στο Ρέθυμνο (Γ.Ι. Σταμαθιουδάκη)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο Τροχός των Σπορ: Δια να διατηρής την υγείαν σου(ο ιατρός σας), Προπονήσεις (Υπό του κ. Λαμπαδάκη), «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Ο Δήμαρχος Χανίων (Ιωάννης Μουντάκις), Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησης: Η δωρεά της κ. Ελέν. Βενιζέλου διά την κατασκευή του γυμναστηρίου της πόλεώς μας, Θα γίνη το γυμναστήριον Ηρακλείου. Τι ανακοινώθη υπό του κ. Φιλόπουλου, «Κρίσεις-Σχόλια», Διάλεξις του κ. Αναστασάκη, Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Οι Άγγλοι ενίκησαν τους αυστριακούς με 4-3 (2-0), Τελευταία Ώρα: Αποστέλλεται ειδικός προπονητής εις τα Χανιά, Άρης- ΑΟ Ρεθύμνης 2-1, Προς συνάντησινΛόντου- Λούης, Ποδοσφαιρικός αγών μικροσκοπικών, Υπεβλήθη μύνησις κατά των καταχραστών της ΕΠΣΑ, Η κάθοδος της Μπεογράδσκυ είναι προβληματική, Εθνικός- Απόλλων 2-1, Ο Αθηναϊκός υπεβιβάσθη εις την Β΄κατηγορίαν, Οι αγώνες Ηλυσσιακού εις την πόλιν μας, Ένστασις κατά του κύρους των αγώνων, Δεν θα κατέλθη η εθνική Αιγύπτου, Πρωΐα Δευτέρας: ΑΕΚ- Παναθηναϊκός 3-2, Ολυμπιακός- Απόλλων 2-0, Άρης- Ηρακλής 2-2 (του ανταποκριτού μας, Παπαδογιάννης).	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 64: 19 Δεκεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Το Γυμναστήριον Χανίων	
Τίτλος: Ο αθλητισμός και αι επαρχίαι	
Τίτλος: Τα βάσανα των Αθηναίων φιλάθλων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο Τροχός των Σπορ: Προπόνησις (Υπό του συνεργάτου μας κ. Ν. Λαμπαδάκη), Μία προσκοπική εκδρομή(Μεδεών), «Στην άκρη της πέννας», Αθλητικοί παράγοντες στο Ρέθυμνο (Ιωάννης Σταγκουράκης), Κοινωνικά, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Το Γυμναστήριον Ηρακλείου, Επάνοδος παικτών, Αναγνώρισις Σωματείου, Εθνικός- Απόλλων 5-1, Το Γυμναστήριόν μας, Οι συνδρομηταί μας, Επιστολαί, Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τα εγκαίνια του μαιευτηρίου, Τελευταί Ώρα: Η ΑΠΕΧ προκηρύσσει αθλητ. αγώνας και ενισχύει οικονομικώς τα σωματεία, Η ελληνική γυμναστική εταιρεία ιδρύει λαϊκόνγυμναστήριον, εχαρίσθησαν αι ποιναί των παικτών Παναθηναϊκού- Ολυμπιακού, Η παραίτησις του κ. Απ. Νικολαΐδη, Η συνάντησιςΛόντου- Λούης, Ολυμπιακός ΚούμΚαπί- Κόκκινος Πύργος Σούδας 5-0, Πρωΐα Δευτέρας: Το τηλεγράφημά μας.	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 65: 26 Δεκεμβρίου 1932, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Εκπαίδευσις και Αθλητισμός: Εμπρός, προς τον δρόμον της υγείας (Μιχ. Πάγκαλος)	
Τίτλος: Παληές Φυσιογνωμίες: Ο Αλέξης	
Τίτλος: Φλέγοντα ζητήματα: ΑθλητικάΟικονομικάΔυσκαίρειαι	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο Τροχός των Σπορ: Προπόνησις (Υπό του συνεργάτου μας κ. Ν. Λαμπαδάκη), Από μία προσκοπική εκδρομή(Μεδεών), «Στην άκρη της πέννας» Επιστολαί (ΚαρατασάκηςΤριντάφυλ.), Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Ανακοινώσεις της ΑΠΕ Χανίων, Ευχαριστίαι σεισμοπαθών προς την ΕΠΟ, Επιστολαί (Ιωάν. Σ. Κλάδος), Από τα Κάλανδρα των σωματείων μας, Επιστολαί	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Αποφάσεις της ΑΠΕΧ: Εκλογή μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ενώσεως, Β΄ Έκδοσις: Κατέρχεται επίσημος διαιτητής δια τους αγώνας του Ηλυσιακού, Οι αγώνες του Βαλκανικού Κυπέλλου, Οι αγώνες της Εθνικής μας Ποδοσφαιρικής Ομάδος, Ιωνία- Όμιλος Φιλάθλων 1-1 Πρωΐα Δευτέρας: Η ΑΕΚ ανεδείχθη ισόπαλος με την Νεμζετί δια τερμάτων 1-1	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 66: 02 Ιανουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Οι μπουναμάδες μας	
Τίτλος: Η κάθοδος του Ηλυσσιακού	
Τίτλος: Επί τη λήξει του έτους (Μεδεών)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Οι μπουναμάδες μας» (συνέχεια εκ της 1ης σελίδας), Κοινωνικά, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Η Γενική Συνέλευσις των μελών του Ομίλου Φ.Η., Αρχαιρεσίαι (του ανταποκριτού μας), Ατρόμητος- Άρης 3-0, Τιμωρία Παίκτου, Ανακοίνωσις, Επιστολαί	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Τάλως- Ομάς Νορβηγικού Καταδρομικού 4-2 (2-2), Β΄Εκδοσις: Ανακοινώσεις του Δημάρχου (Ιωάννης Μουντάκης), Αποφάσεις Δ.Σ. της ΑΠΕΧ. Η τιμωρία της Ιωνίας: Οι παίκται παραπέμπονται εις την Δικαστικήν Επιτροπήν. Θα ελεγχθούν αυστηρώς, Η υπόθεσις του Λεβεντάκη, Η ενίσχυσις των σωματείων, Οι κερδίσαντες αριθμοί του λαχείου, Ο διαίτ. της Ηλυσσιακού- Τάλω, Πρωΐα Δευτέρας: Το τηλεγράφημα μας	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 67: 09 Ιανουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Δια τον κ.Υπουργόν της Συγκοινωνίας	
Τίτλος: ΠειραϊκόνΤαχυδρομείον. Ποδοσφαιρικά Παρασκήνια	
Τίτλος: Απ' ό,τι βλέπω: Το ποδόσφαιρο (Μαρίκα Ν. Τζεράκη)	
Ημартημένων Διόρθωσις (Ευάγ. Παυλίνης)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Από μία προσκοπική εκδρομή, «Ο τροχός των Σπορ»: Γεώργ. Τρικάλης, Η Πυγμαχία, «Στην άκρη της πέννας», Ο Δήμαρχος Χανίων (Ι. Μουντάκης), Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις:Απεσύρθη η χορηγηθείσαπίστωσις δια το γυμναστήριον, Τιμωρία Ποδοσφαιριστών, Ο Απόλλων εις την Σμύρνην, Τιμωρία Πρωταθλητών, Σερβία - Ελλάς, Από μία προσκοπική εκδρομή», «Κρίσεις και Σχόλια», Επιτροπή Καταρτισμού Μητρώου Εφέδρων Περιφερ. Ειρηνοδικείου Χανίων: Πρόσκλησις (Ο Πρόεδρος: Ι. Παπαγεωργόπουλος), Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Η χθεσινή έκτακτος συνέλευσις των σωματείων». Εκλογή Νέων εσθαθλητικών μελών του συμβουλίου της ΑΠΕΧ. Η Ιωνία αποχωρεί της Ενώσεως- Αναβολή Ενάρξεως του Πρωταθλήματος, Η Γενική Συνέλευσις του ΣΕΓΑΣ, Β΄Εκδοσις: ΑΕΚ- Ηρακλής, Ο Οικονόμου εις Αθήνας, Η ομάς του Ζαμόρα εις Ευρώπην, Ηρακλής- Ολυμπιακός, Πρωΐα Δευτέρας: Ηρακλής- Παναθηναϊκός 5-1 ( Του ανταποκριτού μας: Παπαλεξάνδρου)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 68: 16 Ιανουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Το Γυμναστήριον Ηρακλείου	
Τίτλος: Ημαρτημένων Διόρθωσις (Ευάγγελος Παυλίνης)	
Τίτλος: Ξέναιγνώμαι γύρω από το ποδόσφαιρο	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Εσταντανέ, Διά να γίνετε καλοί αθληταί, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Η αποχώρησις του Παπαδογιάννη, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Ο ετήσιος χορός της ΕΓΟΗ, Το Πανελλήνιον Πρωτάθλημα, Προσκοπικά», «Κρίσεις και Σχόλια», Γύρω από το ποδόσφαιρο, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Η χθεσινή έκτακτος συνέλευσις των σωματείων. Εκλογή Νέων εσωαθλητικών μελών του συμβουλίου της ΑΠΕΧ. Η Ιωνία αποχωρεί της Ενώσεως- Αναβολή Ενάρξεως του Πρωταθλήματος, Η Γενική Συνέλευσις του ΣΕΓΑΣ, Β΄ Έκδοσις: ΑΕΚ- Ηρακλής, Ο Οικονόμου εις Αθήνας, Η ομάς του Ζαμόρα εις Ευρώπην, Ηρακλής- Ολυμπιακός, Πρωΐα Δευτέρας: Ηρακλής- Παναθηναϊκός 5-1 ( Του ανταποκριτού μας: Παπαλεξάνδρου)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 69: 23 Ιανουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Άρθρα Συνεργατών: «Εγκληματική Αδιαφορία» (Στ. Παπαδογιάννης)	
Τίτλος: Ο γυναικείος αθλητισμός (Μαρίκα Τζεράκη)	
Τίτλος: Οι δρόμοι αντοχής (Κλ. Παλαιολόγος)	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, Διακήρυξεις (Ο Δήμαρχος Χανίων: Ιωάννης Μουντάκης), «Ο τροχός των Σπορ»: Νέα από όλο το κόσμο, Ένα εμπνευσμένο λογίδριο κατά του ΓΣ των σωματείων, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Διαφημίσεις	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Η κατασκευή του γυμναστηρίου Ηρακλείου», «Κρίσεις και Σχόλια», Άγγλοι- Κρητικός Αστήρ 7-0, Προσκοπική Κίνησις, 11 εκατομ. ασκούμενοι, κυνηγετικά, Αι προχθεσινάιαθλητικά επιδείξεις, Και πάλιν η Ε.Π. Ομοσπονδία απέκλεισε τα σωματεία ΠΑΣ, Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Η προχθεσινή συνάντησις μεταξύ Άγγλων», Η μικτή Αθηνών, Η μικτή Θεσσαλονίκης, Ο Μάντικας εις Ιταλίαν, Δεν χορηγείται άδεια, Η χθεσινή ποδοσφαιρική συνάντησις: Τάλως- Άγγλοι 3-2, Πρωΐα Δευτέρας: Αναβολή Αγώνων ( Του ανταποκριτού μας: Παπαλεξάνδρου)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 70: 30 Ιανουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Άρθρα Συνεργατών: «Πάλη και Πυγμαχία»	
Τίτλος: Στιγμιότυπα	
Τίτλος: Δήλωσις	
Τίτλος: Περί το ποδόσφαιρον	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Η Τοπική Ένωσις της Ρεθύμνης», «Ο τροχός των Σπορ», Νέα από όλο το κόσμο,Οι πρωταθληταί δρόμων Γαλλίας, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά: Αρραβώνες, Ο χορός του ΟΦΗ, Αρχαιρεσείαι, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις.Διατίανεβλήθη ο αγών Ολυμπιακού-Παναθηναϊκού», «Κρίσεις και Σχόλια», Οι σχολικοί αγώνες, Η προσκοπική κίνησιςΡοδοβανίου, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Θα συμμετάσχη η Τουρκία εις το Βαλκ. Κύπελλον», Απόρριψις Ενστάσεως, Υπέρ του Ταμ. Πολεμιστών, Η χθεσινή ποδοσφαιρική συνάντησις, Τάλως- Άφοβος: 2-2, Ο κ. Σίμιτσεκ θα επαναπροσληφθή ως προπονητής, Ο Μαντίκας εις την ΑΕΚ, Β΄Εκδοσις: Ο ποδοσφαιρικός αγών της Σμύρνης, Μία αθλητική δίκη, Οι αθληταί θα πληρώνουν εις στάδιον, Γενική Συνέλευσις, Πρωΐα Δευτέρας: Εθνικός-Ολυμπιακός (Παπαλεξάνδρου)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 71: 06 Φεβρουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Το Γυμναστήριόν μας	
Τίτλος: Η Σωματική Αγωγή (Μαυροσκούφης)	
Τίτλος: Ο Διαγωνισμός μας	
Τίτλος: Μία έκκλησις του εφόρου της ΑΠΕΧ προς του φιλάθλους (Γεώργ. Αναστασάκης)	
Τίτλος: Ενισχύσατε τον αθλητισμόν	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Ο τροχός των Σπορ»: Ελληνικός στίχος: Αθλητικά Νέα απ' όλο τον κόσμο., «Στην άκρη της πέννας», Επτά έτη προόδου του ελλ. αθλητισμού, Κοινωνικά, Επιστολαί, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις. Το Βαλκανικόν Κύπελλον του 1933 θα τελεσθή εις το Βουκουρέστιον», «Κρίσεις και Σχόλια», Θάνατος Βούλγαρου παίκτη, Νέα Νίκη του Πρίμο Καρμέρα, Ο χορός του Ηρακλέους(του ανταποκριτού μας), Επιστολαί(Γ. Αναστασάκης), Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Περί την ματαιωθείσαν συνάντησιν Ολυμπιακού- Παναθηναϊκού», Ο καταρτισμός των Αθηνών, Η αθλητική κίνησις του 1933, Αγγλία- Ελβετία, Ο αγών Ολυμπιακού- Παναθηναϊκού, Απηγορεύθη η συνάντησις Αθηνών Πατρών, Β' Έκδοσις: Εθνικός- Άρης 2-2, Το Πρωτάθλημα τέννις Αιγύπτου, Αναβολή Εκδρομής, Αναβολή Συνελεύσεως, Ο Ντίνος Ανδριανόπουλος, Πρωΐα Δευτέρας, Φαληρικός- Άμυνα 3-2, Παναθηναϊκός- ΑΕΚ 5-3, Ολυμπιακός- Απόλλων 1-0 (Παπαλεξάνδρου)	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 72: 13 Φεβρουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Στηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Τα καθήκοντα της κοινωνίας προς τον αθλητισμόν	
Τίτλος: Η Σωματική Αγωγή	
Τίτλος: Ο Διαγωνισμός μας	
Τίτλος: Νεώτεροι Ολυμπιάδες	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, Κοινωνικά, «Ο τροχός των Σπορ»: Ελληνικός στίχος: Παγκόσμια Αθλητικά Νέα, Οι καλλίτεροι Γάλλοι πυγμάχοι, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Περιληπτική Διακήρυξις Μειοδοσίας: Δήμαρχος Χανίων (Ιωάννης Μουντάκης), Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις. Το ελληνικόνποδόσφαιρον: Η εξέλιξις της δεκαετίας 1922-1932», «Κρίσεις και Σχόλια», Διεθνείς Ποδοσφαιρικά Συναντήσεις, Το Κύπελλον της Ελλάδος, Το νέον Δ.Σ. του Κρητ. Αστέρος, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Αποφάσεις της αθλητικής ΠΕΧ», Αι άνευ αδείας συναντήσεις, Τιμωρία του Τάλω, Η αίτησις του Καντάρα, Διαγράφεται η Ιωνία, Μία εγκύκλιος, Νέος Ποδοσφαιρικός Σύλλογος, Ίδρυσις Ναυτικού Ομίλου, Μικτή Αθηνών-Πανελευσινιακός 10-2, Εθνικός- Φαληρικός 5-0, Αρχαιρεσείαι του Τάλω, «Οι τριεθνείς αγώνες Αθηνών», Ολυμπιακός- Αργοναύται 3-1, Ματαιούται η συνάντησις Ελλάδος- Ρουμανίας, Η ομάς του Πειραιώς εις την Κωνσταντινούπολιν, Μετάκλησις της Εθν. Ποδ. Ομάδος της Ελβετίας, Πρωΐα Δευτέρας, Αι Αθήναι ενίκησαν την Θεσσαλονίκην με 3-0	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 73: 20 Φεβρουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Το ταμείον προνοίας και το γυμναστήριον	
Τίτλος: Νεώτεροι ολυμπιάδες	
Τίτλος: Άρθρα Συνεργατών: «Η Σωματική Αγωγή (κ. Μαυροσκούφη)»	
Ο χορός των προσκόπων	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, Κοινωνικά, «Ο τροχός των Σπορ»: Ελληνικός στίχος: Παγκόσμιον Αθλητικόν ρεπορτάζ, Αθλητικά νέα και περίεργα, «Στην άκρη της πέννας», Κοινωνικά, Ο Δήμαρχος Χανίων (Εμμ. Βαγιωνής), Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησης: Περί την ματαίωσιν της συναντήσεως Ολυμπιακού- Παναθηναϊκού», «Κρίσεις και Σχόλια», Επιστολαί (Κ. Πουλ...ης), Οι διαιτηταί θα επιθεωρούν τα γήπεδα, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Ο τελικός Αγών Κυπέλλου Ελλάδος», Προεκηρύχθησαν οι προκριματικοί, «Οργανούνται αγώνες πόλεων, Το νέον Δ. Συμβούλιον του Ατρομήτου, Τροποποιήσις του κανονισμού της ΑΠΕΧ, Το Πρωτάθλημα, Διαγραφή Ξεν. Ποδοσφαιριστών, Το Γυμναστήριόν μας, Η Ελλάς και το κύπελλον Ντέιβις, Κρητικός Αστήρ- Άφοβος 4-0, Η ίδρυσις του γυμναστηρίου Ηρακλείου, Παραίτησις Μελών ΔΣ, Ο Μεσθαναίος Αποχωρεί οριστικώς του ποδοσφαίρου (του ανταποκριτού μας), Πρωΐα Δευτέρας, Ο Ολυμπιακός ενίκησε τον Απόλλωνα 2-0	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 74: 27 Φεβρουαρίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Η κατασκευή του γυμναστηρίου Ηρακλείου	
Τίτλος: Εν ενδιαφέρον αθλητικόνάρθρον: «Εκκλησις προς του νέους της Κρήτη να επιδοθούν εις τον αθλητισμόν» (Ανδρ. Παουρής)	
Τίτλος: Άρθρα Συνεργατών: «Επί της διαγραφής της Ιωνίας εκ της ΑΠΕΧ»	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, Κοινωνικά, «Ο τροχός των Σπορ»: Ελληνικός στίχος: Αληθινή ζωή(Λάκης Τροχαλάκης), Αθλητικά νέα και περίεργα, «Στην άκρη της πέννας», Ο θιασάρχης Δράμαλης, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις: Το Γυμναστήριόν μας», «Κρίσεις και Σχόλια», Ο χορός των προσκόπων Ελύρου, Διαφημίσεις	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Εκκλησις προς του νέους της Κρήτη να επιδοθούν εις τον αθλητισμόν» (Ανδρ. Παουρής, συνέχεια εκ της 1ης σελίδας), Παραίτησις του ΔΣ του Τάλω, «Ο Παγκρήτιος Αθλητ. Σύλλογος Ηρακλείου εις την πόλιν μας, Κρητικός Αστήρ- Αφοβος 4-0, Αποφάσεις της ΑΠΕΧ: Το Πρωτάθλημα της πόλεως, Τιμωρία Σωματείων, Διαγραφή ποδοσφαιριστών, Β΄ Έκδοσις: Ελληνογιουγκοσλαβικοί Αγώνες πάλης, Πρωΐα Δευτέρας, Παναθηναϊκός- Ένωσις 4-4, Εθνικός- Απόλλων 4-2	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 75: 06 Μαρτίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Επί της διαγραφής της Ιωνίας Απάντησις	
Τίτλος: Νεώτεροι Ολυμπιάδες	
Τίτλος: Κρίσεις - Σχόλια	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, Επιστολαί, «Ο τροχός των Σπορ»: Κάθοδος Ομάδος εις Ηράκλειον, Ο Παναθηναϊκός εις Σόφιαν, Αθλητικά νέα και περίεργα, Αποφάσεις της ΑΠΕΧ το Πρωτάθλημα Χανίων, Το Βαλκάν. Πρωτάθλημα, Η Σ. Κ. Ζυρίχης εις Αθήνας (του ανταποκριτού μας), Αθηναϊκαί Ανταποκρίσεις: Οι αγώνες εθν. κατηγορίας, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«ΠίναξΕμφαινών: Πόσοι εψήφισαν εις έκαστον εκλογικόν τμήμα του Νομού και πόσους ψήφους έλαβεν έκαστος των υποψηφίων»	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Αι χθεσιναίΕκλογαί εις ολόκληρον την χώραν διεξήχθησαν μετά προφανούς τάξεως. Περισχύνουν οι Φιλελεύθεροι», «Εις τον νομόν Ηρακλείου πλειοψηφούν οι κυβερν.», «Εις τον νομόν Ρεθύμνης επέτυχον οι Φιλελεύθεροι», «Αι εκλογαί εις όλην την χώραν πλειοψηφούν οι κυβερνητικοί», Αποτυγχάνει ο Κονδύλης, Αι Γερμ. Εκλογών, Η κατάσταση της Τραπεζής Ελλάδος, Αι δυσχέρειαι της Γαλλικής Κυβερν., Β΄ Έκδοσις. Τα αποτελέσματα της λοιπής Ελλάδος: Κερδίζουν οι λαϊκοί	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 76: 13 Μαρτίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Συστάσεις προς τους ιθύνοντες	
Τίτλος: Επιβεβλημένη Απάντησις	
Τίτλος: Ιστορικά Επιφυλλίδες 1899-1933. Δ. Κορυλάκης και Ν. Λαμπαθάκης	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Ο τροχός των Σπορ»: Αθλητικά νέα και περίεργα, Νεώτεροι Ολυμπιάδες, Στην άκρη της πέννας, Η νυχτερίδα, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις και Σχόλια», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις»: Πως δίδεται ένα πέναλτυ, Επιβεβλημένη Απάντησις (συνέχεια): Ιωάννης Καραθάνος, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Η Ελλάς θα συμμετάσχη εις τους διεθνείς αγώνας Μαζαρύκ», Οι τοπικοί αγώνες της Καβάλλας, Νέα πρότασις του Μπεογράδσκυ, Ο αθλητισμός εις το πολεμικόν ναυτικόν, Αναβολή Γενικής Συνελεύσεως, Παραίτησις Μελών, ο Απόλλων μεταβαίνει εις Σμύρνην, Η αναβληθείσα συνάντησις Παναθηναϊκού- Ολυμπιακού, Ο Ταγιάρ εις Αθήνας, Η Ένωσις Πατρών προεκήρυξεν αγώνας σωματείων Α΄Κατηγορίας, Το Υπουργείον Παιδείας ζητεί τον απολογισμόν των Αθλ. Οργανώσεων, Θα τελεσθή ενταύθα ο αγών Εθνικού και Άρεως, Ματαιούται η κάθοδος της Ζυρίχης, Αναβολή Συνελεύσεως, «Πρωΐα Δευτέρας: Το τηλεγράφημά μας»	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 77: 20 Μαρτίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο. Τίτλος: Έστω και την δωδέκατην	
Τίτλος: Απαντήσεις εις εξήγησιν	
Τίτλος: Ιστορικά Επιφυλλίδες 1899-1933. Δ. Κορυλάκης και Ν. Λαμπαθάκης	
Τίτλος: Νεωτέραι Ολυμπιάδες. Ν. Λαμπαθάκης	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Ο τροχός των Σπορ»: Προσκοπική Δόξα, Ο χορός της Υγείας, Στην άκρη της πέννας, Αθλητικά νέα και περίεργα Κοινωνικά, Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις και Σχόλια», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις»: Τρία Εκατομμύρια Ποδοσφαιρισταί μόνον εις την Ευρώπη, Αι παρατηρήσεις των μελών της ΑΠΕΧ δεν εγένοντο δεκτές, Ομάς Προσκόπων Ελύρου, Αθλητικά Νέα Περίεργα (συνέχεια), Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Το πρ. επιδείξεων ομάδων ανδρών», Απερρίφθη η αίτησις του Κενταύρου, Ο διαιτητής του τελικού αγώνος Κυπέλλου Ελλάδος(του ανταποκριτή), «Αι Αρχαιρεσείαι του Τάλω», «Συνάντησις Μικτής Ηρακλείου- Μικτής Χανίων», «Η χθεσινή επίσημος έναρξις του πρωταθλήματος», Δια το παγκόσμιονπυγμαχικόν πρωτάθλημα, Μία διαμαρτυρία, «Πρωΐα Δευτέρας: Κρισηδήμας- Ταγιάρ ισόπαλοι, Αττικός- Παναθηναϊκός 2-1, Εθνικός- Απόλλων 0-0, Β΄Εθνικού- Β΄Απόλλωνος 4-1»	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 78: 27 Μαρτίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: Το Πρωτάθλημα της πόλεώς μας	
Τίτλος: Νεώτεροι Ολυμπιάδες	
Τίτλος: Ιστορικοί Επιφυλλίδες 1899-1933. Δ. Κορυλάκης και Ν. Λαμπαθάκης	
Επιστολαί	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Ο τροχός των Σπορ»: Προσκοπική νύχτα, Διά να γίνεται καλοί αθληταί, Στην άκρη της πέννας, Αθλητικά Νεκρολογίαί	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις και Σχόλια», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησης»: Έλλειψις Γυμναστικών Χώρων- Το Ρέθυμνον, Ο Δήμαρχος Χανίων: Ιωάν. Μουντάκης, Επιστολαί, Ποδοσφαιρ. Αγώνες του Πάσχα, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Η εορτή του Γυμνασίου Θηλέων», «Οι τριεθνείς αγώνες των Αθηνών», «Οι σκοπευτικοί αγώνες του Φρε», «Οι πανελλήνιοι αγώνες κυνηγεσίας», «Ολυμπιακός Κουμ-Καπί- Άρης Αγ. Ιωάννου 6-3», «Ο χθεσινός αγών πρωταθλήματος: Τάλως- Όμ. Φιλάθλων 2-0», «Πρωΐα Δευτέρας: Εθνικός- Άρης 2-1, Παναθηναϊκός- Ολυμπιακός 3-0»	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 79: 03 Απριλίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: Προς τον Γεν. Διοικητήν κ. Ιωάννη Μουτζουρίδη	
Τίτλος: «Ο ηθικός καθαρισμός»	
Τίτλος: Ιστορικά Επιφυλλίδες 1899-1933. Δ. Κορυλάκης και Ν. Λαμπαθάκης	
«Νεωτέραι Ολυμπιάδες»	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Ο τροχός των Σπορ»: Πως προάγεται η αθλητική ιδεολογία, Η αθλητική ομάς του Γυμνασίου Θηλέων στις Κορακίες, Στην άκρη της πέννας, Κοινωνικά, Ο Δήμαρχος Χανίων(Ιωάννης Μουντάκης), Διαφήμιση	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις και Σχόλια», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις»: Αθλητικά Αθλιότητες, Αθλητική Κίνησις του Ηρακλείου, Διαφήμιση	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Η προχθεσινή συνεδρίασις της δικαστικής επιτροπής», «Η εφορία του Γυμναστηρίου», «Οι τριεθνείς αγώνες», «Η αναβολή της γενικής συνελεύσεως των σωματείων. Ποιοί οι υπεύθυνοι», «Το συμβούλιο του Κύδωνος», «Άφοβος- Αστήρ 2-2», «Άρης Αγίου Ιωάννου- Ολυμπιακός Κουμ-Καπί 6-3», «Πρωΐα Δευτέρας: Απόλλων- Ένωσις 2-0, Ολυμπιακός- Εθνικός 2-0	

<b>Έτος Β΄. Φύλλο 80: 10 Απριλίου 1933, Δευτέρα</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Στηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: Το Γυμναστήριον μας	
Τίτλος: «Πώς λειτουργεί η Γυμναστική Ακαδημία; Οι γυμνασταί θ' αναπληρώσουν τους... ιατρούς. Ανατομία και θεραπευτική Γυμναστική»	
Τίτλος: Ιστορικά Επιφυλλίδες 1899-1933. Δ. Κορυλάκης και Ν. Λαμπαθάκης	
«Δια τους συνδρομητάς μας»	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Θεάματα, «Ο τροχός των Σπορ»: Αθλητικά Νέα και Περίεργα, Προσκοπική Ευλάβεια (Δάκης Τροχαλάκης), Στην άκρη της πέννας, Η αποχώρησις, Ο Δήμαρχος Χανίων (Ιωάννης Μουντάκης), Διαφήμιση, Αγγελία	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις και Σχόλια», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις»: Αθλητικά Αθλιότητες, Η Αθλητική Κίνησις του Ηρακλείου	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Οι καλύτεροι αιγύπτιοι αθλητ έρχονται», «Έλληνες αθληταί εις Πράγαν», «Οπλομαχητική συνάντησις Αθηνών=Αλεξανδρείας», «Διορισμός Επιτρόπου», «Τιμωρία αθλητ. και Συλλόγου», «Ο Άρης εις τας Αθήνας», «Εματαιώθη η μετάβασις της Ιωνίας εις Ρέθυμνον», «Τάλως- Άφοβος 3-0», «Πρωΐα Δευτέρας: Ολυμπιακός- Παναθηναϊκός 2-1, Ένωσις- Εθνικός 3-0	



<b>Έτος Β΄. Φύλλο 81: 18 Απριλίου 1933, Τρίτη</b>	
Αριθμός Σελίδων: 4	Αριθμός Σηλών: 5
Τυπογραφείο: Οδός Κανεβάρο	Υπεύθυνος Εκδότης- Διαχειριστής: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Επικοινωνία:	Εμβάσματα: Κωνσταντίνος Σπετσάκης
Υπεύθυνος ύλης:	
<b>1<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Κύριο άρθρο:	
Τίτλος: <i>Το Διάγγελμα του κ. Ιωαν. Μοντζουρίδου προς την κρητικήννεολαίαν</i>	
Τίτλος: Ιστορικά επιφυλλίδες : 1899-1933	
Τίτλος: Έφθασαν οι Ελβετοί και Αιγύπτιοι αθληταί εις Αθήνας	
<b>2<sup>η</sup> σελίδα</b>	
Στατιστική εκ της οφθαλμολογικής κλινικής Δημητρίου Ι. Μελισσάκη, χειρουργού-οφθαλμίατρου.	
<b>3<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Κρίσεις και Σχόλια», «Εβδομαδιαία Αθλητική Κίνησις»: Η αθλητική κίνησις του Ηρακλείου.	
«Ιστορικά Επιφυλλίδες 1899-1933»: (Συνέχεια εκ της 1ης σελίδας)	
<b>4<sup>η</sup> σελίδα</b>	
«Έφθασαν εις Αθήνας οι Ελβετοί-Αιγύπτιοι Αθληταί»: Γ. Χανιώτης, «Πως μετέβει και ηγωνίσθη ο Απόλλων εις Σμύρνην», «Αθλητική Εορτή προς τιμήν του πρωτ. σκοποβολής», «Τα εγκαίνια του ποδοσφαιρικού γηπέδου Μουρνιών», «Η χθεσινή συνάντησις Ομιλος Φιλάθλων- Κρητικός Αστήρ 1-1»	

#### 4. Βιβλιογραφικές Αναφορές

##### Ελληνόγλωσσες

Αϊβάτογλου, Κ. (2022). *Επαρχιακός Τύπος και τοπικές κοινωνίες. Η περίπτωση της εφημερίδας Χανιώτικα Νέα*. Διπλωματική Εργασία. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Αναδιώτη Αι. & Κουλούρη Ει., (2015). Οπαδικός Τύπος στην Ελλάδα. ΕΚΠΑ - Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Ανδριώτης Ν. (2004). Χριστιανοί Και Μουσουλμάνοι Στην Κρήτη, 1821-1924. Ένας Αιώνας Συνεχούς Αναμέτρησης Εντός Και Εκτός Του Πεδίου Της Μάχης. Μνήμων, 26, 63–94. <https://doi.org/10.12681/mnimon.834>

Αρώνη-Τσίχλη Κ., (2008). Ιστορικές σχολές και μέθοδοι. Εισαγωγή στην ευρωπαϊκή

Βόγλη, Ε. (2015). Τι πρέπει να γνωρίζει ο ιστορικός για την επιστήμη και το επάγγελμά του; [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Βόρρη, Λ., & Αστέρη, Α. (2019). Αθλητικός τύπος. Εξέλιξη και κρίση, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

Γάσιος, Γ. (2005). Η περίπτωση των ποδοσφαιρικών σωματείων στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου 1922-1936. Διπλωματική εργασία. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης Φιλοσοφική Σχολή – Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας.

Δετοράκης, Θ. (1990). Ιστορία της Κρήτης. Ηράκλειο: Εκδόσεις MYSTIS.

Δρακάκης, Γ., Ο αθλητικός Τύπος των Χανίων, Χανιώτικα Νέα, 18 Ιανουαρίου 2014. ανακτήθηκε από: <https://www.haniotika-nea.gr/o-athlitikos-tipos-ton-chanion>

Ζαϊμάκης, Γ. (2012). Δίκτυα αστικής κοινωνικότητας και σωματειακός αθλητισμός στο Ηράκλειο (1898-1940). *Κρητικά Χρονικά*, 32, 297-341.

Ζήσης Α. (2020), Το ποδόσφαιρο στον Τύπο του Μεσοπολέμου: Τα περιοδικά Αθλητική Επιθεώρηση (1923-1927) και Αθλητικός Κόσμος (1926-1927), Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Ζαϊμάκης Γιάννης (2017), «Συλλογική ταυτότητα, νεολαία και οπαδισμός: Η ανάδυση των «Θυρών» οργανωμένων οπαδών στην Ελλάδα την περίοδο της μεταπολίτευσης», (σσ. 1-31), Ηράκλειο: Αδημοσίευτο κείμενο (31 σελίδες).

Ζαϊμάκης, Γ. (2013). «Η πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου στην ύστερη νεωτερικότητα: Εμπορευματοποίηση, παγκοσμιοποίηση και αποικιοποίηση». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.). Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας. Αθήνα: Πλέθρον.

Ζαϊμάκης, Γ. και Φουρναράκη, Ε. (2015). «Εισαγωγή». Στο Γ. Καποδίστριας, Α. (2003). «Πρόχειροι Πατριώται». Ο σωματικός πολιτισμός της γυμναστικής και των αγώνων στην Ελλάδα του 19ου αιώνα. δοκιμές: τ.11-12 (2003): σσ. 269-313.

Υγκερς, Γ. (2006), Παρασκευάς Ματάλας (μτφ). Η ιστοριογραφία στον 20ο αιώνα. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

Καλαφάτης, Θ. (1998). «Ποδόσφαιρο και Πολιτική. Προσέγγιση ενός φαινομένου από την Αριστερά (1922-1950)», *ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ*, Η Καθημερινή, 04/10/1998.

Καραγιάννη, Στ. Η κρατική παρέμβαση στην ελληνική οικονομία κατά την περίοδο του μεσοπολέμου. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Επιστημονική Επετηρίδα. Vol. 12 No. 2 (1996): Τιμητικός τόμος Ιωάννου Λιάκη. Ανακτήθηκε από: <https://ojs.lib.uom.gr/index.php/pamak/article/view/5819>.

Καραδήμου-Γερόλυμπου, Α., Πόλεις και Ύπαιθρος., στο Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.). Ιστορία της Ελλάδος του 20ού αιώνα – Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940, τ. Β. Αθήνα: Βιβλιόραμα.

Κουλούρη, Χ. (1999). Αθλητισμός και σπορ. Στο: Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.). Ιστορία της Ελλάδος του 20ού αιώνα – Οι απαρχές 1900-1922 (σ.σ. 400-419), τ. Α. Αθήνα: Βιβλιόραμα.

Κουλούρη, Χ. (1997). Αθλητισμός και όψεις της αστικής κοινωνικότητας: Γυμναστικά και αθλητικά σωματεία 1870-1922. Αθήνα: Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (Ε.Ι.Ε./Ι.Ν.Ε.).

Κουλούρη, Χ. (1998). «Η ώρα του σώματος. Αθλητισμός, άσκηση και ψυχαγωγία στο ελληνικό κράτος (1870-1922)». Στο Οι Χρόνοι της Ιστορίας. Για μία Ιστορία της Παιδικής Ηλικίας και της Νεότητας. Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου: Αθήνα, 17-19 Απριλίου 1997. Αθήνα: Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας - Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, σσ.273-286.

Κουμαριανού Αι., Γένεση και Ανάπτυξη του ελληνικού Τύπου, 1784-1863. στο Λουκία Δρούλια - Γιούλα Κουτσοπανάγου (επιμέλεια), (2008). Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974, τ. Α΄, σ. 41-45. ΙΝΕ/ΕΙΕ: Αθήνα.

Κουσούρης, Δ. Εισαγωγή: Νέες προσεγγίσεις στην ελληνική κοινωνία του Μεσοπολέμου (1922-1940). στο Αβδελά Ε., Αλβανός Ρ., Κουσούρης Δ. και Χαραλαμπίδης Μ. (επιμ.) (2017). Η Ελλάδα στον Μεσοπόλεμο. Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Μαυρογορδάτος, Γ. (2004), «Μεταξύ δύο πολέμων»,τ. 6: 9-32. στο Παναγιωτόπουλος, Β. (επιμ.), Τα Νέα-Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μαυροσκούφης, Δ.(2015), Αναζητώντας τα ίχνη της Ιστορίας: ιστοριογραφία, διδακτική μεθοδολογία και ιστορικές πηγές, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Μοσχονά, Φ., Η Μετάβαση της Αθλητικής Ενημέρωσης από τα Παραδοσιακά στα Νέα Μέσα. Πτυχιακή Εργασία. ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας.

Παναγιωτοπούλου, Ρόη. (2013). Αθλητικές Εφημερίδες και Αθλητική Δημοσιογραφία στην Ελλάδα. Ζητήματα Επικοινωνίας. Τεύχος 16-17, σ.66-87. ανακτήθηκε από:<https://www.researchgate.net/publication/324602707>

Παπαδοπούλου, Λ. (2017). *Τύπος, κρίση και επιβίωση: Νέα κι εναλλακτικά επιχειρηματικά μοντέλα στο ελληνικό επικοινωνιακό περιβάλλον*. Διδακτορική Διατριβή. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Παπάζογλου, Α., & Αραβανή, Φ. (2004). Νέα εργαλεία και εφαρμογές για την αρχειοθέτηση, καταλογογράφηση και αναζήτηση εφήμερου υλικού στις Βιβλιοθήκες και για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επεξεργασία Υλικού.

Παπαϊωάννου, Α. (2008). Η αξία και η αξιοποίηση ελληνικών ιστορικών εφημερίδων: θέματα σχεδιασμού ψηφιακών συλλογών.

Παπαστάθης, Ε. (2017). Τύπος και Πολιτική: Ο Ρόλος των Έντυπων ΜΜΕ στη Σύγχρονη Ελλάδα». Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Σάββας, Δ., Ο Τύπος στο προπολεμικό και μεταπολεμικό Ηράκλειο, Πατρίς. Αρχείο Εφημερίδας Πατρίς, 21/07/2008, ανακτήθηκε από: <https://archive.patris.gr/articles/137544>

Σαμίου, Δ. (2004), «Γυναικείο κίνημα. Όψεις και δράσεις 1909-1922»,τ. 6:283-292 στο Παναγιωτόπουλος, Β. (επιμ.),-*Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Σφακιανάκη, Μ. (2015). Νεολαία και Άθληση στη Θεσσαλονίκη, 1914-1944. Διπλωματική εργασία. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας.

Παπαρρηγόπουλος Κ. (1886), «Προλεγόμενα» στη β' έκδοση της Ιστορίας του ελληνικού έθνους, τ. Β' 1886, στο Κ. Θ. Δημαράς (επιμ.), Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, Προλεγόμενα, ΝΕΒ, Ερμής, Αθήνα 1970, σ.116

Σπύρος, Θ. (2017). «Κοινότητα/κοινωνία, κοινωνικά δίκτυα, (υπερ)τοπικότητα, εθνοτοπία». Ηράκλειο: Αδημοσίευτο κείμενο. (9 σελίδες).

Σπύρος, Θ. Α. (2017). «Οπαδοί και δημόσιος λόγος: ΜΜΕ, οπαδικός τύπος και διαδίκτυο». (σσ. 1-11). Ηράκλειο: Αδημοσίευτο κείμενο. (11 σελίδες).

Σπυρούδη, Α. (2020). Η συμβολή διαφόρων υποστηρικτικών τεχνολογιών στην εκπαίδευση και στην καθημερινή διαβίωση των ατόμων με οπτική αναπηρία. *σύγχρονη Ελλάδα*. Διπλωματική Εργασία. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Τζέκης, Α. (2018). *Ο Τύπος σε κρίση. Η περίπτωση των ελληνικών αθλητικών εφημερίδων*. Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Τσιμπόγλου, Φ. Χ. (2006). Πληροφορία-ψηφιακό περιβάλλον-βιβλιοθήκη.

Τώρου, Ε. Μεθοδολογία Αναζήτησης Ιστορικών Αρχείων, Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2009.

Χατζιωσήφ, Χ. Το Προσφυγικό Σοκ, οι Σταθερές και οι Μεταβολές της Ελληνικής Οικονομίας., στο Χ. Χατζιωσήφ (επιμ.). Ιστορία της Ελλάδος του 20ού αιώνα – Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940, τ. Β. Αθήνα: Βιβλιόραμα.

## **Ξενόγλωσσες**

Allen, R. B., & Sieczkiewicz, R. (2010). How historians use historical newspapers. *Proceedings of the American Society for Information Science and Technology*, 47(1), 1–4. doi:10.1002/meet.14504701131

Allen, R. B., Japzon, A., Achananuparp, P., & Lee, K. J. (n.d.). A Framework for Text Processing and Supporting Access to Collections of Digitized Historical Newspapers. *Human Interface and the Management of Information. Interacting in Information Environments*, 235–244. doi:10.1007/978-3-540-73354-6\_26

Andreas Baltas (2020) Football Clubs, Social Changes, and Political Disputes in Interwar Greece, *The International Journal of the History of Sport*, 37:11, 992-1006, DOI: 10.1080/09523367.2020.1844186

Baumgartner, J. (1981). NEWSPAPERS AS HISTORICAL SOURCES. *Philippine Quarterly of Culture and Society*, 9(3), 256–258. <http://www.jstor.org/stable/29791732>

Bingham, A. (2010). “The Digitization of Newspaper Archives: Opportunities and Challenges for Historians.” *Twentieth Century British History*, 21(2), 225–231. doi:10.1093/tcbh/hwq007

Bloom, N., & Stout, C. (2005). Using digitized primary source materials in the classroom: A Colorado case study. *First Monday*, 10(6). <https://doi.org/10.5210/fm.v10i6.1247>

Borgman, C. L. (1999). What are digital libraries? Competing visions. *Information processing & management*, 35(3), 227-243.

Brick, C. (2011). “Can’t Live With Them. Can’t Live Without Them: Reflections on Manchester United”. In G. Armstrong, R. Giulianotti (Eds.). *Fear and loathing in world football*. Oxford: Berg.

Brindley, L. (2005). The British Library and e-learning. *IFLA journal*, 31(1), 13-18.

Cantoni, V., Cellario, M., & Porta, M. (2004). Perspectives and challenges in e-learning: towards natural interaction paradigms. *Journal of Visual Languages & Computing*, 15(5), 333-345.

del Pino, I. M. G. (2018, June). A long way? Introducing digitized historical newspapers in school, a case study from Finland. In *Seminar. net* (Vol. 14, No. 1, pp. 43-61).

Evans, R.J. (2002). Πρόλογος: Τι είναι ιστορία; — Σήμερα. στο: Cannadine, D. (επιμ.) *Τι είναι ιστορία σήμερα*. Αθήνα: Εκδόσεις νήσος

GenderDivision of Labour. The case of Heraklion, Greece. *SociologiaRuralis*, Vol. XXVIII. No.4, σελ. 248-262.

Jones, A. (2009). The many uses of newspapers. Tufts University. Reterieved from <http://dlxs.richmond.edu/d/ddr/docs/papers/usesofnewspapers.pdf>.

Labibatussolihah, L., Adriani, N. M., &Supriatna, N. (2022). DIGITAL HISTORY AND ARCHIVES AS LEARNING MEDIA TOWARDS TRANSFORMATIVE EDUCATION IN THE POST-PANDEMIC ERA. *Jurnal Pendidikan IlmuSosial*, 32(1), 14-27.

Late, E. and Kumpulainen, S. (2022), "Interacting with digitised historical newspapers: understanding the use of digital surrogates as primary sources", *Journal of Documentation*, Vol. 78 No. 7, pp. 106-124. <https://doi.org/10.1108/JD-04-2021-0078>

Matos, C. (2012). Globalization and the mass media. In: *Encyclopedia of Data Collection from Newspapers, Historical Methods: A Journal of Quantitative and Interdisciplinary History*, 20:1, 5-16, DOI: 10.1080/01615440.1987.10594173



Petmezas, Sokratis. (2013). 5. The modernisation of agriculture in Greece (c. 1920-1970): variation of a European Mediterranean Model?: The politics of Agricultural Modernisation in Industrial Europe. 10.1484/M.RURHE-EB.4.00171.

Popik, B. (2004). Digital Historical Newspapers. *Journal of English Linguistics*, 32(2), 114–123. doi:10.1177/0075424204265818

Press, M., & Meiman, M. (2021). Comparing the Impact of Physical and Digitized Primary Sources on Student Engagement. *portal: Libraries and the Academy* 21(1), 99-112. doi:10.1353/pla.2021.0007.

Rezaei Sharifabadi, S. (2006). How digital libraries can support e-learning. *The Electronic Library*, 24(3), 389–401. doi:10.1108/02640470610671231

Roberto Franzosi (1987) *The Press as a Source of Socio-Historical Data: Issues in the Methodology*

Rowe, D. (2007). Sports journalism. *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 8(4), 385–405. doi:10.1177/1464884907078657

Salvin Paul and Maheema Rai, *Role of the Media*, Department of Peace and Conflict Studies and Management, Sikkim University, Gangtok, India

Sinn, D. (2012). Impact of digital archival collections on historical research. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(8), 1521–1537. doi:10.1002/asi.22650

Stratigaki, M. (1988). *Agricultural Modernization and Globalization*. . Oxford: Wiley-Blackwell. doi: 10.1002/9780470670590.wbeog369

Tally, B., & Goldenberg, L. B. (2005). Fostering Historical Thinking With Digitized Primary Sources. *Journal of Research on Technology in Education*, 38(1), 1–21. doi:10.1080/15391523.2005.1078244

Tanacković, S. F., Krtalić, M., & Lacović, D. (2014). Newspapers as a research source: information needs and information seeking of humanities scholars. In 80th IFLA General Conference and Assembly, IFLA World Library and Information Congress. Lyon. Retrieved from [https://www.ifla.org/files/assets/newspapers/Geneva\\_2014/s6-lacovic-en.pdf](https://www.ifla.org/files/assets/newspapers/Geneva_2014/s6-lacovic-en.pdf).

Vigarello Georges (2004), *Από το παιχνίδι στο αθλητικό θέαμα. Η γέννηση ενός μύθου*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Vrana, R. (2017). The perspective of use of digital libraries in era of e-learning. 2017 40th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO). doi:10.23919/mipro.2017.7973555

